

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α Β Ο Υ Λ Η Σ

Θ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ (ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ)

Σ Υ Ν Ο Δ Ο Σ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΡΜΗ'

Τετάρτη 11 Ιουνίου 1997 (ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ)

Αθήνα σήμερα, στις 11 Ιουνίου 1997, ημέρα Τετάρτη και ώρα 19.21' συνήλθε στην Αίθουσα συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου η Βουλή σε Ολομέλεια, για να συνεδριάσει υπό την Προεδρία του Προέδρου αυτής **Κ.ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗ**.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

(ΕΠΙΚΥΡΩΣΗ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ): Σύμφωνα με την από 11-6-97 εξουσιοδότηση του Σώματος, επικυρώθηκαν με ευθύνη του Προεδρείου τα Πρακτικά της ΡΜΖ' συνεδριάσεώς του, της 11ης Ιουνίου 1997, σε ό,τι αφορά την ψήφιση στο σύνολο των σχεδίων νόμων:

1. Αρμοδιότητας Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας: "Κύρωση της Διεθνούς Συμφωνίας του 1994 για την τροπική ξυλεία".
2. Του ιδίου Υπουργείου: "Κύρωση της Συμφωνίας περί Δημοσίων Συμβάσεων προμηθειών".
3. Αρμοδιότητας Υπουργείου Εξωτερικών: "Κύρωση: 1 - Της Συμφωνίας μεταξύ των Κυβερνήσεων των Κρατών της Οικονομικής Ένωσης του Μπενελούξ, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και της Γαλλικής Δημοκρατίας σχετικά με τη σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα. 2 - Της Σύμβασης Εφαρμογής της ανωτέρω Συμφωνίας μεταξύ των ιδίων Κρατών-Μελών. 3- των Πρωτοκόλλων και των Συμφωνιών προσχώρησης στις παραπάνω Συμφωνίες: της Ιταλικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Ισπανίας, της Δημοκρατίας της Πορτογαλίας, της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Αυστριακής Δημοκρατίας, της Φινλανδικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Δανίας και του Βασιλείου της Σουηδίας, μετά των τελικών πράξεων, πρακτικών, δηλώσεων και κοινών δηλώσεων αυτών").

Παρακαλείται ο κύριος Γραμματέας να ανακοινώσει τις αναφορές προς το Σώμα.

(Ανακοινώνονται προς το Σώμα από το Βουλευτή Δωδεκανήσου κ. Βασίλειο Παπανικόλα τα ακόλουθα):

Α' ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΑΝΑΦΟΡΩΝ

- 1) Ο Βουλευτής Χίου κ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΒΑΡΙΝΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Αλιευτικός Αγροτικός Συνεταιρισμός "Ο Άγιος Ανδρέας" ζητεί την ενιαία εφαρμογή των περιοριστικών μέτρων αλιείας στη Μεσόγειο.
- 2) Ο Βουλευτής Φθιώπιδας κ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΧΕΙΜΑΡΑΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Πολιτικών Συνταξιούχων του Νομού Φθιώπιδας ζητεί την ικανοποίηση των συνταξιοδοτικών του αιτημάτων.
- 3) Ο Βουλευτής Λασιθίου κ. ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ κατέθεσε

αναφορά με την οποία η Κοινότητα Ζήρου του Νομού Λασιθίου ζητεί τον καθορισμό αρχαιολογικών ζωνών στον οικισμό Ξεροκάμπου στην περιοχή της.

4) Ο Βουλευτής Φθιώπιδας κ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΧΕΙΜΑΡΑΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Κοινότητα Αγίας Παρασκευής του Νομού Φθιώπιδας ζητεί την εργασιακή απασχόληση του Κων/νου Καραγιάννη, ανάπηρου γιου πολύτεκνης οικογένειας της περιοχής της.

5) Ο Βουλευτής Κορινθίας κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΠΑΠΑΛΗΓΟΥΡΑΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο κ. Σ.Μακαντάσης, κάτοικος Καστανιώπιδας, του Νομού Κορινθίας ζητεί διευκρινήσεις για τη διαχείριση του κληροδοτήματος του κυρίου Μάριου Νιμοκού στην Καστανιώπιστα Ιστιάς Εύβοιας.

6) Οι Βουλευτές κύριοι ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ, ΑΝΔΡΙΑΝΗ ΛΟΥΛΕ και ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΜΟΥΣΤΑΦΑ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Ακτημόνων Κρωμνιωτών Ν.Μυλοτόπου Γιαννιτσών ζητεί την επίλυση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος της περιοχής του.

7) Οι Βουλευτές κύριοι ΣΤΕΛΛΑ ΑΛΦΙΕΡΗ, ΠΕΤΡΟΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗΣ και ΣΠΥΡΟΣ ΔΑΝΕΛΛΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Εξωραϊστικός Πολιτιστικός Σύλλογος Κατοίκων Κάτω Ελληνικού ζητεί την υλοποίηση των προγραμμάτων ανάπτυξης της παραλίας του Ελληνικού.

8) Οι Βουλευτές κύριοι ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΜΟΥΣΤΑΦΑ και ΣΠΥΡΟΣ ΔΑΝΕΛΛΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Δικαιούχων Στεγαστικών Δανείων ΟΕΚ και Δανειοληπτών Νομού Αχαΐας ζητεί τη ρύθμιση των ληξιπρόθεσμων οφειλών των μελών του της τριετίας 1994-1997.

9) Οι Βουλευτές κύριοι ΣΤΕΛΛΑ ΑΛΦΙΕΡΗ και ΣΠΥΡΟΣ ΔΑΝΕΛΛΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων του 5ου Δημοτικού Σχολείου Ελευσίνας αναφέρεται στα προβλήματα που δημιουργούνται από αποβιομηχάνιση της περιοχής.

10) Οι Βουλευτές κύριοι ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ και ΣΠΥΡΟΣ ΔΑΝΕΛΛΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία το Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Δράμας ζητεί την άμεση κατασκευή έργου χράνης υδροληψίας από το φράγμα Πλατανόβρυσης Δράμας.

11) Οι Βουλευτές κύριοι ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ και ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΑΤΖΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία το Συμβούλιο Περιοχής Πολιχνίτου Λέσβου και οι Κοινότητες Βρίσας, Βασιλικών, Λισβορίου, Σταυρού Λέσβου ζητούν την από- κατάσταση των ζημιών που προκλήθηκαν από τη θεομηνία

της 30.11.96 στην περιοχή τους.

12) Οι Βουλευτές κύριοι ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ και ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΑΤΖΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία Δήμαρχοι και Κοινοτάρχες Νομού Λέσβου αναφέρονται στα προβλήματα που δημιουργούν οι υποχρεωτικές συνενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων.

13) Οι Βουλευτές κύριοι ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ και ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία η Ομοσπονδία Λεσβιακών Συλλόγων Αττικής ζητεί την ενίσχυση και προστασία του πρωτογενή τομέα οικονομίας της νήσου Λέσβου.

14) Οι Βουλευτές κύριοι ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ και ΜΑΡΙΑ ΜΠΟΣΚΟΥ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Δασολόγων Πειβαλλοντολόγων και Δασοπόνων Νομού Σερρών ζητεί την εφαρμογή των προγραμμάτων περιβαλλοντικής προστασίας του Νομού Σερρών.

15) Το Ελληνορθόδοξο Κίνημα Σωτηρίας, ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος "ΑΓΙΟΙ ΚΩΝ/ΝΟΣ και ΑΓΙΑ ΕΛΕΝΗ", η Πρωτοβουλία Ενότητας Ορθοδόξων Χριστιανών Ελλάδος και Ιερές Σύνοδοι, Ιερές Μονές και λοιποί Φορείς Χριστιανικών Ενώσεων με ψήφισμά τους το οποίο κατέθεσαν στον κύριο Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων δηλώνουν την αντίθεσή τους προς τη Συνθήκη του Σένγκεν και ζητούν τη διενέργεια δημοψηφίσματος από τον Ελληνικό λαό.

16) Ο Βουλευτής Δράμας κ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας στο οποίο ζητείται η εξασφάλιση της οικονομικής αυτοδυναμίας και η συνέχιση της λειτουργίας του Εθνικού Οργανισμού Καπνού.

17) Ο Βουλευτής Δράμας κ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας στο οποίο αναφέρεται στο πρόβλημα ύδρευσης που παρατηρείται στην Κοινότητα Βώλακα Δράμας. 18) Ο Βουλευτής Δράμας κ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας το οποίο αναφέρεται σε σχολικές δραστηριότητες των Γυμνασίων και Λυκείων του Νομού Δράμας.

19) Ο Βουλευτής Δράμας κ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας το οποίο αναφέρεται στο ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει η SOFTEX για την έλευση του φυσικού αερίου στο Νομό Δράμας.

20) Ο Βουλευτής Δράμας κ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας το οποίο ζητείται η δημιουργία και λειτουργία θεραπευτικής κοινότητας για τους χρήστες ναρκωτικών στο Νομό Δράμας.

21) Ο Βουλευτής Δράμας κ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας στο οποίο ζητείται να ρυθμιστούν τα χρέη των κτηνοτρόφων.

22) Ο Βουλευτής Θεσ/νίκης κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΨΩΜΙΑΔΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία το Συντονιστικό Όργανο των Επιστημονικών Επιτροπών των Νοσοκομείων Θεσσαλονίκης αντιτίθεται στη διπλοθεσία των πανεπιστημιακών ιατρών.

23) Ο Βουλευτής Θεσ/νίκης κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΨΩΜΙΑΔΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Βιομηχανία Φιλίππου Δομικά Έργα Α.Ε. διαμαρτύρεται για τη συκοφαντική δυσφήμιση που υφίσταται.

24) Ο Βουλευτής Σάμου κ. ΚΩΝ/ΝΟΣ ΚΑΡΑΜΗΝΑΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Κοινότητα Λέκας του Νομού Σάμου ζητεί να τοποθετηθεί κι' άλλος υπάλληλος στην υπηρεσία της ΔΟΥ Καρλοβασίου του Νομού Σάμου.

25) Ο Βουλευτής Φθιώτιδας κ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΧΕΙΜΑΡΑΣ

κατέθεσε αναφορά με την οποία η Ένωση Ιπταμένων Συνοδών και Φροντιστών ζητεί την τήρηση του Κανονισμού Εργασίας του ΠΔ 364/95 και των συμφωνημένων σχετικά με τη διάκριση του Προσωπικού Θαλάμου Επιβατών.

26) Ο Βουλευτής Ρεθύμνου κ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας στο οποίο ζητείται η μεταστέγαση του Πανεπιστημίου Κρήτης από το Ρέθυμνο στην Πανεπιστημιούπολη του Γάλλου.

27) Ο Βουλευτής Ρεθύμνου κ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας στο οποίο ζητείται η κάλυψη κενών οργανικών θέσεων στο χειρουργικό τομέα του Νοσοκομείου Ρεθύμνου.

28) Ο Δ' Αντιπρόεδρος της Βουλής και Βουλευτής Λάρισας κ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΤΣΑΡΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία το Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Ελασσόνας ζητεί την πρόσληψη προσωπικού στο γραφείο ΟΑΕΔ Ελασσόνας.

29) Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΦΡΑΓΚΙΑΔΟΥΛΑΚΗΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας στο οποίο ζητείται η κατασκευή έργων στο κολυμβητήριο Ηρακλείου.

30) Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΦΡΑΓΚΙΑΔΟΥΛΑΚΗΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας στο οποίο ζητείται η παραμονή της αρχιτέκτονος - μηχανικού κ. Λαμπριανίδου στην ΤΥΔΚ Ηρακλείου.

31) Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΦΡΑΓΚΙΑΔΟΥΛΑΚΗΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας στο οποίο ζητείται η άμεση καταβολή των επιδοτήσεων και αποζημιώσεων στους αγρότες του Νομού Ηρακλείου.

32) Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΦΡΑΓΚΙΑΔΟΥΛΑΚΗΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας στο οποίο ζητείται η άμεση τοποθέτηση γιατρού στο αγροτικό ιατρείο της Κοινότητας Κρουσώνα Ηρακλείου.

33) Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΦΡΑΓΚΙΑΔΟΥΛΑΚΗΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας στο οποίο ζητείται η επανασύνδεση της κατώτερης σύνταξης με τα 20 ημερομίσθια ανειδίκευτου εργάτη.

34) Ο Βουλευτής Δράμας κ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας στο οποίο ζητείται η άμεση κατασκευή της χοάνης υδροληψίας στο φράγμα της Πλατανόβρυσης.

35) Ο Βουλευτής Δράμας κ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας στο οποίο ζητείται η μεταστέγαση της ΔΟΥ Δράμας.

36) Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΦΡΑΓΚΙΑΔΟΥΛΑΚΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία Πολιτικοί Συνταξιούχοι Νομού Ηρακλείου ζητούν την αναπροσαρμογή των συντάξεών τους σύμφωνα με το νέο μισθολόγιο.

37) Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΦΡΑΓΚΙΑΔΟΥΛΑΚΗΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας το οποίο αναφέρεται στη νοθεία ελαιολάδου που παρουσιάστηκε στις φυλακές Αλικαρνασσού.

38) Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΦΡΑΓΚΙΑΔΟΥΛΑΚΗΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας στο οποίο ζητείται η λειτουργία Πυροσβεστικής Υπηρεσίας στην περιοχή Μεσσαράς Ηρακλείου.

39) Ο Βουλευτής Ηλείας κ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Κοινοτικών Υπαλλήλων του Νομού Ηλείας υποβάλλει προτά-

σεις για τη συνένωση των κοινοτήτων βάσει του προγράμματος "Ι.Καποδιστριάς".

40) Ο Βουλευτής Ηλείας κ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Κηπευτικός, Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Αμαλιάδας ζητεί την νομοθετική ρύθμιση των αγροτικών χρεών των μελών του.

41) Ο Βουλευτής Πειραιά κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΔΑΜΙΑΝΙΔΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Ομοσπονδία Συλλόγων Αγροτών Θερίζοιωνιστών Μακεδονίας - Θράκης ζητεί την επαναφορά των παρ. 10,11 άρθρο 19 Ν. 2166/93 σχετικά με την καταβολή της εφάπαξ εισφοράς ανάλογα με την παλαιότητα της θερ/κής μηχανής.

42) Ο Δ' Αντιπρόεδρος της Βουλής και Βουλευτής Λάρισας κ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΤΣΑΡΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία οι Κοινότητες του Νομού Λάρισας διαμαρτύρονται για τις υποχρεωτικές συνενώσεις ΟΤΑ βάσει του "Ι.Καποδιστριάς".

43) Ο Βουλευτής Εύβοιας κ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Δήμος Σκύρου του Νομού Εύβοιας ζητεί να ληφθούν μέτρα περιβαλλοντικής προστασίας στην περιοχή γύρω από το αλιευτικό καταφύγιο του Μώλου Σκύρου.

44) Ο Βουλευτής Εύβοιας κ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Κοινότητα Αγίου Δημητρίου Νομού Εύβοιας ζητεί να μην υπαχθεί στη γεωγραφική ενότητα με έδρα το Δήμο Καρύστου.

45) Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΦΡΑΓΚΙΑΔΟΥΛΑΚΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο κ. Μ. Σταυρακάκης, δικηγόρος, ζητεί την αποκατάσταση των απόρων, παρατηγματούχων του Νομού Χανίων.

46) Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΦΡΑΓΚΙΑΔΟΥΛΑΚΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Παγκρήτιος Σύλλογος Γονέων και Φίλων Παιδιών με Νεοπλασία "Η ΗΛΙΑΧΤΙΔΑ" ζητεί να θεσμοθετηθούν ειδικές άδειες για γονείς δημόσιους υπαλλήλους που έχουν παιδιά με νεοπλαστικά νοσήματα.

47) Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΑΡΡΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Παγκρήτιος Σύλλογος Γονέων και Φίλων Παιδιών με Νεοπλασία "Η ΗΛΙΑΧΤΙΔΑ" ζητεί να θεσμοθετηθούν ειδικές άδειες για γονείς δημόσιους υπαλλήλους που έχουν παιδιά με νεοπλαστικά νοσήματα.

48) Ο Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής και Βουλευτής Πειραιά κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Ομοσπονδία Ελληνικών Κοινοτήτων Νοτίου Αφρικής ζητεί να πληροφορηθεί τον αριθμό θεατών που μπορεί να συνοδεύσει η Ομοσπονδία από τη Ν. Αφρική προκειμένου να παρακολουθήσουν το Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Στίβου.

49) Ο Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής και Βουλευτής Ξάνθης κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΓΟΥΡΙΔΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Ελληνική Κοινότητα Γιοχάνεσμπουργκ και Περιχώρων ζητεί την άμεση τοποθέτηση δασκάλων, φιλολόγων και συμβούλου εκπαίδευσης στα ελληνικά σχολεία της περιοχής της.

50) Ο Δ' Αντιπρόεδρος της Βουλής και Βουλευτής Λάρισας κατέθεσε αναφορά με την οποία οι κάτοικοι της Κοινότητας Ερέτριας Φαρσάλων διαμαρτύρονται για την εφαρμογή του προγράμματος "Ι.Καποδιστριάς" στην περιοχή τους.

Β' ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΣΕ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

1. Στην με αριθμό 2983/27.3.97 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. Φ55000/9411/4.6.97 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εσωτερικών η ακόλουθη απάντηση:

Σε απάντηση της ερωτ. 2983/27.3.97 που κατατέθηκε στη Βουλή από τους Βουλευτές κ.κ. Γ.Ορφανό και Γ. Καρασμάνη και διαβιβάστηκε στην Υπηρεσία μας με το (β) όμοιο, αναφορικά με τις εγγραφές και μεταβολές στα δημοτολόγια, σας πληροφορούμε τα ακόλουθα:

ια) Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 6 του Π.Δ/τος 497/1991, ΦΕΚ 180/Α/28.11.1991 "Κώδικας Διαταγμάτων για τα Δημοτολόγια", 1. Κάθε εγγραφή, διαγραφή, μεταφορά από τη μια σε άλλη οικογενειακή μερίδα, προσθήκη ελλειπόντων στοιχείων, διόρθωση εσφαλμένων στοιχείων καθώς και άλλη μεταβολή στο δημοτολόγιο ενεργείται, εφόσον συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις, είτε αυτεπαγγέλτως, βάσει επίσημων στοιχείων που υπάρχουν στο δήμο ή την κοινότητα, είτε κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου, πάντοτε με πράξη του δημάρχου ή του Προέδρου της Κοινότητας. Η πράξη αυτή του δημάρχου ή του Προέδρου της Κοινότητας προσυπογράφεται από τον προϊστάμενο του δημοτολογίου δημοτικό υπάλληλο για τους δήμους και από τον κοινοτικό υπάλληλο για τις κοινότητες, καταχωρίζεται στο δημοτολόγιο και είναι αμέσως εκτελεστή.

ιβ) Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.3 του άρθρου 6 του ως άνω Π.Δ/τος, όπως ισχύουν μετά την αντικατάστασή της με το άρθρο 9 παρ.11 του Ν.2307/1995, ΦΕΚ 113/Α/15.6.1995 "Προσαρμογή νομοθεσίας αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών στις διατάξεις για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και άλλες διατάξεις", 3. Οι αποφάσεις που εκδίδονται από το Νομάρχη για τη διόρθωση ή προσθήκη στοιχείων εγγραφής, ως και κάθε άλλη κατά νόμο μεταβολή στα μητρώα αρρένων, εκτελούνται και ως προς τα δημοτολόγια δια καταχωρίσεως των στοιχείων στα οποία αναφέρονται οι αποφάσεις αυτές στα δημοτολόγια, από τα όργανα που ορίζονται στην παρ.1 αυτού του άρθρου".

ιγ) Εξ άλλου, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.3 του άρθρου 11 του Π.Δ/τος 497/1991, όπως ισχύουν μετά την αντικατάστασή της με την παρ.13 του άρθρου 9 του Ν.2307/1995, 3. "Οι εγγραφές διαγραφές, μεταδημοτεύσεις και οι πάσης φύσεως μεταβολές, που επέρχονται με πράξη του δημάρχου ή προέδρου κοινότητας, καταχωρίζονται αμέσως στο δημοτολόγιο με μέριμνα και ευθύνη, για μεν τους δήμους του προϊσταμένου του δημοτολογίου δημοτικού υπαλλήλου και του προέδρου της κοινότητας".

ΙΙ. Κατόπιν των ανωτέρω, δεν υπάρχει ασάφεια ως προς το θέμα των οικογενειακών μερίδων, αφού, εάν μεν υπάρχουν επίσημα στοιχεία στους δήμους και τις Κοινότητες, οι εγγραφές και μεταβολές στα δημοτολόγια γίνονται αυτεπαγγέλτως, ενώ, εάν δεν υπάρχουν, κατόπιν αιτήσεως των ενδιαφερομένων.

ΙΙΙ. Σχετική, επί του προκειμένου, είναι και η αριθ.πρωτ. 106018/3/28.12.1976 εγκύκλιος του Υπουργείου, της οποίας φωτοαντίγραφο σας στέλνουμε.

Ο Υφυπουργός

Λ.ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ"

2. Στην με αριθμό 3304/15.4.97 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 15593/ΔΕΦΕ 1216/4.6.97 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εθνικής Οικονομίας η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της υπ'αρ.3304/15.4.97 ερώτησης του Βουλευτού κ.Κ. Σπυριδιώνη, σας ενημερώνουμε για τα ακόλουθα:

Την 24.4.96 εγκρίθηκε το Πολυταμειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ" με προϋπολογισμό 84,751 Mecu (25,6 δισ. δρχ.) και με σύνολο διαθέσιμης κοινοτικής συνδρομής 67,263 Mecu (20,3 δισ. δρχ.).

Η κοινοτική ενίσχυση αφορά στις δαπάνες που πραγματοποιούνται για τις ενέργειες που καλύπτονται από το Ε.Π. οι οποίες αποτελούν αντικείμενο δεσμευτικών διατάξεων στο κράτος μέλος.

Το Υποπρόγραμμα -4 "Προβολή - Δημοσιότητα" έχει προϋπολογισμό 10,15 Mecu (3 δισ. δρχ. περίπου), και χρηματοδοτείται κατά 75% από την Ε.Ε. Το ποσόν αυτό μπορεί να διατεθεί αποκλειστικά και μόνον σε δράσεις και ενέργειες που αφορούν σε ένα επιλεγμένο φάσμα ενεργειών,

κλιμακούμενου βαθμού ενημέρωσης του ελληνικού κοινού για τα έργα που εντάσσονται στο Β' Κ.Π.Σ., με την ευρεία χρήση όλων των ενδεδειγμένων μέσων προβολής και οι οποίες αναλύονται ως εξής:

Μέτρο 1. Σχεδιασμός - Οργάνωση και Εφαρμογή.

Μέτρο 2. Προβολή Β' Κ.Π.Σ. μέσω ΜΜΕ έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού.

Μέτρο 3. Συνεδριακές, Εκθεσιακές και συναφείς εκδηλώσεις.

Το ποσόν των 3 δισ. δρχ. περίπου -το οποίο σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να καλύψει άλλες δράσεις και ενέργειες οι οποίες ενδεχομένως χρηματοδοτούνται από τους προϋπολογισμούς άλλων Ε.Π.-, πρέπει να διατεθεί για τον σκοπό της Προβολής και Δημοσιότητας. Προς τούτο έχει πραγματοποιηθεί ανοικτός διαγωνισμός για την επιλογή αναδόχου για το έργο.

α. Προσδιορισμός Πλαισίου Επικοινωνιακής Στρατηγικής (Μελέτη) και Σχεδίου Δράσης και την Δημοσιότητα/ Προβολή του Κ.Π.Σ. (1994-1999) και

β. Υλοποίησης Προτάσεων Δημοσιότητας/Προβολής του Κ.Π.Σ., με προϋπολογισμό 0,5-1,5 δισ. δρχ. και διάρκεια 2 έτη. Ο διαγωνισμός ολοκληρώθηκε και ήδη έχει εκδοθεί η απόφαση ανάθεσης.

Η ανάγκη και η σκοπιμότητα να ενημερωθεί ο πολίτης για το τι ακριβώς συντελείται μέσω του Κ.Π.Σ., του μεγαλύτερου αναπτυξιακού προγράμματος της χώρας, είναι πολύ μεγάλη και έχει διαπιστωθεί και από σχετικές έρευνες κοινού.

Η διαφάνεια και ο έλεγχος των ενεργειών θα διασφαλισθούν με κάθε τρόπο (σύσταση Επιτροπής Παρακολούθησης και παραλαβής του αντικείμενου του παραπάνω έργου κ.λπ.).

Ο Υφυπουργός

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΧΤΑΣ"

3. Στην με αριθμό 3575/6.5.97 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 23370/5.6.97 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εσωτερικών η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της ερώτησης 3575/6.5.97 που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων από το Βουλευτή κ. Θ. Δαβάκη και αναφέρεται στο πιο πάνω θέμα, σας πληροφορούμε ότι:

Το αίτημα θα αντιμετωπισθεί από την Περιφέρεια Πελοποννήσου στα πλαίσια του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος της, με την ένταξη και χρηματοδότησή του, εφόσον αξιολογηθεί από την υπηρεσία.

Ο Υφυπουργός

Λ.ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ"

4. Στην με αριθμό 3679/12.5.97 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. Φ55000/8417/2.6.97 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εσωτερικών η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην αριθ.3679/12.5.97 ερώτηση της Βουλευτού κας Στέλλας Αλφίερη, που μας διαβιβάστηκε με το ανωτέρω σχετικό, σας πληροφορούμε ότι, δεν μπορούν να διατυπωθούν αυτοτελείς απόψεις για τα διαλαμβανόμενα στην ερώτηση, δεδομένο ότι, δεν έχουν αποτελέσει αντικείμενο προβληματισμού για το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, δοθέντος ότι, τα τελούμενα μυστήρια από την Αυτοκέφαλη εκκλησία της Αυστραλίας, και η σύνταξη των αντίστοιχων ληξ/κών πράξεων αυτών, εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των Προξενικών Αρχών της Αυστραλίας και ως εκ τούτου αρμόδιος προς απάντηση στη σχετική ερώτηση, είναι ο Υπουργός Εξωτερικών.

Ο Υφυπουργός

Λ. ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ"

5. Στην με αριθμό 3692/13.5.97 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. ΤΚΕ/Φ212804/5.6.97 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εσωτερικών η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της ερώτησης με 3692/13.5.97 που κατέθεσε στη Βουλή ο Βουλευτής κ. Αθανάσιος Χειμάρης και αφορά αίτημα μονιμοποίησης αδελφών νοσοκόμων και παρασκευαστών που υπηρετούν στο Ιπποκράτειο Νοσοκομείο

Αθηνών, σας γνωρίζουμε ότι δεν αντιμετωπίζεται θέμα μονιμοποίησης των συμβασιούχων με σχέση εργασίας αορίστου χρόνου που υπηρετούν στα υπουργεία και στα ν.π.δ.δ.

Ο Υφυπουργός

ΑΝ. ΜΑΝΤΕΛΗΣ"

6. Στην με αριθμό 3699/13-5-97 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 1103/4-6-97 έγγραφο από τον Υπουργό Εργασίας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην αριθμ. 3699/13-5-97 ερώτηση, που κατατέθηκε στη Βουλή από το Βουλευτή κ. Γιάννη Δραγασάκη, για τα θιγόμενα σ'αυτή θέματα αρμοδιότητάς μας, σας πληροφορούμε τα εξής:

Όπως μας εγνώρισε η Επιθεώρηση Εργασίας Γλυφάδας της Νομαρχίας Αθηνών, από τις ξένες αεροπορικές εταιρείες, μόνο η SABENA προέβη σε απόλυση 13 εργαζομένων, με το αιτιολογικό της διακοπής των εργασιών τμήματος της εταιρείας της.

Για το θέμα αυτό επιλήφθηκε η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου μας σε Σύσκεψη Συμφιλίωσης που πραγματοποιήθηκε στις 3-3-1997, χωρίς αποτέλεσμα.

Οι διατάξεις του ν. 1387/83 (Α 110) "έλεγχος ομαδικών απολύσεων και άλλες διατάξεις" καθορίζει την έννοια, το πεδίο εφαρμογής καθώς και τη διαδικασία των ομαδικών απολύσεων, αφού προηγουμένως υποχρεώνει τον εργοδότη πριν προχωρήσει σε ομαδικές απολύσεις να προσέλθει σε διαβουλεύσεις με τους εκπροσώπους των εργαζομένων.

Οι ομαδικές απολύσεις που εφαρμόζονται χωρίς συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις για ενημέρωση, διαβούλευση και κοινοποίηση μπορούν να κηρύσσονται άκυρες.

Η Χώρα μας παρέχει αυξημένη προστασία πάνω στο θέμα αυτό δεδομένου ότι η παρ. 1 του άρθρου 6 του ανωτέρω νόμου κηρύσσει άκυρες όσες ομαδικές απολύσεις έγιναν χωρίς να τηρηθεί η προβλεπόμενη διαδικασία.

Όσον αφορά τις απολύσεις της εν λόγω εταιρείας, αυτές δεν έγιναν σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 1387/83 (Α. 110) αλλά, λόγω διακοπής εργασιών στην οποία περίπτωση δεν εφαρμόζονται οι παραπάνω διατάξεις οι οποίες εφαρμόζονται σε κάθε άλλη περίπτωση.

Τέλος, από τις άλλες αεροπορικές εταιρείες δεν έχουν κατάγγελλει στην ανωτέρω επιθεώρηση απολύσεις εργαζομένων.

Ο Υπουργός

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ"

7. Στην με αριθμό 3706/13-5-97 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. Τ/1997/5-6-97 έγγραφο από την Υπουργό Ανάπτυξης η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της ερώτησης 3706/13-5-97 που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων από το Βουλευτή κ. Χ. Θεοδώρου για ίδρυση Σχολής στη Β. Ευβοία, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Η επέκταση των δραστηριοτήτων της Σχολής Τουριστικών Επαγγελματιών (ίδρυση νέων μονάδων, δημιουργία νέων τμημάτων κ.λπ.) θα βασισθεί σε μελέτη πανελλαδικής εμβέλειας η οποία χρηματοδοτείται από το ΕΚΤ στα πλαίσια του Β' Κ.Π.Σ. και βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη.

Τα αποτελέσματα της εν λόγω μελέτης θα χρησιμοποιηθούν από τη Σ.Τ.Ε. με σκοπό την περαιτέρω ανάπτυξή της με έμφαση στην ποιοτική βελτίωση των παρεχόμενων από αυτή σπουδών σε σχέση πάντα με τις σύγχρονες απαιτήσεις του Τουριστικού Τομέα.

Επιπροσθέτως σας γνωρίζουμε ότι με βάση την υπ' αριθμ. 6696/83 Υπουργική Απόφαση έχουν ιδρυθεί στην Αιδηψό τμήματα Μετεκπαίδευσης μισθωτών Τουριστικών Επιχειρήσεων τα οποία είναι δυνατόν να λειτουργήσουν την Εκπαιδευτική περίοδο 1997-98 εφόσον υπάρξει το ανάλογο ενδιαφέρον από τους εργαζόμενους.

Για τη διαδικασία προγραμματισμού των εν λόγω τμημάτων θα υπάρξει προσεχώς ενημέρωση της Νομαρχιακής Αυτοδιο-

κτησης Ευβοίας.

Η Υπουργός
ΒΑΣΩ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ"

8. Στην με αριθμό 3709/13-5-97 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. ΤΚΕ/Φ2/12803/5-6-97 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εσωτερικών η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της ερώτησης με αριθμό 3709/13-5-97 που κατέθεσε στη Βουλή ο Βουλευτής κ. Νικ. Κατσαρός και στην οποία προτείνεται η κατά τη διαδικασία πρόσληψης πρόταξη υποψηφίων που έχουν τέκνα φοιτητές ή σπουδαστές, σας πληροφορούμε ότι το ως άνω αίτημα δεν κρίνεται σκόπιμο να οδηγήσει σε ιδιαίτερη ρύθμιση.

Ο Υφυπουργός
ΑΝ. ΜΑΝΤΕΛΗΣ"

9. Στην με αριθμό 3729/14-8-97 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 23376/5-6-97 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εσωτερικών η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της ερώτησης 3729/14-8-97 που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων από το Βουλευτή κ. Β. Μπούτα και αναφέρεται στο πιο πάνω θέμα, σας πληροφορούμε ότι για την αποκατάσταση των ζημιών στις υποδομές, χρηματοδοτήθηκε η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Καρδίτσας από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων με το ποσό των 250 εκατ. δρχ.

Μετά την έγκριση της χρηματοδότησης, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Καρδίτσας κατάρτισε πρόγραμμα έργων για την αποκατάσταση των επειγουσών ζημιών, τα οποία θα εκτελεσθούν άμεσα.

Ο Υφυπουργός
Λ. ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ"

10. Στην με αριθμό 3730/14-5-97 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 23377/5-6-97 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εσωτερικών η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της ερώτησης 3730/14-5-97 που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων από τους Βουλευτές κ.κ. Αχ. Κανταρτζή και Β. Μπούτα και αναφέρεται στο πιο πάνω θέμα, σας πληροφορούμε ότι για την επίλυση του προβλήματος ύδρευσης της Κοιν. Κεραμιδίου έχει συνταχθεί Τεχνική Έκθεση από την ΤΥΔΚ και εξετάζεται η δυνατότητα χρηματοδότησης του έργου από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τρικάλων.

Ο Υφυπουργός
Λ. ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ"

11. Στην με αριθμό 3754/15-5-97 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. Φ22/664/4-6-97 έγγραφο από τον Υφυπουργό ΕΡΓΑΣΙΑΣ η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στη ερώτηση, 3754/15-5-97 που κατέθεσε στη Βουλή, ο βουλευτής κ. Κων/νος Ευμοιρίδης, σχετικά με τον συνταξιούχο του ΤΣΑ κ. Σταματιάδη Παντελή του Αχιλλέα, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Η περίπτωση του αναφερομένου συνταξιούχου, εμπίπτει στις διατάξεις του άρθρου 5 του Π.Δ. 53/91, βάσει των οποίων οι συνταξιούχοι του ΤΣΑ, που μέχρι την έναρξη ισχύος αυτού του Π.Δ/τος συνταξιοδοτήθηκαν με μειωμένη σύνταξη, μπορούν με αίτηση τους, να ζητήσουν την καταβολή πλήρους σύνταξης εφ' όσον πληρούν τις προϋποθέσεις, που ορίζονται από τις διατάξεις της περίπτωσης γ' της παρ. 1 του άρθρου 36 του Π.Δ. 669/81 όπως αυτές τροποποιήθηκαν με το άρθρο 3 του Π.Δ. 53/91 (δηλαδή, συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας και αποξένωση του τυχόν διατηρουμένου Δ.Χ. αυτοκινήτου).

Τα οικονομικά αποτελέσματα αρχίζουν από την πρώτη του μήνα του επομένου εκείνου, που θα υποβληθεί η σχετική αίτηση.

Ο κ. Σταματιάδης Παντελής, υπέβαλε την αρ. 17992/16-10-96 αίτηση στο ταμείο και δικαιώθηκε πλήρους συντάξεως, με την αριθ. 932/24-2-97 απόφαση Δ/ντού ΤΣΑ, από την πρώτη του

επομένου μήνα της υποβολής τους, δηλαδή από 1/1/1996.

Ο Υφυπουργός
Ν. ΦΑΡΜΑΚΗΣ"

12. Στην με αριθμό 3755/15-5-97 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. Φ36/663/4-6-97 έγγραφο από τον Υφυπουργό ΕΡΓΑΣΙΑΣ η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της ερώτησης 3755/15-5-97 που κατατέθηκε από τον Βουλευτή κ. Κων/νο Ευμοιρίδη, σχετικά με τον χρόνο ασφάλισης στο Ταμείο Ασφάλισης Εμπόρων (ΤΑΕ) του κ. Δημ. Ορφανού, περιόδου από 1/1/64 έως 31/12/64, σας πληροφορούμε ότι με την αριθμ. 1110/19-5-70 απόφαση του, το Δ.Σ. του ταμείου προχώρησε στη διαγραφή του κ. Ορφανού από 1/1/1964 για τον λόγο ότι άλλαξε επαγγελματική δραστηριότητα (διορίστηκε καθηγητής σε Γυμνάσιο). Το κατάστημά του συνέχισε να λειτουργεί από την ίδια ημερομηνία (1/1/64) με τον Παναγιώτη Μαυρομάτη.

Συμπληρωματικά σας γνωρίζουμε ότι λόγω παρέλευσης 20ετίας από τη διαγραφή του (1970) δεν είναι δυνατή η ανάκλησή της. Ο ενδιαφερόμενος μπορεί με αίτησή του προς το Ταμείο, να ζητήσει την επιστροφή των εισφορών, για την υπό κρίση χρονική περίοδο (1/1/64 έως 31/12/64), σύμφωνα με τις παρ. 11 & 12 του άρθρ. 61 του Π.Δ. 668/81.

Ο Υφυπουργός
Ν. ΦΑΡΜΑΚΗΣ"

13. Στην με αριθμό 3756/15-5-97 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 23378/5-6-97 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εσωτερικών η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της ερώτησης 3756/15-5-97 που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων από το Βουλευτή κ. Π. Τατούλη και αναφέρεται στο πιο πάνω θέμα, σας πληροφορούμε ότι το εν λόγω κομμάτι του έργου Ραψομμάτη - Μαλλωτά είναι κοινοτικός δρόμος 300 μέτρων το οποίο είναι πράγματι χωματόδρομος. Ωστόσο οι Κοινοίτητες Ραψομμάτη, Μαλλωτά, Βρυσούλες εξυπηρετούνται από άλλες οδούς ασφαλοστρωμένες, οι οποίες οδηγούν στην Ε.Ο. Καλαμάτας - Τρίπολης.

Επίσης η Ν.Α. Αρκαδίας θα εξετάσει το αίτημα της ασφαλοστρωσης στα πλαίσια των χρηματοοικονομικών δυνατοτήτων της και ύστερα από ιεράρχηση όλων των αναγκών των ΟΤΑ του Νομού.

Ο Υφυπουργός
Λ. ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ"

14. Στην με αριθμό 3762/15-5-97 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 325/5-6-97 έγγραφο από τον Υφυπουργό Πολιτισμού η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση ερώτησης 3762/15-5-97 σας πληροφορούμε ότι η Γ.Γ.Α. επιχορηγεί την Ε.Π.Ο. με ποσό που αντιστοιχεί περίπου στο 1% του Προ-Πο, για τις μετακινήσεις των ομάδων Δ' Εθνικής Κατηγορίας.

Για το λόγο αυτό και σε σχέση με την καταβολή των 572.000 δρχ. που αφορούν σε έξοδα μετακίνησης του Σωματείου "Σούλι" για την περίοδο 1993-1994, το προαναφερόμενο Σωματείο θα πρέπει να απευθυνθεί στην Ελληνική Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία.

Σε ότι ειδικότερα αφορά στην έκτακτη οικονομική ενίσχυση, σας γνωρίζουμε ότι η οικονομική στενότητα που έχει η Γ.Γ.Α. δεν επιτρέπει αυτή την χρονική στιγμή ικανοποίηση του αιτήματος.

Ο Υφυπουργός
ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΘ. ΦΟΥΡΑΣ"

15. Στην με αριθμό 3778/15-5-97 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 6046/25-5-97 έγγραφο από την Υπουργό Αιγαίου η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση στην ερώτηση 3778 του Βουλευτή κ. Σπ. Σπηλιωτόπουλου σχετικά με το Ημερολόγιο του Υπουργείου Αιγαίου Αιγαίου "Αιγαίο - Βραχονησίδες", σας γνωρίζουμε τα εξής:

Στο εν λόγω δημοσίευμα εμφανίζονται, από παραπληροφόρηση ή σκόπιμα, πολλές και σημαντικές ανακρίβειες που σκοπό έχουν την δημιουργία εσφαλμένων αντιτυπώσεων στην κοινή γνώμη. Συγκεκριμένα:

1. Οι "επανηλλεμένες αντιδράσεις παραληπτών του ημερολογίου" στις οποίες, όπως αναφέρεται στο δημοσίευμα, "εκώφευσε το Υπουργείο", δεν είναι τίποτα άλλο από τη μία και μοναδική ερώτηση που κατέθεσε στη Βουλή, στα μέσα Απριλίου, ο Βουλευτής κ. Π. Καμμένος και την οποία προέβλεπε με τη μορφή σχολίου τρεις εφημερίδες (Ελεύθερος Τύπος, Αδέσμευτος Τύπος και Ελεύθερος) καθώς και το συγκεκριμένο άρθρο της Κ. Κυπραίου στην εφημερίδα "Πελοπόννησος" των Πατρών. Το Υπουργείο μας έχει ήδη απαντήσει στον κ. Βουλευτή στη Βουλή μέσω του Κοινοβουλευτικού Ελέγχου και με επιστολή στο Διευθυντή της Εφημερίδας "Αδέσμευτος Τύπος". Τόσο η εφημερίδα "Πελοπόννησος" που εκδίδεται εκτός της περιοχής αρμοδιότητας του Υπουργείου Αιγαίου, όσο και η συγκεκριμένη συντάκτης, ουδέποτε ήρθαν σε επαφή με το Υπουργείο μας για τη διευκρίνιση κάποιων στοιχείων ή την ενημέρωση σχετικά με τις θέσεις του Υπουργείου.

2. Σε ό,τι αφορά στην ουσία των, κατά την συντάκτη του άρθρου, "ανακρίβειών" του Ημερολογίου:

Η έκδοση του Ημερολογίου βασικό σκοπό έχει να γνωρίσει σε ένα ευρύ κοινό ότι οι βραχονησίδες του Αιγαίου δεν είναι άγνωστης ταυτότητας βράχιοι όγκοι αλλά έχουν και ονόματα και το δικό τους μερίδιο στην ελληνική ιστορία. Μέσα από χαρακτηριστικές αφηγήσεις και χάρτες περιηγητών και πορτολάνων των προηγούμενων αιώνων και με εκτεταμένη αναφορά στις βραχονησίδες του Καστελόριζου, αποδεικνύεται ότι οι βράχοι και οι βραχονησίδες αποτελούν αδιάψευστους μάρτυρες αδιάλειπτης ελληνικής παρουσίας στο Αιγαίο για πολλές χιλιετίες. Πέρα από την ιστορική διάσταση, το Ημερολόγιο προβάλλει και τη μοναδική περιβαλλοντική και οικολογική αξία των βραχονησίδων - μεταξύ αυτών και των Ιρίων -όπως αποδεικνύουν οι ελληνικές επιστημονικές έρευνες που πραγματοποιήθηκαν στη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας.

Στις τελευταίες σελίδες του ημερολογίου υπάρχει ένα σύντομο κείμενο που αναφέρεται στο διεθνές καθεστώς των νησιών του Αιγαίου, όπως καθορίστηκε μέσα από τις διεθνείς συμβάσεις. Σε αυτό το κείμενο που έχει τύχει της έγκρισης του Υπουργείου Εξωτερικών, γίνεται εκτενής αναφορά στη Συνθήκη της Λωζάνης και των Παρισίων. Τη συγκεκριμένη ιστορική αναδρομή συνοδεύει ένας εξαιρετικά μεγάλης κλίμακας απόλυτα σχηματικός χάρτης της Ελλάδας που παρουσιάζει την βαθμιαία απελευθέρωση των νήσων του Αιγαίου.

Όπως αναφέρεται στο τέλος του ημερολογίου, τα στοιχεία της έκδοσης που αφορούν το περιβάλλον προέρχονται από έρευνες του Πανεπιστημίου Πατρών και ελληνικών οικολογικών ομάδων, ενώ ιστορικά κείμενα και οι χάρτες, από ερευνητή του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών.

Το ημερολόγιο έτυχε θερμότητας υποδοχής και επαίνων από το σύνολο του πολιτικού κόσμου -συμπεριλαμβανομένης και της ηγεσίας της Νέας Δημοκρατίας- γιατί ενισχύει τις ελληνικές θέσεις παρέχοντας άγνωστα στοιχεία για την ελληνικότητα των βραχονησίδων. Μέχρι σήμερα οι μόνοι που είχαν ενοχληθεί από την συγκεκριμένη έκδοση ήταν οι Τουρκικές Υπηρεσίες και κ. Βουλευτής, όπως φαίνεται από τα δημοσιεύματα του τουρκικού και ελληνικού τύπου.

Η Υπουργός

ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΠΑΠΑΖΩΗ"

16. Στην με αριθμό 3778/16-5-97 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 16216/ΔΕΚΟ855/5-6-97 έγγραφο από τον Υπουργό ΕΘΝ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της ερώτησης 3778/16-5-97 που κατέθεσαν στη

Βουλή οι βουλευτές κ.κ. Θανάσης Νάκος, Ευάγγελος Μπασιάκος και Ανδρέας Καραγκούνης, σχετικά με το θέμα της μη συμμετοχής, στην ΟΚΕ της Συνομοσπονδίας Δημοκρατικών Αγροτικών Συλλόγων Ελλάδος (ΣΥ.Δ.Α.Σ.Ε.), σας γνωρίζουμε, σύμφωνα με το έγγραφο 3000/2349/2.6.1997 της ΟΚΕ, τα εξής:

Ο ορισμός των οργανώσεων που θα όριζαν εκπροσώπους στην ΟΚΕ έγινε από την Επιτροπή σύνταξης του ν. 2232/1994.

Η Επιτροπή αυτή απαρτιζόταν από εκπροσώπους των εργοδοτών εργαζομένων και από καθηγητές. Όταν την εκπροσώπηση όριζαν οι συνδικαλιστικές οργανώσεις, θα επιλεγόταν κάθε φορά η πιο αντιπροσωπευτική.

Με τα στοιχεία που υπήρχαν τότε, αποδεικνυόταν ότι πλέον αντιπροσωπευτική οργάνωση ήταν η ΓΕΣΑΣΕ. Όμως για να υπάρχει πλήρης αξιοπιστία στις επιλογές αυτές, ορίστηκε με την παράγραφο 7 του άρθρου 3 του Ν. 2232/1994 (Σύσταση της ΟΚΕ και άλλες διατάξεις), ότι "σε περίπτωση που προκύψει μετά την πρώτη συγκρότηση της ΟΚΕ αμφισβήτηση της αντιπροσωπευτικότητας μίας εκπροσωπούμενης οργάνωσης ή εκλείψει κάποια από αυτές, αποφαιίνεται η Ολομέλεια. Με εσωτερικό Κανονισμό καθορίζονται ο όροι αναγνώρισης της αντιπροσωπευτικότητας μίας εκπροσωπούμενης οργάνωσης".

Ο Υπουργός

ΓΙΑΝΝΟΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ"

17. Στην με αριθμό 3798/16-5-97 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 23374/5-6-97 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εσωτερικών η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της ερώτησης 3798/16-5-97 που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων από το Βουλευτή κ. Ν. Κατσαρό και αναφέρεται στο πιο πάνω θέμα, σας πληροφορούμε τα εξής:

Στο πρόγραμμα ΕΑΠΤΑ/2 1994-99 έχουν ενταχθεί και εκτελούνται σημαντικά έργα οδοποιίας όπως:

α. Δημοτική οδοποιία πρ/σμού 76 εκ. δρχ. και σύμφωνα με νέα πρόταση της Περιφέρειας, η οποία δεν έχει υπογραφεί, αλλά βρίσκεται στο στάδιο της επεξεργασίας προτείνεται αύξηση πρ/σμού σε 84 εκ. και πίστωση '97 14 εκ.

β. Αναβάθμιση εμπορικού κέντρου - πεζοδρομήσεις 80 εκ. δρχ. προτείνεται πίστωση '97 10 εκ. δρχ.

γ. Οδοποιία - ύδρευση πρ/σμού 40 εκ. δρχ. προτείνεται '97 10 εκ. δρχ.

Επίσης στο ΠΕΠ 1994-99 έχει ενταχθεί το έργο "Παράκαμψη Φαρσάλων πρ/σμού 600 εκ. δρχ. το οποίο βρίσκεται στο στάδιο της μελέτης.

Ο Υφυπουργός

Λ. ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ"

18. Στην με αριθμό 3829/20-5-97 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 6071/30-5-97 έγγραφο από τον Υπουργό Αιγαίου η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση στην ερώτηση 3829 του Βουλευτή κ. Αθ. Καραμάρου σχετικά με την πορεία των έργων υποδομής στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου σε σχέση με τις ανάγκες της Εθνικής Άμυνας, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Η πρώτη φορά που το Υπουργείο Αιγαίου έλαβε γνώση για τα έργα υποδομής (λιμάνια, δρόμοι) που μπορούν να παίξουν βοηθητικό ρόλο στην άμυνα των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου, ήταν μέσα από την πρόσφατη ενημέρωση της ηγεσίας του ΑΣΔΕΝ στην οποία ήταν παρών και ο κ. Βουλευτής. Τα σχετικά έργα είναι μεγάλοι κόστους και στερούνται ωριμότητας μελετών και εγκρίσεων προκειμένου να ενταχθούν στα υφιστάμενα κοινοτικά προγράμματα. Επιπλέον η ένταξη των έργων πραγματοποιείται, σε κάθε περίπτωση, με Απόφαση των Νομαρχιακών και Περιφερειακών Συμβουλίων.

Το Υπουργείο Αιγαίου προτίθεται να συμβάλλει, σε συνεργασία με τους αρμόδιους τοπικούς φορείς, στην προετοιμασία αυτών των έργων, ώστε να είναι έτοιμα να ενταχθούν σε επόμενα χρηματοδοτικά προγράμματα, εκτός και αν ο κ. Βουλευτής προτείνει στα Περιφερειακά Συμβούλια την απέ-

νταξη άλλων έργων.

Η Υπουργός

ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΠΑΠΑΖΩΗ"

19. Στην με αριθμό 3854/21-5-97 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 61/3-6-97 έγγραφο από τον Υπουργό Εξωτερικών η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της υπ' αριθμ. 3854 ερώτησης των Βουλευτών κ.κ. Ορέστη Κολοζώφ και Στρατή Κόρακα έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής:

Η Ελλάδα αναγνωρίζει τη δημοκρατία του Κογκό και την Κυβέρνηση Συμμαχίας της οποίας ηγείται ο Πρόεδρος Λοράν Καμπίλα. Στη χώρα αυτή ζει μία σημαντική ελληνική κοινότητα. Ελπίζουμε ότι τα μέλη της θα είναι ασφαλή και ελεύθερα να συμμετάσχουν με την εργασία τους στην ανάπτυξη της οικονομίας του Κογκό.

Ο λαός του Κογκό που υπέστη την εκμετάλλευση, την καταπίεση και τις νεοαποικιακές επεμβάσεις δικαιούται να αποκτήσει επιτέλους δημοκρατικούς θεσμούς, που θα κατοχυρώνουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και τον έλεγχο των πλουτοπαραγωγικών πόρων αυτής της μεγάλης χώρας.

Πρώτιστα, βασική και καθοριστική επιδίωξη κατά τη λήψη αποφάσεων αποστολής ανθρωπιστικής βοήθειας σε πληγείσες, από οιονδήποτε λόγο, περιοχές και πάσχοντες πληθυσμούς, είναι απάμβλυνση των επιπτώσεων και η ανακούφιση των εχόντων ανάγκη και δεν συνδέεται με τη μορφή του καθεστώτος, το οποίο ευρίσκεται στην εξουσία. Για το λόγο αυτό κατά το σχεδιασμό και την εκτέλεση λαμβάνεται μέριμνα ώστε η βοήθεια, στο μέτρο του δυνατού, να διοχετεύεται κατά τρόπο άμεσο στους τόπους π.χ. της καταστροφής χωρίς την παρεμβολή ενδιάμεσων, ώστε να αποφεύγεται ο αναπροσανατολισμός της και η διάθεση της με κριτήρια άλλα πλν των αποκλειστικώς ανθρωπιστικών.

Η περιορισμένη λοιπόν παρουσία της Ελλάδας στον τομέα της παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας προς τα θύματα των πολύμηνων συγκρούσεων στην Α. Δημοκρατία Κογκό (πρώην Ζαίρ) ουδεμία σχέση έχει με το προηγούμενο καθεστώς ή τις παρούσες πολιτικές εξελίξεις, αλλά είναι απόρροια της αδυναμίας ελέγχου της ροής της τυχόν αποστελλομένης βοήθειας και τη προστασίας των μελών των ανθρωπιστικών Οργανώσεων, μέσω των οποίων, συνήθως, υλοποιούνται παρόμοια προγράμματα.

Παρά τις ανυπέρβλητες αυτές δυσκολίες, που δεν στάθηκε δυνατόν να υπερκερασθούν, ούτε από χώρες και Οργανώσεις με πολύ μεγαλύτερες δυνατότητες υποστήριξης των επιχειρήσεων τους και με απεριόριστες δυνατότητες λογιστικής υποστήριξης των αποστολών τους, η Ελλάδα, κατά το τελευταίο 12μηνο, υιοθέτησε προτάσεις Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και ανέλαβε τη χρηματοδότηση προγραμμάτων α) ανημετώπισης επιδημίας χολέρας στην περιοχή KIGOMA, β) παροχής βασικής διατροφικής και ιατρικής φροντίδας στον προσφυγικό καταυλισμό NYARUGUSU, γ) στήριξης γεωργικού αναπτυξιακού έργου στην περιοχή του KOLWEZI και δ) αποστολής φαρμάκων και παιδικών τροφών ομοίως στην περιοχή KOLWEZI.

Υπό το πνεύμα των προαναφερθέντων, η Κυβέρνηση, κατόπιν μελέτης και ανάλυσης των εξελίξεων και αξιολόγησης των αναφευμένων αναγκών, θα συνεχίσει, στα πλαίσια βεβαίως των υφισταμένων δυνατοτήτων, τη συμμετοχή της σε Διεθνές Πρόγραμμα ή την ανάληψη σχεδιασμού και εκτέλεση διμερών προγραμμάτων παροχής βοήθειας, με αποκλειστικό γνώμονα τη μεγιστοποίηση του παραγομένου και προσφερομένου ανθρωπιστικού έργου.

Ο Υπουργός

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΓΚΑΛΟΣ"

20. Στην με αριθμό 3862/21-5-97 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 6072/3-6-97 έγγραφο από τον Υπουργό Αιγαίου η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση στην ερώτηση 3862/21-5-97 του Βουλευτή κ. Α. Καραμάριου σχετικά με τη δημιουργία "φορολογικών αποθηκών" στην Αστυπάλαια και την Πάτμο, σας γνωρίζουμε

τα εξής:

Το θέμα της δυσχερούς ανεφοδιασμού με πετρέλαιο transit των αλιευτικών σκαφών της Αστυπάλαιας, της Πάτμου και της υπόλοιπης χώρας, προέκυψε μετά την άρνηση των εταιρειών πετρελαίου (Υπόμνημα Συνδέσμου Εταιρειών Εμπορίας Πετρελαιοειδών 24.12.1996) να χορηγούν στους δικαιούχους αφορολόγητα καύσιμα με το σύστημα της συμψηφιστικής ατέλειας. Προκειμένου να μη δημιουργηθούν προβλήματα στους ιδιοκτήτες αυτών των πλοίων, το Υπουργείο Οικονομικών, ενημέρωσε όλες τις τελωνειακές αρχές για τη κυλιόμενη διαδικασία επιστροφής του φόρου σε περιπτώσεις που η προμήθεια δεν γίνεται από φορολογική αποθήκη, διαδικασία που δεν ικανοποίησε απόλυτα τους δικαιούχους. Το Υπουργείο Αιγαίου συμμετείχε ενεργά στην εξεύρεση της πλέον πρόσφορης λύσης στο θέμα. Σε ό,τι αφορά τον εφοδιασμό των σκαφών των νησιών της Αστυπάλαιας και Πάτμου, το Υπουργείο Οικονομικών μας ενημέρωσε ότι υπέδειξε ήδη το 19.5.1997, με την επισυναπτώμενη επιστολή του τη διαδικασία δημιουργίας φορολογικών αποθηκών στα δύο νησιά. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την Δ. 423/276/93 Απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, αρμόδια αρχή για την χορήγηση Άδειας Σύστασης και Λειτουργίας Φορολογικής Αποθήκης είναι η Τελωνειακή Αρχή στη διαδικασία της οποίας βρίσκεται η αποθήκη. Παράλληλα θα πρέπει να οριστούν νομικά ή φυσικά πρόσωπα που θα διαχειρίζονται τα προϊόντα που υπόκεινται σε ΕΦΚ και θα προμηθεύονται οι παραπάνω Αποθήκες (πχ. πετρέλαιο). Για τα πρόσωπα αυτά θα πρέπει να χορηγηθούν:

α) από τη συγκεκριμένη τελωνιακή αρχή Άδειες Εγκεκριμένων Αποθηκευτών (Απόφαση Υπουργού Οικονομικών Δ. 422/275/93).

β) από το Υπουργείο Ανάπτυξης Άδειες Εμπορίας Τύπου Ε στα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που θα διαχειρίζονται τα καύσιμα ΕΦΚ των Φορολογικών Αποθηκών, ώστε να μπορούν να προβαίνουν σε εφοδιασμό πλοίων με αφορολόγητο πετρέλαιο.

Η Υπουργός

ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΠΑΠΑΖΩΗ"

21. Στην με αριθμό 3875/22-5-97 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 54/3-6-97 έγγραφο από τον Υπουργό Εξωτερικών η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της υπ' αριθμ. 3872/22-5-97 ερώτησης του Βουλευτή κ. Κυριάκου Σπυριδιώνη έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής:

Στο πλαίσιο της συνεχούς προσπάθειας για την αναβάθμιση και ενίσχυση της συνεργασίας σε όλα τα επίπεδα, μεταξύ του Υπουργείου Εξωτερικών και του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, έχουν συμφωνηθεί τα ακόλουθα:

1. Έχει τοποθετηθεί, ανώτερος Αξιωματικός του Στρατού Ήληράς ήδη από το Νοέμβριο 1996, στο Υπουργείο Εξωτερικών στο Γραφείο του Γενικού Διευθυντού Πολιτικών Υποθέσεων. Αντίστοιχα, ανώτερος διπλωματικός υπάλληλος του Υπουργείου Εξωτερικών έχει τοποθετηθεί στο Γραφείο του Γενικού Διευθυντού του Επιτελείου του κ. Υπουργού Εθνικής Άμυνας.

2. Έχει συσταθεί στο Υπουργείο Εξωτερικών Ομάδα Επαφής με το ΥΕΘΑ, αποτελούμενη από το Γενικό Γραμματέα, το Γενικό Διευθυντή Πολιτικών Υποθέσεων και τους κατά περίπτωση αρμοδίους Επικεφαλές Διευθύνσεων, η οποία συνεργάζεται με το Επιτελείο του κ. Υπουργού Εθνικής Άμυνας που αποτελεί την αντίστοιχη Ομάδα Επαφής από πλευράς ΥΕΘΑ.

3. Πραγματοποιούνται τακτικές επαφές, οποτεδήποτε τούτο είναι απαραίτητο, μεταξύ αφ' ενός από πλευράς ΥΠΕΞ, του Γενικού Γραμματέως, του Γενικού Διευθυντή Πολιτικών Υποθέσεων και Διευθυντών αρμοδίων Διευθύνσεων και αφ' ετέρου από πλευράς ΥΕΘΑ του Α/ΓΕΕΘΑ, του Υπαρχηγού ΓΕΕΘΑ και των Αρχηγών Κλάδων του ΓΕΕΘΑ.

Ο Υπουργός

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΓΚΑΛΟΣ"

22. Στην με αριθμό 3960/27-5-97 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 6075/30-5-97 έγγραφο από τον Υπουργό Αιγαίου η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση στην ερώτηση 3960/27-5-97 των Βουλευτών κ.κ. Σπ. Δανέλλη, Π. Κουνάλακη και Ν. Λουλέ σχετικά με την πορεία των έργων στα υπόγεια δίκτυα της Μεσαιωνικής Πόλης της Ρόδου, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Στην τελευταία συνεδρίαση των συμβαλλόμενων πλευρών του παραπάνω έργου που πραγματοποιήθηκε στα μέσα Μαΐου 1997, ανακοινώθηκε ότι έχουν ολοκληρωθεί τα Α' και Β' στάδια της Α' Φάσης του έργου και μέχρι το τέλος Ιουνίου θα ολοκληρωθεί και το Γ' στάδιο. Επειδή κρίνεται αναγκαία, εκτός από την ολοκλήρωση του φυσικού αντικείμενου της Α' Φάσης, και η ολοκλήρωση της ψηφιακής αποτύπωσης των δικτύων αλλά και η συνέχιση του έργου, αποφασίστηκε:

1) η υπογραφή δεύτερης τροποποίησης της Προγραμματικής Σύμβασης η οποία θα ορίζει ως τελική ημερομηνία αποπεράτωσης του έργου την 30.11.1997 (αντί της 30.6.1997) προκειμένου να ολοκληρωθούν οι αποτυπώσεις και να παραμείνει ελάχιστο προσωπικό για την αποκατάσταση των ατελειών του έργου.

2) να αγοραστεί μικρό αποφρακτικό όχημα για την απόφραξη των αγωγών αποχετεύσεως από τα λίπη των καταστημάτων εστίασεως στη Μεσαιωνική Πόλη.

3) προκειμένου να συνεχιστεί η χρηματοδότηση της Β' Φάσης του έργου (προϋπ. 5 δις), θα υποβληθεί το σχετικό τεχνικό δελτίο.

Η Υπουργός

ΕΛΛΙΣΑΒΕΤ ΠΑΠΑΖΩΗ"

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα το δελτίο επικαίρων ερωτήσεων της Πέμπτης, 12ης Ιουνίου 1997:

"Επίκαιρες Ερωτήσεις Πρώτου Κύκλου.

1. Η με αριθμό 1393/9-6-97 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος κ. Δημητρίου Πιπεργιά προς την Υπουργό Ανάπτυξης, σχετικά με πρόσφατη απόφαση της Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού (Δ.Ε.Η.) να αναθέσει σε ιδιωτική εταιρεία τη σύνταξη νομοσχεδίου που αφορά την προσαρμογή της νομοθεσίας που διέπει την

επιχείρηση με τις νέες συνθήκες που προβλέπονται με την απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κ.λπ.

2. Η με αριθμό 1383/5-6-97 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας κ. Ελευθερίου Παπαγεωργόπουλου προς τους Υπουργούς Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης, σχετικά με την κατάρρευση της παρατράπεζας

που λειτουργούσε ως αλυσίδα καταστημάτων "Καταναλωτής" στην Εύβοια, την απόδοση των ευθυνών κ.λπ.

3. Η με αριθμό 1401/9-6-97 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος κ. Ευάγγελου Μπούτα προς τον Υπουργό Γεωργίας, σχετικά με την πρόσληψη του αναγκαίου εποχικού προσωπικού για την κάλυψη των αναγκών δασοφυτοπροστασίας κ.λπ.

4. Η με αριθμό 1402/9-6-97 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου κ. Μουσταφά Μουσταφά προς τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, σχετικά με την εισαγωγή μαθητών στα μειονοτικά γυμνάσια Κομοτηνής και Ξάνθης κ.λπ.

5. Η με αριθμό 1397/9-6-97 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Δημοκρατικού Κοινωνικού Κινήματος κ. Ιωάννη Αράπη προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης, σχετικά με τις προθέσεις της Κυβέρνησης για απομάκρυνση των φυλακών Κορυδαλλού κ.λπ.

Επίκαιρες Ερωτήσεις Δεύτερου Κύκλου.

1. Η με αριθμό 1372/4-6-97 επίκαιρη ερώτηση της Βουλευτού του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος κας Ελένης Ανουσάκη προς τον Υπουργό Υγείας και Πρόνοιας, σχετικά με τα μέτρα ελέγχου των φαρμάκων που διοχετεύονται στην αγορά κ.λπ.

2. Η με αριθμό 1381/5-6-97 επίκαιρη ερώτηση της Βουλευτού της Νέας Δημοκρατίας κας Παρθένας Φουντουκίδου προς τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, σχετικά με την απόφαση της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Πέλλας να κλείσει το 2ο Γενικό και Τεχνικό Λύκειο Γιαννιτσών.

3. Η με αριθμό 1390/6-6-97 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος κ. Ευστρατίου Κόρακα προς τον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, σχετικά με τις απεργιακές κινητοποιήσεις των εργαζομένων στην καθαριότητα των δήμων, τη μονιμοποίηση των εκτάκτων κ.λπ.

4. Η με αριθμό 1403/9-6-97 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου κ. Ιωάννη Δραγασάκη προς τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, σχετικά με τις προθέσεις της Κυβέρνησης για κλείσιμο ή συγχώνευση του Ελληνικού Κέντρου Παραγωγικότητας (ΕΛ.ΚΕ.ΠΑ.) με άλλο φορέα του Δημοσίου κ.λπ.

5. Η με αριθμό 1396/9-6-97 επίκαιρη ερώτηση της Βουλευτού του Δημοκρατικού Κοινωνικού Κινήματος κας Βασιλικής Αράπη-Καραγιάννη προς τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, σχετικά με τη φορολόγηση του επιμισθίου των εκπαιδευτικών που είναι αποσπασμένοι στη Γερμανία, την αναπλήρωση του εισοδήματός τους κ.λπ."

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κύριοι συνάδελφοι, εισερχόμαστε στην

**ΕΙΔΙΚΗ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ
ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΒΟΥΛΗΣ**

Συζήτηση και λήψη απόφασης για τον ορισμό προθεσμίας, σύμφωνα με το άρθρο 119 του Κανονισμού της Βουλής, υποβολής της έκθεσης της Επιτροπής για την αναθεώρηση του Συντάγματος.

'Όπως γνωρίζετε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κατ'εφαρμογήν της παραγράφου 2 του άρθρου 119 του Κανονισμού της Βουλής, οι προτάσεις αναθεώρησης διατάξεων του Συντάγματος που υπεβλήθησαν από Βουλευτές του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος και από Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας, θα παραπεμφθούν για εξέταση σε Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος, που συνιστάται από τον Πρόεδρο του Σώματος.

Σύμφωνα με το άρθρο 119 παράγραφος 4 του Κανονισμού, η Βουλή με απόφασή της, που λαμβάνεται μετά πρόταση του Προέδρου της, ορίζει στην Επιτροπή Αναθεώρησης προθεσμία για την υποβολή της έκθεσής της. Η σχετική συζήτηση περατώνεται σε μία συνεδρίαση.

Η Διάσκεψη των Προέδρων των συνεδρίαση της 10ης Ιουνίου απεφάσισε ομοφώνως, για την καλύτερη οργάνωση της συζήτησης, να ορίσουν τα Κόμματα τους ομιλητές τους. Συγκεκριμένα, να οριστούν τρεις ομιλητές από το Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα, τρεις από τη Νέα Δημοκρατία και από ένας ομιλητής από το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος, το Συνασπισμό της Αριστεράς και της Προόδου και το Δημοκρατικό Κοινωνικό Κίνημα.

Βεβαίως, μπορούν να λάβουν το λόγο οι Πρόεδροι των Κοινοβουλευτικών Ομάδων ή οι Κοινοβουλευτικοί τους Εκπρόσωποι.

Από την Κυβέρνηση θα μιλήσει ο Υπουργός Δικαιοσύνης ο κ. Γιαννόπουλος.

'Εχουν ήδη δοθεί τα ονόματα των ομιλητών στο Προεδρείο και προτείνω ως χρόνο διάρκειας των αγορεύσεων, των πρώτων ομιλητών είκοσι λεπτά και δέκα λεπτά για τους επόμενους τέσσερις, δύο από κάθε Κόμμα.

Συμφωνείτε επί της προτάσεώς μου αυτής;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Το Σώμα ομοφώνως συμφωνεί επί της προτάσεως για την οργάνωση της συζητήσεως.

Το Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα ορίζει ως ομιλητές τον κ. Ευάγγελο Βενιζέλο, τον κ. Ιωάννη Ζαφειρόπουλο και τον κ. Λεωνίδα Τζανή.

Η Νέα Δημοκρατία ορίζει ως Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο τον κ. Ιωάννη Βαρβιτσιώτη και ως ομιλητές τον κ. Προκόπη Παυλόπουλο, την κα Άννα Φαρούδα-Μπενάκη και τον κ. Επαμεινώνδα Ζαφειρόπουλο.

Το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος ορίζει ως ομιλητή τον κ. Αχιλλέα Κανταρτζή.

Ο Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου ορίζει ως ομιλητή τον κ. Φώτιο Κουβέλη.

Από το Δημοκρατικό Κοινωνικό Κίνημα θα μιλήσει ο Πρόεδρός του ο κ. Δημήτριος Τσοβόλας.

Ο κ. Ευάγγελος Βενιζέλος έχει το λόγο.

Διατηρείτε την ιδιότητα του Υπουργού, αλλά στο Βήμα σας καλούμε ως Βουλευτή.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η διαδικασία αναθεώρησης του Συντάγματος είναι μία σπάνια και κρίσιμη στιγμή στη λειτουργία του πολιτεύματος.

'Όταν κινείται η διαδικασία αυτή, κατά το άρθρο 110 του Συντάγματος, το όργανο το επιφορτισμένο με την άσκηση της Αναθεωρητικής Εξουσίας, η Βουλή, επικοινωνεί ουσιαστικά με την ιστορία, γιατί υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 110, δηλαδή κάτω από την εγγύηση των αυξημένων πλειοψηφιών

που η διάταξη αυτή απαιτεί, ουσιαστικά κάμπτεται ο αυστηρός χαρακτήρας του Συντάγματος και το αναθεωρητικό όργανο, η Βουλή υπό την ιδιότητα αυτή, επεξεργάζεται διατάξεις, που ουσιαστικά ρυθμίζουν τη ζωή της Πολιτείας και τις σχέσεις της με την κοινωνία, μέσα στη διάρκεια του μακρού ιστορικού χρόνου.

Αυτό σημαίνει -και πρέπει να το αποσαφηνίσουμε ευθύς εξαρχής- ότι η αναθεώρηση του Συντάγματος δεν ήταν ποτέ και δεν είναι ένα εργαστηριακό προϊόν. Δεν είναι αντικείμενο επεξεργασίας της επιστήμης. Είναι μία πολιτική πρωτοβουλία, που έχει μείζονα σημασία και ως τέτοια πρέπει να αξιολογηθεί. Είναι μία μείζονος σημασίας πολιτική πρωτοβουλία, η οποία στο παρελθόν είχε συγκλονίσει τον Ελληνικό Λαό, γιατί υπήρχαν προβλήματα αναγόμενα στη συγκρότηση και τη λειτουργία της Πολιτείας, προβλήματα δημοκρατικής νομιμότητας και θεσμικής ανασφάλειας. Τώρα παρατηρούμε το φαινόμενο της σχετικής αδιαφορίας της κοινής γνώμης, κάτι που, βεβαίως, πρέπει να μας προβληματίσει, αλλά από την άλλη, πρέπει να το εκλάβουμε και ως ένδειξη υγείας των θεσμών μας, καθώς η δημοκρατική νομιμότητα, η ομαλή λειτουργία του πολιτεύματός μας, πρέπει να θεωρείται ένα κεκτημένο του Τόπου αυτού, χάρη στη συμβολή όλων των πολιτικών του δυνάμεων.

Πρέπει δε, ευθύς εξαρχής να τονίσω ότι το Σύνταγμα του 1975, το Σύνταγμα που αναθεωρήθηκε το 1986, όπως και όλα τα προηγούμενα ελληνικά Συντάγματα, είναι Συντάγματα εντόνως αυστηρά, που προβλέπουν μια πολύπλοκη και δυσκίνητη διαδικασία αναθεώρησης. Η αναθεωρητική διαδικασία είναι σπάνιο φαινόμενο για τα ελληνικά δεδομένα, ενώ σε όλα περίπου τα ευρωπαϊκά συντάγματα οι διατάξεις είναι ειδικές, αλλά απλούστερες και οι διαδικασίες αναθεώρησης πολύ πιο συχνές.

Υπάρχει μια ενδιαφέρουσα ιστορική ερμηνεία για το φαινόμενο αυτό που ανάγεται ακριβώς στο συνταγματικό μας παρελθόν, στις θεσμικές μας κρίσεις, στο αίσθημα ανασφάλειας, που για πολλές δεκαετίες είχε κυριαρχήσει στην κοινή γνώμη.

Το 1985-1986 κινήθηκε και ολοκληρώθηκε η πρώτη αναθεωρητική διαδικασία, η οποία ξεκίνησε και τελείωσε όπως προβλέπει το Σύνταγμα της Χώρας. Μπορεί να δημιουργήθηκε μια πολύ μεγάλη συνταγματικοπολιτική ένταση, μπορεί να υπήρξαν διαφωνίες μεταξύ των Κομμάτων, αλλά όλοι αποδέχονται ότι η αναθεωρητική διαδικασία κινήθηκε κατά τρόπο ο οποίος εναρμονίζεται πλήρως με τις συνταγματικές επιταγές και αυτή ήταν η πρώτη και μόνη ως τώρα διαδικασία που πληροί αυτές τις προϋποθέσεις.

Και η δεύτερη είναι η παρούσα: Πρόκειται, ουσιαστικά, για μια διαδικασία που έχει κινήσει το Μάρτιο του 1995, όταν κατά τη διάρκεια της προηγούμενης βουλευτικής περιόδου, και το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και η Νέα Δημοκρατία, κατέθεσαν προτάσεις για αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος, οι οποίες συζητήθηκαν εκτενώς στην Επιτροπή Αναθεώρησης που είχε συγκροτηθεί, η οποία με τη σειρά της συνέταξε και υπέβαλε την έκθεσή της, μία έκθεση που διαμορφώνει ένα ευρύ πεδίο συναίνεσης, που μας επιτρέπει να κάνουμε λόγο για συναίνετική αναθεώρηση.

'Αλλωστε, η διαμόρφωση μιας συναίνεσης, μιας ευρείας σύγκλισης απόψεων γύρω από την αναθεώρηση του Συντάγματος, είναι εγγύηση συναρτημένη με τον αυστηρό χαρακτήρα του Συντάγματος, ουσιαστικά δηλαδή με την αρχή του κράτους δικαίου και είναι συνταγματική επιταγή, που απορρέει από την αξίωση συγκέντρωσης αυξημένων πλειοψηφιών, προκειμένου να αναθεωρηθεί το Σύνταγμα.

Η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΠΑ.ΣΟ.Κ., επαναφέρει όπως είχε εξαγγείλει προεκλογικά, στην παρούσα Βουλή το σύνολο των προτάσεων αναθεώρησης του Συντάγματος, που είχαν υποβληθεί στην προηγούμενη Βουλή, όπως αυτές διαμορφώθηκαν στο πλαίσιο της Επιτροπής Αναθεώρησης, έχουν δηλαδή ληφθεί υπόψη θετικές και δημιουργικές παρατηρήσεις και των Κομμάτων της Αντιπολίτευσης, που το ΠΑ.ΣΟ.Κ. εκ προοιμίου πλέον έχει ενσωματώσει στην πρότασή του για αναθεώρηση του Συντάγματος.

Θα έλεγα κατά ένα τρόπο ο οποίος δεν είναι αμιγώς ρητορικός, είναι και ουσιαστικός, πως αν το ΠΑ.ΣΟ.Κ. δεν είχε προσθέσει στον κατάλογο των υπό αναθεώρηση διατάξεων και το ζήτημα της διαδικασίας εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας, φοβούμαι ότι θα υπήρχε ένα κλίμα γενικής αδιαφορίας της κοινής γνώμης για το αναθεωρητικό μας διάβημα. Γιατί οι συναινέσεις δεν προκαλούν -κακώς- το ενδιαφέρον της κοινής γνώμης και γιατί η κοινή γνώμη σχηματίζει την εντύπωση, ότι όλα όσα συντελούνται στο πλαίσιο της διαδικασίας αναθεώρησης του Συντάγματος είναι αδιάφορα για τον καθημερινό κοινωνικό και οικονομικό βίο, δε λύνουν προβλήματα πρακτικής τάξεως, δεν απαντούν σε επιτακτικές ανάγκες του πολίτη.

Πρόκειται για μια εσφαλμένη εντύπωση. Όλα όσα αφορούν το Σύνταγμα, αφορούν και την Πολιτεία, την πολιτική, την κοινωνική και οικονομική πραγματικότητα, αφορούν δηλαδή τον κάθε Έλληνα πολίτη, ο οποίος φυσικά δε θα βρει στο Σύνταγμα, στις διατάξεις του και στην αναθεωρητική διαδικασία, την άμεση απάντηση στον οικονομικό ή άλλο προβληματισμό του, στο πρόβλημα της απασχόλησης ή στο πρόβλημα της εκπαίδευσης. Θα βρει, όμως, τις βάσεις πάνω στις οποίες θα στηριχτεί το οικοδόμημα της νομοθεσίας και του Κανονισμού της Βουλής, μέσα στο πλαίσιο των οποίων θα κινηθούν οι πολιτικές επιλογές της μιας ή της άλλης κυβέρνησης, αν θέλουμε να κινηθούμε με έναν ευρύ ορίζοντα, αν θέλουμε να ρυθμίσουμε το μακρό ιστορικό χρόνο. Η πρόταση αναθεώρησης του Συντάγματος, λοιπόν, που επαναφέρει το ΠΑ.ΣΟ.Κ., σέβεται απολύτως το πεδίο της συναινέσης που είχε διαμορφωθεί στην προηγούμενη Βουλή.

Θέλω, όμως, πριν παρουσιάσω με αισιόδοξο τόνο αυτό το συναινετικό κλίμα, να αποσαφηνίσω εκ προοιμίου ποια είναι τα κριτήρια με τα οποία κινείται μία διαδικασία αναθεώρησης του Συντάγματος, ποιος είναι ο λόγος που επιβάλλει να κινηθεί μία τέτοια διαδικασία.

Οι λόγοι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι δύο: Πρώτον, η διαπίστωση της πολιτικής ανάγκης να ολοκληρωθούν ή να επιστεγαστούν σε επίπεδο συνταγματικών διατάξεων, πολύ σοβαρές νομοθετικές μεταβολές που έχουν επέλθει ή σχεδιάζεται να επέλθουν, στους θεσμούς. Ο κοινός νομοθέτης με μία σειρά από νομοθετήματα, όπως ο ν.2190, ο νόμος για τη ραδιοτηλεόραση, ο νόμος για την προστασία του πολίτη από την επεξεργασία των προσωπικών του πληροφοριών, ο νόμος για τον συνήγορο του πολίτη, ο νόμος για τη Δευτεροβάθμια Αυτοδιοίκηση και την περιφερειακή συγκρότηση του Κράτους, καθώς και με μία σειρά τροποποιήσεων του Κανονισμού της Βουλής, επέφερε μεταβολές στους θεσμούς, οι οποίες είναι καινοτομικές, οι οποίες είναι ριζοσπαστικές, οι οποίες παράγουν άμεσο πολιτικό και κοινωνικό αποτέλεσμα. Αλλά οι μεταβολές αυτές άλλοτε χρειάζεται να επιστεγαστούν συνταγματικά, άλλοτε χρειάζονται να διασφαλιστούν και να ολοκληρωθούν συνταγματικά.

Στον πίνακα, λοιπόν, των υπό αναθεώρηση διατάξεων, περιλαμβάνονται όλα αυτά τα μέτρα, τα οποία πρέπει να ανυψωθούν στην περιωπή συνταγματικής διάταξης για να εξυπηρετηθεί αυτός ο πρώτος στόχος, ο οποίος έχει ιδιαίτερη πολιτική σημασία.

Υπάρχει, όμως, και ένα δεύτερο κίνητρο συμπληρωματικό, όχι ευκαταφρόνητο, αλλά δευτερεύον. Πέρα από τα ζητήματα στα οποία δίνουμε πολιτική έμφαση, υπάρχει ανάγκη αφ'ης στιγμής κινείται η διαδικασία αναθεώρησης, να αξιοποιηθεί η διαδικασία αυτή για λόγους νομοτεχνικής πληρότητας. Υπάρχουν διατάξεις, οι οποίες θα μπορούσαν και χωρίς μεταβολή, να εξυπηρετήσουν την ομαλή λειτουργία του δημοσίου βίου σε μία μακρά προοπτική, αλλά κινούμενης της διαδικασίας είναι όχι αναγκαίο, αλλά πάντως σκόπιμο, να επέλθουν νομοτεχνικές μεταβολές, οι οποίες δίνουν απάντηση σε προβληματισμούς της νομολογίας, σε προβληματισμούς της επιστήμης, σε προβληματισμούς ή αντιδικίες μεταξύ των πολιτικών δυνάμεων.

Πρέπει δε εδώ επίσης να αποσαφηνίσω, ότι στην ύλη του Συντάγματος, στα επιμέρους κεφάλαια του Συντάγματος μας,

όπως και κάθε συντάγματος, υπάρχουν ζητήματα όπως είναι τα ατομικά, πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα, όπως είναι η οργάνωση του Κράτους, στα οποία υπάρχουν πολύ σημαντικά περιθώρια παρέμβασης του νομοθέτη και του Κανονισμού της Βουλής. Πολύ σημαντικές μεταβολές μπορούν να επέλθουν και να παγιωθούν με νόμους του Κράτους. Αλλά υπάρχουν και άλλα κεφάλαια της συνταγματικής ύλης στα οποία ο νομοθέτης δεν έχει δυνατότητα παρέμβασης. Χρειάζεται η παρέμβαση να ολοκληρωθεί σε επίπεδο συνταγματικών διατάξεων. Για παράδειγμα, η οργάνωση του νομοθετικού έργου της Βουλής, η κατανομή της αρμοδιότητας ανάμεσα στην Ολομέλεια του Σώματος και τις Διарκείς Επιτροπές ως προς το νομοθετικό έργο, η οργάνωση και λειτουργία της Δικαιοσύνης, ο τρόπος ανάδειξης των Προέδρων και των Αντιπροέδρων των Ανωτάτων Δικαστηρίων και του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, η κατανομή της δικαιοδοσίας μεταξύ των δικαστηρίων, είναι ζητήματα στα οποία δεν υπάρχει περιθώριο παρέμβασης του νομοθέτη ή του Κανονισμού. Ό,τι πρέπει να γίνει, πρέπει να γίνει ευθύς εξ αρχής και ολοκληρωτικά σε επίπεδο συνταγματικών διατάξεων και αυτό συμβαίνει και με άλλα ζητήματα, που έχουν λιγότερη σημασία για την κοινή γνώμη, αλλά είναι πολύ σημαντικά για τη λειτουργία του πολιτεύματός μας, όπως για παράδειγμα τα κωλύματα και ασυμβίβαστα των Βουλευτών.

Με αυτά τα δεδομένα το ΠΑ.ΣΟ.Κ. έχει διαμορφώσει την πρότασή του, στην οποία νομίζω ότι αξίζει να δώσουμε μία σημασία, πέραν των ζητημάτων που έχουν εκκύσει το δημοσιογραφικό ενδιαφέρον. Θα αδικούσαμε κατάφωρα την πρόταση αναθεώρησης, αν δημιουργούσαμε ως Βουλή των Ελλήνων την εντύπωση ότι μας απασχολεί μόνον η διαδικασία εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας ή μόνον το ζήτημα των μη κρατικών, των μη κερδοσκοπικών πανεπιστημίων, που περιλαμβάνεται στην πρόταση αναθεώρησης της Νέας Δημοκρατίας.

Με την πρόταση αναθεώρησης ολοκληρώνεται κατ' αρχάς το κράτος δικαίου. Επέρχονται συμπληρώσεις στον κατάλογο των ατομικών δικαιωμάτων, που προστατεύουν τον πολίτη απέναντι σε νέες απειλές, απειλές που εκτοξεύονται κυρίως από την πρόοδο της τεχνολογίας, από την πρόοδο της πληροφορικής, από την πρόοδο της βιοϊατρικής έρευνας. Στο πλαίσιο αυτό ολοκληρώνονται οι εγγυήσεις του κράτους δικαίου με την εισαγωγή εγγυητικών θεσμών και κυρίως με τη συνταγματική τυποποίηση ανεξάρτητων δικαιοδικών αρχών, οι οποίες είναι όργανα χρήσιμα, όταν δεν έχουμε πληθωρισμό παρόμοιων οργάνων, κυρίως στο κεφάλαιο των ατομικών δικαιωμάτων.

Η δεύτερη μεγάλη παρέμβαση είναι αυτή που αφορά την ακώλυτη συμμετοχή μας στις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Η τρίτη σημαντική παρέμβαση είναι αυτή που αφορά στην αναβάθμιση του ρόλου της Βουλής. Ο σχετικός προβληματισμός είναι εξαιρετικά παλιός, ήδη από την περίοδο του μεσοπολέμου. Ήδη, όμως, επέρχονται πολύ σημαντικές μεταβολές, καθώς αποκτά ουσιαστικό περιεχόμενο ο ρόλος των Διарκών Κοινοβουλευτικών Επιτροπών και η Βουλή έτσι μπορεί να γίνει το FORUM πάνω στο οποίο διεξάγεται ο πολιτικός διάλογος με επισημότητα και δημοσιότητα. Γιατί η Ολομέλεια πια του Σώματος ασχολείται με την αρχή των νομοσχεδίων, ασχολείται δηλαδή με την πολιτική φιλοσοφία κάθε νομοθετικής παρέμβασης, ενώ ο ρόλος του Βουλευτή γίνεται εντονότερος στο επίπεδο της Επιτροπής, όπου και η εξεταστική του ρόλου είναι πολύ πιο εύκολη, ενώ οι Επιτροπές εξοπλίζονται και με πολύ πιο σημαντικές ελεγκτικές αρμοδιότητες, έτσι ώστε ο κοινοβουλευτικός έλεγχος να γίνει αμεσότερος και διεισδυτικότερος.

Το επόμενο μεγάλο ζήτημα είναι αυτό που αφορά τη συγκρότηση των άλλων αμέσων οργάνων του Κράτους, τα σχετικά με το εκλογικό σώμα, τη συγκρότησή του και τις αρμοδιότητές του, το εκλογικό σύστημα, τη λειτουργία της Κυβέρνησης, τα συμβουλευτικά όργανα που είναι αναγκαία.

Ζητήματα που έχουν ταλανίσει τον Τόπο αυτό, όπως η

επιλογή του εκλογικού συστήματος, η αβεβαιότητα γύρω από αυτό ή η παρακολούθηση της συγκυρίας τέμνονται πια και ρυθμίζονται κατά τρόπο οριστικό με την αναθεώρηση των σχετικών συνταγματικών διατάξεων.

Το ίδιο συμβαίνει και με την Κυβέρνηση, κυρίως με τα συμβουλευτικά όργανα, που όλοι δεχόμαστε πλέον, ότι πρέπει να προβλέπονται στο Σύνταγμα, όπως η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, και το Συμβούλιο Εξωτερικής Πολιτικής.

Το επόμενο μεγάλο κεφάλαιο είναι η ολοκλήρωση του συνταγματικού καθεστώτος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση προβλέπεται υπαινιχτικά από το Σύνταγμά μας, προβλέπεται από το νόμο, αλλά τώρα αποκτά πολύ σαφέστερο και θα έλεγα ανετότερο συνταγματικό καθεστώς και φυσικά το ίδιο συμβαίνει και με την αρχή της περιφερειακής συγκρότησης του Κράτους.

Το επόμενο μεγάλο ζήτημα είναι οι θεσμικές καινοτομίες στο χώρο της Δημόσιας Διοίκησης, και κυρίως η μετατροπή της φιλοσοφίας και του πυρήνα των διατάξεων του ν. 2190 σε συνταγματική διάταξη, σε συνταγματική εγγύηση. Και φυσικά η μεγαλύτερη διασφάλιση της εσωτερικής ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης.

'Όλα αυτά φοβούμαι ότι έχουν αδικηθεί, από το γεγονός ότι το ενδιαφέρον και του δημοσιογραφικού κόσμου και της κοινής γνώμης φαίνεται να επικεντρώνεται σε δύο ζητήματα, στο ζήτημα του Προέδρου της Δημοκρατίας, όπως είπα, και στο ζήτημα των μη κρατικών Πανεπιστημίων.

Οφείλω σε αυτήν την εισαγωγική ομιλία μου να δώσω και εγώ μία έμφαση, επιχειρώντας να αποκαταστήσω και την ισορροπία του ενδιαφέροντος γύρω από αναθεωρητικό διάβημα.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, όπως θυμάστε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ήταν το αποκλειστικό αντικείμενο της αναθεώρησης του 1986. Το 1986 πολλοί είχαν θεωρήσει, ότι ο περιορισμός των αρμοδιοτήτων του Προέδρου της Δημοκρατίας και κυρίως των αρμοδιοτήτων που είχαν θεωρηθεί αντικοινοβουλευτικές, δηλαδή της αρμοδιότητάς του να διαλύει τη Βουλή σε αντίθεση με τη βούληση της κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας και της Κυβέρνησης, και της αρμοδιότητάς του να παρεμβαίνει κατά το δοκούν στη διαδικασία διορισμού του Πρωθυπουργού, θα μείωναν το κύρος του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Σήμερα, ένδεκα χρόνια μετά, βλέπουμε ότι έχει μεσολαβήσει μία περίοδος κατά την οποία εμφανίστηκαν όλα τα δυνατό πολιτικά ενδεχόμενα. Η ενδεκαετία που πέρασε εμφάνισε κοινοβουλευτικές πλειοψηφίες κάθε είδους και κυβερνήσεις κάθε είδους. Μονοκομματικές κυβερνήσεις, κυβερνήσεις συνεργασίας, κυβερνήσεις οικουμενικές, κυβερνήσεις υπηρεσιακές για τη διεξαγωγή των εκλογών. Ήταν μία ενδεκαετία κατά την οποία ζήσαμε τον τρόπο άσκησης των αρμοδιοτήτων από τρεις διαφορετικούς Προέδρους Δημοκρατίας, εκλεγμένους από τρεις διαφορετικές πλειοψηφίες: τον κ. Χρήστο Σαρτζετάκη που εκλεχθηκε το 1985 με πλειοψηφία υπέρτερη των εκατόν ογδόντα Βουλευτών, τον κ. Κωνσταντίνο Καραμανλή, που στη δεύτερη θητεία του το 1990 εκλέχθηκε με πλειοψηφία εκατόν πενήντα ενός μόνο Βουλευτών, τον κ. Κωστή Στεφανόπουλο, ο οποίος εκλέχθηκε το 1995 με τις ψήφους του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και της Πολιτικής Άνοιξης με φανερό ψηφοφορία.

Είχαμε τρεις Προέδρους, που άσκησαν άψογα τα καθήκοντά τους και το γενικό συμπέρασμα που εξάγεται από την πολιτική αξιολόγηση αυτής της ενδεκαετίας, είναι ότι οι αρμοδιότητες του Προέδρου, όπως υπάρχουν από το 1986 και μετά, είναι αρμοδιότητες επαρκείς. Από κανένα και για κανένα λόγο δεν έλλειψαν οι περιβόητες αυξημένες αρμοδιότητες του Προέδρου, όπως υπήρχαν μέχρι το 1986.

Πρέπει δε επιπλέον να πω ότι η πολιτική συγκυρία από το 1986 μέχρι σήμερα ήταν πολύ πιο κρίσιμη και πολύ πιο επικίνδυνη. Εν τούτοις το Σύνταγμα λειτούργησε άψογα. Ο Αρχηγός του Κράτους λειτούργησε επαρκέστατα και εξομαλύνθηκαν κοινοβουλευτικές και πολιτικές εντάσεις χωρίς να δημιουργηθεί κανένα πρόβλημα. Η μεγαλύτερη δε δικαίωση

της αναθεώρησης του 1986 είναι δύο πράγματα: Πρώτον, το γεγονός ότι η Νέα Δημοκρατία δεν προτείνει την επαναφορά καμίας κρίσιμης αρμοδιότητας του Προέδρου της Δημοκρατίας. Δεν προτείνει ούτε επαναφορά αρμοδιότητας σε σχέση με το διορισμό της Κυβέρνησης, ούτε επαναφορά αρμοδιότητας σε σχέση με τη διάλυση της Βουλής. Προτείνει δευτερεύουσες μεταβολές, που αφορούν την αναπομπή νομοσχεδίου ή την έκδοση πράξεων νομοθετικού περιεχομένου, ζητήματα που δεν ήταν ποτέ στο επίκεντρο της πολιτικής αντιδικίας την εποχή εκείνη.

Η δεύτερη, όμως, απόδειξη είναι τα αρχεία του Κωνσταντίνου Καραμανλή, από τα οποία αναδεικνύεται μέσα από μία έγκυρη και καθόλα σεβαστή μαρτυρία, μία εικόνα Προέδρου της Δημοκρατίας, που την περίοδο 1981-1985 δεν άσκησε τυπικά τις αυξημένες αρμοδιότητές του, αλλά είχε πλήρη συνείδηση της δυνατότητάς του να τις ασκήσει. Την επεσήμανε στην τότε Κυβέρνηση και διέτύπωνε άποψη για μείζονα θέματα της κυβερνητικής πολιτικής, για την εξωτερική πολιτική, για την αμυντική πολιτική, για την ηγεσία του στρατεύματος, για την ηγεσία της Δικαιοσύνης, βεβαίως συνομιλώντας στο πλαίσιο του συμβουλευτικού του ρόλου με τον Πρωθυπουργό, αλλά πάντως έχοντας και τη δυνατότητα να ασκήσει μία αρμοδιότητα.

Εδώ θέλω να αποσαφηνίσω με βάση αυτό το ιστορικό πλαίσιο, ποιο είναι το περιεχόμενο της πρότασης του ΠΑ.ΣΟ.Κ.. Η διαπίστωσή μας είναι ότι η διεκδίκηση της αυξημένης πλειοψηφίας στην τρίτη ψηφοφορία για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας, όπως προβλέπει η ισχύουσα διάταξη του άρθρου 32, σε συνδυασμό με την απειλούμενη αναγκαστική διάλυση της Βουλής δε λειτούργησε ως τώρα ευεργετικά για το πολίτευμά μας. Το 1980 προηγήθηκε μία διαδικασία προσχωρήσεως Βουλευτών στο Κόμμα της τότε πλειοψηφίας η οποία δεν μπορώ να πω ότι ήταν ιδιαίτερα κολακευτική για το κύρος του πολιτικού μας κόσμου και του κοινοβουλευτικού μας συστήματος.

Το 1985 καλώς ή κακώς -κακώς κατά τη γνώμη μου, αλλά πάντως αυτή ήταν η πραγματικότητα- προκλήθηκε γύρω από την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας η μεγαλύτερη συνταγματοπολιτική ένταση που έχουμε ζήσει ως τώρα. Το 1990 ο Κωνσταντίνος Καραμανλής εξελέγη με μόνη την τότε πλειοψηφία της Νέας Δημοκρατίας. Το δε 1995 η μείζων Αντιπολίτευση είχε την ευκαιρία να συμπράξει πανηγυρικά στην εκλογή με ευρύτατη πλειοψηφία, ενός προσώπου που κοσμεί το θώκο του Αρχηγού του Κράτους, του κ. Κωνσταντίνου Στεφανόπουλου, αλλά δεν το έκανε ποτέ, ότι πολιτικά ήταν διασφαλισμένη η εκλογή του κ. Στεφανόπουλου, διότι προέταξε την πολιτική ανάγκη να ασκηθεί πίεση για διάλυση της Βουλής, ενώ ο θεσμός που προβλέπει το Σύνταγμά μας είναι η αναζήτηση συναινέσεων για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας και όχι βεβαίως η έμμεση άσκηση πιέσεων για τη διάλυση της Βουλής και για τη διεξαγωγή πρόωγων εκλογών.

Θα μου επιτρέψετε να πω εκ προοιμίου, ότι δύσκολα θα δεχθώ ως ειλικρινείς ισχυρισμούς και λόγους για την ανάγκη συναινέσης γύρω από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, όταν υπήρχε η δυνατότητα να αποδειχθεί η συναινετική διάθεση και δεν αποδείχθηκε το 1995. Γι' αυτό η πρόταση του ΠΑ.ΣΟ.Κ., όπως εισάγεται για συζήτηση σ' αυτήν την πρώτη φάση, που είναι μια γενική φάση διαπίστωσης της ανάγκης της αναθεώρησης, καθώς η δεύτερη Βουλή είναι αυτή που καταρτίζει νομοτεχνικά τις διατάξεις και δίνει τις οριστικές θεσμικές λύσεις, είναι απλά και μόνο να αποσυνδεθεί η διαδικασία εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας από την απειλούμενη αναγκαστική διάλυση της Βουλής.

Σ' αυτό το πλαίσιο, δηλαδή αν δεχθούμε τον αποχωρισμό της διαδικασίας της εκλογής Προέδρου από τη διάλυση της Βουλής, μπορούμε να βρούμε λύσεις, οι οποίες επιτρέπουν την ανετότερη και ψυχραιμότερη διασφάλιση μεγάλων πλειοψηφιών και ευρύτατων συναινέσεων. Γιατί χωρίς τα Κόμματα να έχουν το δέλεαρ να χρησιμοποιήσουν εκ του πλαγίου τη διαδικασία αυτή για να πιέσουν προς διάλυση της Βουλής, θα

συμπράξουν με μεγαλύτερη άνεση και με μεγαλύτερη γενναιοφροσύνη στην αναζήτηση ενός προσώπου, το οποίο μπορεί πράγματι να συγκεντρώσει πολύ μεγάλη πλειοψηφία και να λειτουργήσει ως συναινετικός και εγγυητικός Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

(Στο σημείο αυτό ακούγεται ο προειδοποιητικός ήχος λήξης του χρόνου ομιλίας του κυρίου Υπουργού).

Δεν έχω δυστυχώς την ευκαιρία να επεκταθώ στα άλλα ζητήματα. Η Βουλή θα συγκροτήσει την Επιτροπή της, η οποία νομίζω ότι μέχρι τα Χριστούγεννα του 1997, δηλαδή περίπου τρεις μήνες μετά την έναρξη της επόμενης βουλευτικής συνόδου, θα μπορούσε να έχει ολοκληρώσει τη συζήτησή της και να έχει καταθέσει το πόρισμά της, ώστε να κάνουμε μία άνετη συζήτηση.

Πρέπει δε να σας πω ότι είναι εξ' ορισμού ...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Παίρνετε χρόνο για ένα θέμα που είναι και της δικής μου αρμοδιότητας.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Ένα λεπτό, κύριε Πρόεδρε. Πρέπει να σας πω ότι οποιαδήποτε σχέση που συνδέει την πρόταση αναθεώρησης του Συντάγματος και τα όσα λέμε ως Κοινοβουλευτική Πλειοψηφία, ως Βουλή των Ελλήνων, με οποιοδήποτε είδους εκλογικά σενάρια, είναι λογικά και αριθμητικά ανυπόσταστη. Διότι η αναθεώρηση του Συντάγματος προϋποθέτει συναίνεση τμήματος της Αντιπολίτευσης και προϋποθέτει ότι στη Βουλή αυτή ή στην επόμενη Βουλή, θα αποδεχθούν την πρότασή μας για τη διαδικασία εκλογής Προέδρου της Δημοκρατίας τουλάχιστον εκατόν ογδόντα Βουλευτές. Αν, όμως, υπάρχει τέτοια πλειοψηφία, αυτή η πλειοψηφία μπορεί να αναδείξει και Πρόεδρο Δημοκρατίας με την ισχύουσα διάταξη, όπως είναι η σημερινή διατύπωση του άρθρου 32. Οι αριθμοί, λοιπόν, καταλύουν οποιαδήποτε σκέψη "συνομοωτικής" θεώρησης των πρωτοβουλιών και οποιοδήποτε εκλογικό σενάριο.

Και κλείνω με μία φράση, κύριε Πρόεδρε. Θα δώσω έναν πιο αισιόδοξο και γλαφυρό τόνο. Ο Οδυσσεύς Ελύτης σε "Τρία ποιήματα με σημαία ευκαιρίας" παρομοιάζει την Ιστορία όπως αυτή διασχίζει το μέλλον, με νέα γυναίκα. Και εμείς συζητάμε τώρα για το Σύνταγμα του εικοστού πρώτου αιώνα, για το Σύνταγμα με το οποίο θα αρχίσουμε την πορεία μας την τρίτη χιλιετία. Καταλήγει, λοιπόν, με ένα στίχο, ο οποίος ελπίζω να μην παρεξηγηθεί: "Ένα στήθος νέας γυναίκας -λέει ο Ελύτης- "είναι ήδη άρθρο ενός μελλοντικού Συντάγματος". Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την Πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Το αντρικό ακροατήριο σας χειροκρότησε, κύριε Υπουργέ. Δεν ξέρω π θα έκανε ένα γυναικείο ακροατήριο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Κύριε Πρόεδρε, το γυναικείο ελπίζει και το αντρικό χειροκροτεί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο κ. Προκόπης Παυλόπουλος έχει το λόγο.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η φύση και η αποστολή του Συντάγματος μπορούν να εντοπισθούν σε δύο, κατά βάση, σημεία. Το Σύνταγμα, κατά πρώτο λόγο, είναι το θεμέλιο του δημοκρατικού πολιτεύματος και η αποτύπωση αλλά και ο θώρακας των συνταγματικών δικαιωμάτων. Από την άλλη πλευρά το Σύνταγμα είναι το θεσμικό όχημα πάνω στο οποίο αναπτύσσεται με προοπτική μέλλοντος, η κοινωνική και οικονομική ζωή ενός τόπου με γνώμονα την εσωτερική αλλά και τη διεθνή συγκυρία.

Με βάση αυτήν τη διαπίστωση πρέπει να γίνει δεκτό, ότι το Σύνταγμα είναι θεμελιώδης νόμος, ο οποίος πρέπει να θεσπίζεται με διάρκεια και προοπτική. Και τούτο για δύο λόγους. Πρώτον, για να διαμορφώνει και να εξασφαλίζει την αδιάλειπτη και ακώλυτη λειτουργία των θεσμών. Και, βεβαίως, από την άλλη πλευρά -και αυτό δεν πρέπει να το υποτιμούμε- για να μπορεί να διαμορφώνει θεσμική συνείδηση στον πολίτη. Αυτό το τελευταίο φαίνεται ότι στον Τόπο μας το αγνοούμε αν συλλογισθούμε ότι ζούμε υπό καθεστώς ακάσχητης πολυνομίας. Πολυνομίας, η οποία δεν επιτρέπει στον πολίτη να αποκτήσει συνείδηση των κανόνων δικαίου, που

επηρεάζουν καθοριστικά την καθημερινή του ζωή. Και ο πολίτης δεν μπορεί να σέβεται κανόνες δικαίου που δε γνωρίζει.

Το Σύνταγμα, λοιπόν, πρέπει να έχει συνέχεια και διάρκεια. Αν, όμως, το Σύνταγμα πρέπει να έχει συνέχεια και διάρκεια, οφείλω εδώ, από πλευράς της Νέας Δημοκρατίας, η οποία πήρε την πρωτοβουλία της αναθεώρησης του Συντάγματος, να εξηγήσω γιατί είναι αναγκαία η αναθεώρηση αυτή και προς ποία κατεύθυνση κατατείνει.

Πρέπει να σας θυμίσω ότι από το 1993 η Νέα Δημοκρατία πήρε την πρωτοβουλία αναθεώρησης του Συντάγματος. Το 1995 κατέθεσε ολοκληρωμένη πρόταση. Πέρυσι τέτοιο καιρό, περίπου, ζητήσαμε από την Κυβέρνηση, προβλέποντας ότι βαδίζουμε προς εκλογές, να γίνουν οι δύο κρίσιμες ψηφοφορίες που προβλέπει το άρθρο 110 του Συντάγματος, ώστε η σημερινή Βουλή να είναι Αναθεωρητική. Η Κυβέρνηση το αρνήθηκε. Και χάσαμε πολύτιμο χρόνο, ξεκινώντας τώρα πάλι από την αρχή. Δεν έχει τόση σημασία αυτό όσο στο να συμβάλουμε όλοι προς την κατεύθυνση μιας ορθής και επωφελογίας για την Χώρα αναθεώρησης.

Θα μου επιτρέψετε, λοιπόν, να πω πρώτον, γιατί είναι αναγκαία η αναθεώρηση και, δεύτερον, πού πρέπει να κατατείνει.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το Σύνταγμα του 1975, κατά γενική ομολογία, είναι το τελειότερο και το πληρέστερο στη συνταγματική μας ιστορία και ένα από τα πιο σύγχρονα διεθνώς. Αυτή του η ιδιότητα αναγνωρίστηκε ακόμα και από τους πολέμιους του.

Θυμηθείτε, ποια ήταν η συμπεριφορά και η θέση της τότε Αντιπολίτευσης, όταν θεσπιζόταν το Σύνταγμα του 1975 και ποια είναι η θέση σήμερα όλων εκείνων, οι οποίοι πολέμησαν τους θεσμούς, τους οποίους διαμόρφωσε το Σύνταγμα του 1975.

Είναι, επιπλέον, ένα Σύνταγμα, το οποίο επέτρεψε να έχουμε την πιο ομαλή δημοκρατική πορεία από συστάσεως του Ελληνικού Κράτους.

Όμως, δύο συνθήκες δημιουργούν τις προϋποθέσεις για την Αναθεώρηση του Συντάγματος του 1975 σήμερα:

Η πρώτη αφορά το γεγονός της πρόχειρης και προσχηματικής Αναθεώρησης του 1985/1986.

Είναι γνωστό, ότι η Αναθεώρηση εκείνη, η οποία αποδυναμώσε το θεσμό του Προέδρου της Δημοκρατίας, επέφερε μια ανισορροπία στους θεσμούς, την οποία είμαστε υποχρεωμένοι, έστω και εν μέρει, να αποκαταστήσουμε.

Η δεύτερη αφορά το γεγονός ότι έχουν περάσει είκοσι δύο και πλέον έτη από την έναρξη ισχύος του Συντάγματος του 1975. Σε αυτά τα χρόνια αναδείχθηκαν, βεβαίως, κάποια σημεία κόπωσης. Κυρίως όμως, μπαίνουμε στον εικοστό πρώτο αιώνα. Σ' έναν αιώνα όπου οι προκλήσεις των καιρών, αλλά και οι ανάγκες, επιβάλλουν μεγάλες θεσμικές τομές. Πρέπει, λοιπόν, ο Καταστατικός μας Χάρτης, να προσαρμοσθεί ακριβώς σε αυτές τις ανάγκες.

Αυτοί είναι οι δύο άξονες, με βάση τους οποίους δικαιολογούμε την πρόταση Αναθεώρησης, την οποία υποβάλλουμε. Η ανάγκη αποκατάστασης της ισορροπίας των θεσμών και η ανάγκη προσαρμογής του Συντάγματος στα νέα δεδομένα.

Με βάση αυτούς τους δύο άξονες, ας μου επιτρέψετε τώρα να πω, ποια είναι η φιλοσοφία που διέπει την πρόταση Αναθεώρησης της Νέας Δημοκρατίας. Τι είναι εκείνο που επιδιώκουμε με αυτήν την πρόταση.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αν αναζητήσουμε τις μεγαλύτερες κακοδαιμονίες της Ελληνικής κοινωνίας σήμερα, μπορούμε να διαπιστώσουμε τα εξής:

Πρώτον, στην ελληνική κοινωνία, αυτό το οποίο διακρίνει, δυστυχώς, την καθημερινή πραγματικότητα, είναι το γεγονός ότι ο πολίτης βρίσκεται ανυπεράσπιστος απέναντι στην ποικιλότροπη επίθεση κατά του καθεστώτος των συνταγματικών του ελευθεριών.

Δεύτερον, υπάρχει ένα εκτεταμένο -τεράστιο θα μπορούσε να πει κανείς- σπάταλο, αναποτελεσματικό και κυρίως αδιαφανές Κράτος. Η έλλειψη διαφάνειας αποτελεί μάστιγα, της οποίας τις συνέπειες υφίστανται και ο πολιτικός κόσμος.

'Αρα λοιπόν, αν θέλουμε να κάνουμε μια πραγματική τομή στους θεσμούς, οφείλουμε, πρώτον, να θωρακίσουμε το καθεστώς των συνταγματικών δικαιωμάτων και, δεύτερον, να διασφαλίσουμε την αποτελεσματικότητα και τη διαφάνεια των θεσμών και ιδίως των τριών εξουσιών.

Με βάση αυτούς τους δύο άξονες κινείται η πρόταση Αναθεώρησης της Νέας Δημοκρατίας.

Πρώτον, προς την κατοχύρωση των συνταγματικών δικαιωμάτων, με τρόπο ώστε να είναι ακώλυτη και αποτελεσματική η άσκησή τους.

Δεύτερον, προς την κατοχύρωση των εγγυήσεων εκείνων, οι οποίες επιτρέπουν να ασκηθούν οι τρεις Εξουσίες, η Νομοθετική, η Εκτελεστική και η Δικαστική κατά τρόπο αποτελεσματικό και κυρίως κατά τρόπο διαφανή. Έτσι, δηλαδή, ώστε να διασφαλίζεται η τιμή και η αξιοπιστία και του πολιτικού κόσμου, αλλά και το μέλλον του Τόπου.

Πάνω σε αυτούς τους δύο άξονες, θα μου επιτρέψετε να πω - γιατί είναι έργο και των συναδέλφων, οι οποίοι θα ακολουθήσουν στην συνέχεια - ποιες είναι η βασικές τομές, τις οποίες επιχειρεί η ολοκληρωμένη πρόταση, την οποία έχει διατυπώσει εκ νέου η Νέα Δημοκρατία.

Πρώτον, όσον αφορά το θέμα των συνταγματικών δικαιωμάτων.

Οι εγγυήσεις τις οποίες προτείνει η Νέα Δημοκρατία, αφορούν και τις τρεις κατηγορίες συνταγματικών δικαιωμάτων, δηλαδή και τα πολιτικά, και τα ατομικά και τα κοινωνικά δικαιώματα.

Σε ό,τι αφορά τα πολιτικά δικαιώματα, σκοπός της πρότασης Αναθεώρησης, είναι να διασφαλισθούν οι προϋποθέσεις ενεργού συμμετοχής στην πολιτική ζωή, με την κατοχύρωση του δικαιώματος του εκλέγειν και εκλέγεσθαι. Ιδίως όμως, με την κατοχύρωση της διαφάνειας, τόσο ως προς τα Κόμματα, όσο και ως προς τους κατ' ιδίαν υποψήφιους Βουλευτές. Γι' αυτό και η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας κατοχυρώνει στο άρθρο 29 του Συντάγματος, την αρχή της διαφάνειας των οικονομικών των Κομμάτων.

Αλλά η Νέα Δημοκρατία προτείνει και τον κανόνα, τον βαρύ κανόνα, τον δρακόντειο αλλά αναγκαίο κανόνα, σύμφωνα με τον οποίο, Βουλευτής ο οποίος υπερβαίνει τις εκλογικές δαπάνες, εκπίπτει βουλευτικού αξιώματος. Και εκπίπτει αυτοδικαίως. Αυτός είναι κανόνας, ο οποίος αφορά και την τιμή του πολιτικού κόσμου και την ισότητα σε ό,τι αφορά τη διεξαγωγή του πολιτικού αγώνα. Πρέπει επιτέλους οι εκλογές να είναι περίοδος επίσκεψης και περισυλλογής και όχι βεβαίως πεδίο διεξαγωγής αγοραίων "reality shows". Αυτά σε ό,τι αφορά τα πολιτικά δικαιώματα.

Σε ό,τι αφορά τα ατομικά δικαιώματα, πρέπει να θωρακίσουμε τα δικαιώματα αυτά έναντι των επιθέσεων τις οποίες υφίστανται. Και μάλιστα όχι μόνον από το Κράτος, αλλά από τις Παντοειδείς εξουσίες, που πολλές φορές υποκαθιστούν το Κράτος. Για το λόγο αυτόν η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας Περιέχει εγγυήσεις, οι οποίες αφορούν, μεταξύ άλλων την προστασία του ατόμου από την ανεξέλεγκτη επεξεργασία προσωπικών πληροφοριών, τις σχέσεις Κράτους και πολίτη και ιδίως την υποχρέωση του Κράτους να απαντά στον πολίτη κάθε φορά που απευθύνεται σ' αυτό, την ιδιοκτησία, την ελευθερία των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, αλλά και την προστασία του πολίτη απέναντι στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

Τέλος, σε ό,τι αφορά τα κοινωνικά δικαιώματα, τα οποία συνηθίζουμε κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να ξεχνάμε, η Νέα Δημοκρατία, πρωτοπορώντας, ζητεί τη θέσπιση, στο άρθρο 25 του Συντάγματος, του κανόνα, σύμφωνα με τον οποίο το ελληνικό Κράτος, διαμορφώνεται ως κοινωνικό κράτος δικαίου. Ο κανόνας της κοινωνικής προστασίας αποτυπώνεται μέσα από την αρχή σύμφωνα με την οποία το ελληνικό Κράτος είναι είναι κοινωνικό κράτος δικαίου. Και, βεβαίως, η πρόταση αναθεώρησης της Νέας Δημοκρατίας αποσκοπεί στη διατύπωση εκείνων των εγγυήσεων, οι οποίες καθιστούν την εφαρμογή των κοινωνικών δικαιωμάτων πράξη, χωρίς να μένουν τα κοινωνικά δικαιώματα απλές διατάξεις, κενές περιεχομένου, όπως είναι σήμερα.

Φέρνω δυο παραδείγματα: Το δικαίωμα στο περιβάλλον, στο οποίο η Νέα Δημοκρατία προσθέτει, πέραν των λοιπών εγγυήσεων, την ανάγκη προστασίας της ποιότητας ζωής. Και, βεβαίως, το θέμα της παιδείας. Αυτής της μεγάλης, της μεγαλύτερης ίσως και πιο μακροπρόθεσμης και παραγωγικής επένδυσης, την οποία μπορούμε να κάνουμε σήμερα.

Αυτά σε ό,τι αφορά τον τομέα των συνταγματικών δικαιωμάτων.

Έρχομαι στο θέμα των τριών Εξουσιών.

Εκ προοιμίου, θα ήθελα να πω, ότι η Νέα Δημοκρατία προτείνει να υπάρξει καθιέρωση της αρχής εκείνης, που δείχνει τον ευρωπαϊκό προσανατολισμό της Χώρας μας. Διότι πρέπει, επιτέλους, αυτό σ' αυτήν την Αίθουσα κάποτε να πούμε όλη την αλήθεια. Αυτή η Αίθουσα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, υπήρξε μάρτυρας θέσεων, για τις οποίες σήμερα εκείνοι που τις διατύπωσαν και που εκείνοι τις υποστήριξαν, δεν μπορεί να είναι ιδιαίτερος υπερήφανοι. Πρέπει, επιτέλους, σ' αυτές τις μεγάλες ευκαιρίες που μας παρουσιάζονται, όπως αυτή της αναθεώρησης, να πούμε ευθαρσώς, τι είναι εκείνο το οποίο μας χαρακτηρίζει στις σχέσεις μας με τον υπόλοιπο κόσμο. Και αυτό είναι ο ευρωπαϊκός μας προσανατολισμός.

Με τις τρεις εξουσίες, θα ήθελα να πω, ότι σχετίζεται και το γεγονός ότι η Νέα Δημοκρατία προτείνει να υπάρξει διάταξη, η οποία θέτει περιορισμούς στον τρόπο με τον οποίο θεσπίζεται το εκλογικό σύστημα. Για τη Νέα Δημοκρατία το εκλογικό σύστημα δεν μπορεί να αποτελεί πλοίο, το οποίο ταξιδεύει με σημαία ευκαιρίας. Το εκλογικό σύστημα οφείλει να περιέχει τέτοιους περιορισμούς, οι οποίοι να εξασφαλίζουν την αξιοπιστία της πολιτικής μας ζωής. Γι' αυτό και η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας περιέχει τον κανόνα, σύμφωνα με τον οποίο, το εκλογικό σύστημα πρέπει είτε να ψηφίζεται στην πρώτη Σύνοδο, είτε, αν δεν συμβαίνει αυτό, να ισχύει τουλάχιστον από τη μεθεπόμενη εκλογική αναμέτρηση.

Από και πέρα, επιτρέψτε μου, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να μπω σε ορισμένες επισημάνσεις της πρότασης της Νέας Δημοκρατίας, οι οποίες σχετίζονται με τις τρεις εξουσίες, τη Νομοθετική, την Εκτελεστική και τη Δικαστική.

Σε ό,τι αφορά τη Νομοθετική Εξουσία:

Σκοπός της πρότασης αναθεώρησης είναι ο εξορθολογισμός της Νομοθετικής Εξουσίας στο νομοθετικό έργο, το κοινοβουλευτικό έργο και τον προϋπολογισμό.

Στο νομοθετικό έργο προτείνουμε να υπάρχει λελογισμένη ανάθεση νομοθετικών αρμοδιοτήτων και στις Διαρκείς Κοινοβουλευτικές Επιτροπές, ενώ παράλληλα προτείνουμε να θεσπιστεί ο κανόνας, να σταματήσει αυτή η απαράδεκτη μέθοδος της νομοθέτησης μέσω άσχετων τροπολογιών. Και η Νέα Δημοκρατία παίρνει την ευθύνη και το κόστος να προτείνει να υπάρχει δικαστικός έλεγχος του αν και κατά πόσον μια οποιαδήποτε διάταξη είναι σχετική με το κείμενο του σχεδίου νόμου ή της πρότασης νόμου, έτσι ώστε το αρμόδιο δικαστήριο να μπορεί να απαγγείλει ακόμη και την ακυρότητά της.

Αυτά σε ό,τι αφορά το νομοθετικό έργο.

Σε ό,τι αφορά το κοινοβουλευτικό έργο:

Η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας αποσκοπεί στην ενίσχυση των δικαιωμάτων και της μειοψηφίας. Γι' αυτό και η πρότασή της προβλέπει, μεταξύ άλλων, τη δυνατότητα της μειοψηφίας να συνιστά εξεταστικές επιτροπές.

Και, τέλος, ως προς τον προϋπολογισμό, θέτει τις προϋποθέσεις εκείνες που επιτρέπουν να ψηφίζεται με τρόπο ώστε να έχει η Βουλή το απαραίτητο χρονικό διάστημα, το χρόνο περισυλλογής, για να μπορεί να ξέρει τι ψηφίζει. Και όχι να καλείται να επικυρώνει με το δημοκρατικό της κύρος προελημμένες αποφάσεις, τεράστιες, καθοριστικής, θα έλεγα, σημασίας.

Τέλος, προβλεπεται η αρμοδιότητα της Βουλής να μπορεί να εκλέγει, με αυξημένη μάλιστα πλειοψηφία, πρόσωπα τα οποία στελεχώνουν τις ανεξάρτητες διοικητικές αρχές. Γνωρίζετε τη συζήτηση που προέκυψε σ' αυτή την Αίθουσα. Πρέπει επιτέλους να λύσουμε αυτό το θέμα.

Αυτά σε ό,τι αφορά τη Νομοθετική Εξουσία.

Σε ό,τι αφορά την Εκτελεστική Εξουσία:

Η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας αποσκοπεί στην αύξηση της αποτελεσματικότητάς της και, βεβαίως, στην εξισορρόπηση των θεσμών.

Ελέχθη από το συνάδελφο Υπουργό, κ. Βενιζέλο, ότι το ΠΑ.ΣΟ.Κ. κακώς κατακρίθηκε ότι επικέντρωσε το ζήτημα της πρότασης αναθεώρησης στο θέμα της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας. Εγώ θα πάρω το μετρητό αυτό που είπε και θα χαρώ γι' αυτή τη διαπίστωση. Θα μου επιτρέψει, όμως, να πω ότι από τα είκοσι λεπτά της ομιλίας του, τα επτάμισι αφιερώθηκαν σ' αυτό του είδους την ανάλυση. Δεν θα πράξω το ίδιο. Θα πω μόνο τούτο.

Για μας, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν είναι διακοσμητικό πρόσωπο. Είναι θεσμός που λειτουργεί ως ρυθμιστής του πολιτεύματος. Γιατί η σχετική συνταγματική διάταξη παραμένει ακέραιη και, για μας τουλάχιστον, διατηρεί το νόημά της. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας παραμένει ρυθμιστής του πολιτεύματος. Αλλά για να είναι ρυθμιστής του πολιτεύματος πρέπει να έχει και τις ανάλογες αρμοδιότητες. Αυτό όμως σημαίνει περαιτέρω ότι δεν μπορεί να είναι όργανο μιας οποιασδήποτε κομματικής Πλειοψηφίας. Βεβαίως δεν προτείνουμε να γυρίσουμε αμέσως στο αρχικό καθεστώς. Και αυτό το κάνουμε γιατί δεν είμαστε εκείνοι που θεωρούμε ότι η ιστορία την οποία έχουν διακόψει οι θεσμοί πρέπει να εξαφανίζεται, επειδή κάποιοι έχουν μια συγκεκριμένη τοποθέτηση, όσο σωστή και αν είναι αυτή. Εμείς θεωρούμε ότι τα τραύματα της δημόσιας και της θεσμικής μας ζωής πρέπει να τα απουλώνουμε σταδιακά. Γι' αυτό το λόγο, σ' αυτή τη φάση, ενισχύουμε το θεσμό του Προέδρου της Δημοκρατίας, δίνοντας τη δυνατότητα του ελέγχου της συνταγματικότητας των νόμων, τυπικής και ουσιαστικής, εκείνων που έχουν ψηφιστεί από τη Βουλή, προτάσεων και σχεδίων νόμων. Καθώς επίσης και τη δυνατότητα να ελέγχει, μαζί με τη Κυβέρνηση, αν και κατά πόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της προσφυγής στην έκτακτη νομοθετική διαδικασία, κατά το άρθρο 44 του Συντάγματος. Αν συντρέχουν δηλαδή οι έκτακτες περιπτώσεις εξαιρετικής επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης προς έκδοση πράξεων νομοθετικού περιεχομένου.

Ελέχθη από τον κ. Βενιζέλο προηγουμένως ότι δεν είναι τόσο σημαντική αυτή η αρμοδιότητα, δεδομένου ότι η βασική αρχική αρμοδιότητα ήταν εκείνη που αφορούσε τη διάλυση της Βουλής, στην οποία και δεν επανερχόμαστε. Ξεχνάει ο κ. Βενιζέλος, και ενδεχομένως οι συνάδελφοι από το ΠΑ.ΣΟ.Κ., ότι το μεγαλύτερο μέρος από την κριτική που άσκησε η Νέα Δημοκρατία κατά την αναθεώρηση του 1985/1986 αφορούσε θεσμική αποδυνάμωση του ρόλου του Προέδρου της Δημοκρατίας σε ό,τι αφορά την κυρωτική του αρμοδιότητα. Αυτήν την κυρωτική αρμοδιότητα του Προέδρου εμείς την επαναφέρουμε, σε μια προσπάθεια εξορθολογισμού των θεσμών και, βεβαίως, εξισορρόπησης των θεσμών.

Σε ό,τι αφορά το θέμα της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας θα πω μόνο τούτο:

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, για να είναι υπερκομματικός ρυθμιστής του πολιτεύματος, πρέπει να εκλέγεται με ευρύτερη συναίνεση. Μέχρι σήμερα ουδέποτε ετέθη θέμα προσφυγής στις εκλογές, ουδέποτε καταλήξαμε σε εκλογές μόνο και μόνο για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας. Και ας μην αναφέρει κανείς το παράδειγμα της Οικουμενικής Κυβέρνησης. Γιατί γνωρίζετε ότι άλλες ήταν οι αιτήσεις της προσφυγής στις κάλπες και όχι το θέμα της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Εμείς θεωρούμε, ότι η διαδικασία έχει λειτουργήσει άσφρα ως σήμερα. Οδηγεί στη διαμόρφωση συναίνεσεων, ώστε το πρόσωπο του Προέδρου της Δημοκρατίας να μην είναι αντικείμενο κομματικής διαπάλης. Και, εν πάση περιπτώσει, η Νέα Δημοκρατία -το τόνοσα- δεν είναι εκείνη η οποία θα συναινέσει στην εκλογή Προέδρων Δημοκρατίας που είναι εκπρόσωποι μιας τυχάας και, ίσως, ήδη αποδυναμωμένης

κομματικής πλειοψηφίας.

Τούτο μονάχα θα πω και τελειώνω με το θέμα του Προέδρου της Δημοκρατίας. Ποια κυβέρνηση είναι εκείνη, η οποία, ξέροντας, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι θα εκλέξει Πρόεδρο Δημοκρατίας έστω και με την οριακή πλειοψηφία των εκατόν πενήντα μία ψήφων, θα επιχειρήσει συναίνεση στο πρόσωπό του; Και αν την επιχειρήσει, θα είναι προσχηματική. Και αυτό το γνωρίζουμε. Αυτού του είδους την εξουθένωση του Προέδρου της Δημοκρατίας, που δεν είναι τίποτε άλλο παρά η συνέχεια της προσπάθειας αποστέωσης και αποδυνάμωσης του θεσμού το 1985 και 1986, δεν πρόκειται να την δεχθούμε.

Σε ό,τι αφορά την Κυβέρνηση, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ήθελα να πω δυο λόγια. Εμείς θεωρούμε ότι πρέπει να ενισχυθεί ο ρόλος της Κυβέρνησης ως προς την αποτελεσματικότητά της. Και, εν πάση περιπτώσει, θεωρούμε σημαντική την τομή την οποία επιχειρούμε, προτείνοντας αναθεώρηση των διατάξεων που αφορούν την ευθύνη των μελών της Κυβέρνησης και των Υφυπουργών, έτσι ώστε η τιμή του πολιτικού κόσμου να παραμείνει αλώβητη. Δεν πρέπει να εμφανισθούν τα φαινόμενα του παρελθόντος. Δεν πρέπει να επανέλθουμε στη διαπάλη, η οποία χρησιμοποίησε πολλές φορές τους θεσμούς για πολιτικά παιχνίδια.

Τέλος, σε ό,τι αφορά το θέμα της Δικαιοσύνης, θα ήθελα να πω μόνο ένα λόγο. Σκοπός μας είναι η αναθεώρηση να κατατείνει στην εξασφάλιση της ανεξαρτησίας και της αποτελεσματικότητας της Δικαιοσύνης και στην απεμπλοκή του τρόπου εκλογής της ηγεσίας της δικαιοσύνης από τον κομματισμό και από την μικροπολιτική. Γι' αυτό το λόγο προτείνουμε τον καθοριστικό ρόλο των ολομελειών των δικαστηρίων. Όπως επίσης, προτείνουμε εγγυήσεις σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο εξελίσσονται, κατά τη διάρκεια της σταδιοδρομίας τους, οι δικαστικοί.

Θεωρώ, επίσης, ιδιαίτερως σημαντική τη διάταξη εκείνη που σχετίζεται με την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων, όπως επίσης και με την απεξάρτηση των δικαστών από τον πολιτικό χώρο, με τον κανόνα που καθιερώνει την αδυναμία ανάθεσης διοικητικών καθηκόντων στους δικαστές. Όχι στα δικαστήρια, αλλά στους δικαστές.

(Στο σημείο αυτό ακούγεται ο προειδοποιητικός ήχος λήξης του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή).

Τέλος -ένα λεπτό μόνο, κυρίες Πρόεδρε- ιδιαίτερως σημαντική είναι, κατά την εκτίμησή μου, η διάταξη εκείνη η οποία δημιουργεί τις προϋποθέσεις ενός περιορισμένου συγκεντρωτικού ελέγχου της συνταγματικότητας των νόμων, αναγνωρίζοντας όμως ότι και κάθε δικαστήριο μπορεί να ελέγχει τη συνταγματικότητα αυτή. Όταν όμως τείνει να δεχθεί την αντισυνταγματικότητα ενός νόμου πρέπει να παραπέμπει το θέμα στο συνταγματικό δικαστήριο, το σημερινό Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο. Έτσι ώστε να πάψει να υπάρχει η ανασφάλεια δικαίου η οποία παρατηρείται σήμερα σε ό,τι αφορά τον έλεγχο της συνταγματικότητας των νόμων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το θέμα της αναθεώρησης του Συντάγματος είναι πρωτίτως θέμα ευθύνης, είναι θέμα θεσμών. Η αναθεώρηση προϋποθέτει συναίνεση. Δεν μπορεί να αποτελέσει και δεν πρέπει να αποτελέσει ούτε προσπάθεια αποπροσανατολισμού από τα μεγάλα προβλήματα του ελληνικού λαού, ούτε προσπάθεια πολιτικοποίησης των θεσμών κατά τον τρόπο τον οποίο ζήσαμε στο παρελθόν. Δεν μπορεί επί-σης να επικεντρωθεί σε ορισμένα ήσσονος σημασίας ζητήματα.

Προς αυτήν την κατεύθυνση απαιτείται να εργαστεί η Επιτροπή που θα συσταθεί. Με ομόνοια και σύμπνοια, να καταλήξει σε όσο το δυνατόν κοινές προτάσεις. Γιατί είναι γνωστό ότι όταν οι θεσμοί προέρχονται μέσα από συναίνεση, γίνονται περισσότερο σεβαστοί και διαρκούν περισσότερο.

Θα ήθελα να πω, τελειώνοντας, ότι ο σκοπός των θεσμών και, άρα, του Συντάγματος είναι η ελευθερία του ανθρώπου και όχι ο καταναγκασμός. Με βάση τη διαπίστωση αυτή -και χωρίς έτσι να απαντώ στον κ. Βενιζέλο- πιστεύω ότι ενόψει του σκοπού της αναθεώρησης και των ιδίων των θεσμών, ίσως θα ταίριαζε περισσότερο η φράση του Ουδυσσέα Ελύτη από

τη "Μαρία-Νεφέλη": "Μία νομοθεσία εντελώς άχρηστη για τις εξουσίες, θα 'τανε αληθινή σωτηρία".

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

(Χειροκροτήματα από την Πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Σημειώσατε Χ. Συμφωνείτε;

Ο κ.Αχιλλέας Κανταρτζής έχει το λόγο.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν είναι η πρώτη φορά που γίνεται συζήτηση για το Σύνταγμα και την αναθεώρησή του. Και η προηγούμενη Βουλή ασχολήθηκε συστηματικά μ' αυτό το θέμα, ανεξάρτητα από το αν δεν ολοκληρώθηκαν οι διαδικασίες λόγω της γνωστής πρόωρης διάλυσής της. Είναι επομένως γνωστές και οι θέσεις των Κομμάτων, τι ακριβώς επιδιώκουν και τα δυο μεγάλα Κόμματα, η Νέα Δημοκρατία και το Π.Α.ΣΟ.Κ., που είχαν την πρωτοβουλία για την κατάθεση της πρότασης αναθεώρησης του Συντάγματος.

Αν τα αναφέρω αυτά, τα αναφέρω γιατί ακούσαμε και σήμερα και πάλι τα γνωστά μεγάλα λόγια, για ώρες ιστορικής ευθύνης, αναφορές για την επόμενη χιλιετία, που ακριβώς αποβλέπουν να καλλιεργήσουν ελπίδες στο Λαό μας, ελπίδες χωρίς αντίκρουσμα, αφού συνεχίζεται και θα συνεχιστεί η ίδια ακριβώς πολιτική.

Στην ουσία, επιδιώκουν με τις αλλαγές, τις οποίες προτείνουν, την αναθεώρηση του Συντάγματος, να θωρακίσουν το σημερινό σύστημα, να το προφυλάξουν από μελλοντικούς τριγμούς, που αναπόφευκτα θα έρθουν στο μέλλον, να διαιωνιστεί η σημερινή κατάσταση.

Το Κ.Κ.Ε., επανειλημμένα έχει μιλήσει για την ανάγκη αναθεώρησης του Συντάγματος. Υπάρχει, κατά τη γνώμη μας, ανάγκη αναθεώρησης του ισχύοντος Συντάγματος σε μια δημοκρατική, προοδευτική κατεύθυνση. Η ανάγκη αυτή υπαγορεύεται από το γεγονός ότι το πολιτικό και κοινωνικό μας σύστημα είναι βαθειά αντιδημοκρατικό, αντιλαϊκό, είναι κομμένο και ραμμένο στα μέτρα του μεγάλου κεφαλαίου, στο καθεστώς της κυριαρχίας και της ασυδοσίας των μονοπωλίων, των πολυεθνικών.

Είναι ένα σύστημα, μέσα στο οποίο οι πλούσιοι γίνονται πλουσιότεροι και οι φτωχοί, φτωχότεροι. Οι λίγοι αποφασίζουν για λογαριασμό των πολλών, για να εξυπηρετήσουν βέβαια, τα δικά τους συμφέροντα. Είναι ένα σύστημα με το οποίο συρρικνώνονται, παίρνοντας τυπικό χαρακτήρα, τα ατομικά, πολιτικά, αλλά και κοινωνικά δικαιώματα, μακριά από την ουσιαστική δημοκρατία, τη γνήσια λαϊκή κυριαρχία, τη λαϊκή συμμετοχή.

Πόσο περιορισμένο χαρακτήρα έχουν τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, το δείχνουν τα πραγματικά στοιχεία για την κατάσταση που υπάρχει σήμερα στην κοινωνία μας. Ακούσαμε και σήμερα μεγάλα λόγια και διακηρύξεις για την ανάγκη να κατοχυρωθεί το κράτος δικαίου, αλλά και το ισχύον Σύνταγμα μιλά για την κατοχύρωση του δικαιώματος στην εργασία.

Ποια κατοχύρωση όμως του δικαιώματος στην εργασία έχει σήμερα ο Λαός μας, όταν η ανεργία, εξ αιτίας της πολιτικής που ακολουθείται στη Χώρα μας όλα αυτά τα χρόνια, είτε από τη μια κυβέρνηση είτε από την άλλη, με την εφαρμογή των αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκτινάσσεται σε διψήφιους αριθμούς και παίρνει εκρηκτικές διαστάσεις;

Να, ποια είναι η συρρίκνωση και η υποβάθμιση των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων. Στη διατήρηση αυτής της κατάστασης, στο πολιτικό και κοινωνικό μας σύστημα, συμβάλλει βέβαια και το πλαίσιο των θεσμών, των νόμων, το Σύνταγμα του '75 που ισχύει σήμερα, με τις επιμέρους τροποποιήσεις του 1986. Υπάρχει επομένως, κατά τη γνώμη μας, ανάγκη αναθεώρησης του Συντάγματος σε μια δημοκρατική προοδευτική κατεύθυνση.

Κάτι τέτοιο, όμως, δεν πρόκειται να πραγματοποιηθεί με το σημερινό συσχετισμό των δυνάμεων. Η όποια αναθεώρησή του, εξαρτάται στο άμεσο προσεχές μέλλον από το Π.Α.ΣΟ.Κ. και τη Νέα Δημοκρατία. Οι προτάσεις όμως και των δύο αυτών Κομμάτων, δεν οδηγούν σ'ένα Σύνταγμα, που θα κινείται σε προοδευτική δημοκρατική κατεύθυνση, αλλά σε εντελώς

αντίθετη κατεύθυνση. Το διεθνές περιβάλλον και οι επιπτώσεις από τις αλλαγές στο συσχετισμό των δυνάμεων, δημιουργούν μια αρνητική προϋπόθεση για την αναθεώρηση του Συντάγματος σε προοδευτική κατεύθυνση.

Οι ανατροπές των σοσιαλιστικών χωρών, οι αλλαγές στο συσχετισμό δυνάμεων, δημιουργούν αρνητικές συνθήκες για το προοδευτικό κίνημα και τους λαούς. Δίνουν τη δυνατότητα στο μεγάλο κεφάλαιο, στο Ευρωπαϊκό κεφάλαιο, να επιταχύνει τους ρυθμούς της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης στην κατεύθυνση της εδραίωσης της κυριαρχίας του, σε βάρος βέβαια των συμφερόντων των εργαζομένων, αλλά και των συμφερόντων των πιο αδύνατων χωρών.

Πέρα από τις οικονομικές επιπτώσεις στους εργαζόμενους της Ευρώπης και ιδιαίτερα στη Χώρα μας, δημιουργείται ένα σαφώς πιο αντιδραστικό πολιτικό πλαίσιο μέσα στο οποίο ακόμα και αυτοί οι αστικοί αντιπροσωπευτικοί θεσμοί υποβαθμίζονται και συρρικνώνονται. Αυτή είναι η βασική κατεύθυνση των τελευταίων χρόνων που βλέπουμε να κυριαρχεί και στις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ποιο είναι το θεσμικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης; Τι σχέση έχουν όλα αυτά που αποφασίζονται από τα όργανα των Βρυξελλών με τα συμφέροντα των λαών; Με την αναθεώρηση μάλιστα της Συνθήκης του Μάαστριχτ που αναμένεται να ολοκληρωθεί στις επόμενες μέρες γίνεται μία μεγαλύτερη ακόμα παραχώρηση κυριαρχικών δικαιωμάτων της χώρας μας και στην εξωτερική πολιτική και στην άμυνα, στην δικαιοσύνη και στην ασφάλεια. Τα δεδομένα αυτά οδηγούν σε μία σαφώς πιο συντηρητική αναθεώρηση του Συντάγματος, σε συρρίκνωση της λαϊκής κυριαρχίας.

Πότε μπήκε το θέμα της αναθεώρησης του Συντάγματος στην ημερήσια διάταξη; Μπήκε ακριβώς για να εξυπηρετηθεί βασικά η οριστική πρόσδεση και η υποταγή της χώρας μας στα κέντρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να νομιμοποιηθεί και μέσα από το Σύνταγμα η παραχώρηση κυριαρχικών δικαιωμάτων στα υπερεθνικά όργανα των Βρυξελλών.

Ταυτόχρονα μέσα από αυτή τη διαδικασία της αναθεώρησης του Συντάγματος επιχειρείται να δοθεί μία απάντηση στη συνεχώς διογκούμενη αμφισβήτηση του δικοματισμού και τις κυρίαρχες επιλογές του πολιτικού συστήματος, να εμφανιστούν πρωτοβουλίες δήθεν εκσυγχρονιστικές και δημοκρατικές που θα δώσουν διέξοδο στα προβλήματα του λαού, διέξοδο στο αδιέξοδο που οδηγείται η χώρα μας από τη συνέχιση της πολιτικής, η οποία ακολουθείται.

Για να δούμε τα πράγματα πιο συγκεκριμένα. Ποιες είναι οι αλλαγές που προτείνονται σήμερα και από το Π.Α.ΣΟ.Κ. και από τη Νέα Δημοκρατία;

Το πρώτο πράγμα, το οποίο προτείνουν ουσιαστικά είναι η συνταγματική κατοχύρωση και η θεσμική αναφορά ότι η Ελλάδα θα συμμετάσχει στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει νέα δεσμά, συνταγματικά αυτή τη φορά, για την οριστική πρόσδεση και υποταγή της χώρας μας στο Μάαστριχτ και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σημαίνει ότι, αν ο ελληνικός λαός αποφασίσει στο μέλλον μία άλλη πορεία, θα υπάρχει η ανάγκη συνταγματικής μεταρρύθμισης, ώστε νομότυπα να μπορεί να γίνει πράξη αυτή η εξέλιξη. Και βέβαια αυτή η πρόταση θυμίζει τη γνωστή τακτική ότι "των φρονίμων τα παιδιά πριν πεινάσουν μαγειρεύουν". Θέλουν ακριβώς να προλάβουν και να προκαταλάβουν αυτές τις εξελίξεις. Και εδώ πραγματικά είναι η μεγάλη πρόκληση. Ενώ τα Κόμματα αυτά δεν είχαν τη στοιχειώδη δημοκρατική ευαισθησία να ρωτήσουν τον ελληνικό λαό εάν δέχεται την παραχώρηση κυριαρχικών δικαιωμάτων στη Χώρα μας, από την άλλη μεριά προσπαθούν μέσα από την αναθεώρηση του Συντάγματος, μέσα από τη συνταγματική μεταρρύθμιση να κατοχυρώσουν αυτά τα δεσμά της υποτέλειας και της υποταγής.

Προτείνονται ακόμα από το Π.Α.ΣΟ.Κ. μία σειρά από αλλαγές που διευκολύνουν την κύρωση σοβαρών συνθηκών και την μεταβίβαση κυριαρχικών δικαιωμάτων στις Βρυξέλλες με συνοπτικές διαδικασίες και μάλιστα χωρίς πολλές φορές να περνούν από το Ελληνικό Κοινοβούλιο.

Γίνεται μία ανεπίτρεπτη παρέμβαση στη λειτουργία των

Κομμάτων τόσο από την πρόταση του ΠΑ.ΣΟ.Κ., όσο και από την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας, για τη συνταγματική κατοχύρωση του οικονομικού ελέγχου των Κομμάτων.

Και βέβαια η Νέα Δημοκρατία, προχωρώντας ακόμα περισσότερο, προτείνει στην πρότασή της και την άσκηση ελέγχου στη λειτουργία των Κομμάτων. Ουσιαστικά βάζει τα Κόμματα κάτω από κηδεμονία.

Επισημαίνουμε, όμως, ότι το 1975 ακριβώς επειδή ήταν πρόσφατες οι πικρές εμπειρίες του Λαού μας από το παρελθόν, από τα όσα έζησε τα προηγούμενα χρόνια, εκείνη την περίοδο, σε εκείνο το Σύνταγμα μπήκαν πολύ προσεκτικά οι διατάξεις αυτές για τον έλεγχο μόνο των δαπανών της προεκλογικής περιόδου.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΓΟΥΡΙΔΗΣ)

Η Νέα Δημοκρατία προτείνει, αλλά και το ΠΑ.ΣΟ.Κ. ερωτοτροπεί με την πρόταση αυτή, να επιτραπεί η ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων στη Χώρα, γεγονός που ανοίγει το δρόμο στην κατάργηση της δωρεάν παιδείας και την ιδιωτικοποίησή της. Υπήρχαν και συνεχίζεται να υπάρχουν τέτοιες προτάσεις στο ΠΑ.ΣΟ.Κ.. Βέβαια οι γενικότερες αντιδράσεις δεν επέτρεψαν την προώθησή τους, για αυτό ψάχνουν τρόπους να ξεπεράσουν όλους τους σκοπέλους που υπάρχουν από το Σύνταγμα.

Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και η Νέα Δημοκρατία προτείνουν την αναθεώρηση του άρθρου 24 του Συντάγματος, ώστε να διευκολυνθεί ο επανακαθορισμός των χρήσεων γης. Αυτό σημαίνει παράκαμψη και του Συμβουλίου Επικρατείας και των Δασικών Υπηρεσιών που μέχρι σήμερα ασκούσαν σοβαρές αντιστάσεις στον αποχαρκτηρισμό των δασικών εκτάσεων. Γίνεται πρόταση και από το ένα και από το άλλο Κόμμα για την κατοχύρωση ληστροικών καλπονοθευτικών εκλογικών συστημάτων και μέσα από το Σύνταγμα. Ουσιαστικά επιδιώκεται μέσα από τον τρόπο αυτό να κατοχυρωθεί ο δικομματισμός στη Χώρα μας και θεσμικά. Ταυτόχρονα προτείνεται η δυνατότητα καθιέρωσης ψήφου με επιστολή, όταν είναι γνωστό σε όλους, τι δρόμους έχει ανοίξει ο τρόπος αυτός ψηφοφορίας, γεγονός που οδήγησε και στην κατάργησή του εκεί που ίσχυε στα σωματεία και στους συνεταιρισμούς.

Αλήθεια, γιατί δεν προτείνετε, προκειμένου να διευκολυνθούν οι μετανάστες να γίνει ψηφοφορία σε εκλογικά τμήματα που θα στηθούν στις Πρεσβείες μας, αλλά προτείνετε την καθιέρωση της ψήφου με επιστολή, γεγονός που διευκολύνει την νόθευση της θέλησης του εκλογικού σώματος, την άσκηση πίεσης, βίας και μίας σειράς άλλων παρενεργειών;

Προτείνεται ακόμα η συνταγματική κατοχύρωση της οικονομικής και κοινωνικής επιτροπής που είναι όργανο ταξικής συναίνεσης, δηλαδή της ποδηγέτησης των εργατικού κινήματος και των λαϊκών αγώνων. Θεσμοθέτηση του Συμβουλίου Εξωτερικής Πολιτικής, εξωκοινοβουλευτικού οργάνου, συναίνεσης και συνευθύνης για μία εξωτερική πολιτική υποταγής στα ιμπεριαλιστικά κέντρα.

Γίνεται πολλή συζήτηση και από τα δύο μεγάλα Κόμματα για τη δήθεν ανεξαρτησία της δικαιοσύνης, για δήθεν ανάγκη αλλαγής στον τρόπο εκλογής της εξουσίας των ανωτάτων δικαστηρίων της χώρας μας. Την ίδια όμως, ώρα απλώς μεταμορφώνοντας την μέχρι σήμερα κατάσταση, αλλάζοντας απλώς τους τίτλους και τις λέξεις επιμένουν στο διορισμό της ανώτατης ηγεσίας, μέσα από τη δυνατότητα που τους δίνεται να διορίσουν ένα από τους τρεις που θα προτείνουν τα ευρύτερα εκλεκτορικά σώματα. Τι αλλάζει δηλαδή; Άλλαξε ο Μανωλιός και έβαλε την κάπα αλλιώς, αυτό θα είναι το αποτέλεσμα αν περάσουν και οι ρυθμίσεις αυτές οι οποίες προτείνονται.

Αναφέρθηκα στις πιο βασικές διατάξεις, αυτές ακριβώς που δείχνουν και τις προθέσεις, αυτό που χαρακτηρίζει την πρόταση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας.

Υπάρχουν βέβαια και μία σειρά άλλες διατάξεις οι οποίες κινούνται στην κατεύθυνση της νομιμοποίησης μιας κατάστασης όπως έχει διαμορφωθεί σήμερα μετά από σκληρούς και πολύχρονους αγώνες του λαϊκού κινήματος, του

συνδικαλιστικού κινήματος των εργαζομένων.

Αρκετές από αυτές προσπαθούν στην πράξη να τις περιορίσουν και να γυρίσουν πίσω και από αυτά τα οποία έχουν πετύχει ήδη οι εργαζόμενοι με τους συνεχείς αγώνες τους. Πάρτε για παράδειγμα το δικαίωμα για πολιτική δραστηριότητα των δημοσίων υπαλλήλων. Γίνεται πρόταση, ενώ το δικαίωμα αυτό έχει πλέον κατακτηθεί στην πράξη, παρά την συνταγματική απαγόρευση που ίσχυε μέχρι σήμερα, ενώ έχει κατακτηθεί το δικαίωμα απεργίας για μία σειρά τμήματα και συνδικαλιστικές οργανώσεις για μία σειρά στρώματα, για τα οποία απαγορεύονταν, γίνεται προσπάθεια η κατοχύρωση αυτή να συνδυαστεί με περιορισμό σε όσα έχουν μέχρι σήμερα πετύχει. Για τους εργαζόμενους για παράδειγμα η πρόταση για απαγόρευση πολιτικής δραστηριότητας στους χώρους εργασίας γεγονός που γίνεται ήδη σήμερα, δηλαδή να μην έχει δικαίωμα ο εργαζόμενος να εκφράσει, να διαδώσει τις πολιτικές του θέσεις, τις πολιτικές του απόψεις.

Πολλές άλλες προτάσεις που περιέχονται στην πρόταση και του ενός και του άλλου Κόμματος, παρέχουν μόνο φραστική βελτίωση των σημερινών διατάξεων, ενώ άλλες έχουν καθαρά υποκριτικό χαρακτήρα.

Ακούσαμε και σήμερα να γίνεται λόγος για την κατοχύρωση των ατομικών δικαιωμάτων και ελευθεριών. Σε ποιον αλήθεια απευθύνονται όλα αυτά όταν πριν από λίγους μήνες νομιμοποιούνταν το ηλεκτρονικό φακέλωμα στη χώρα μας και σήμερα μέσα από τη Συνθήκη του Σένγκεν προωθείται το φακέλωμα σε πανευρωπαϊκό επίπεδο και προωθείται η δημιουργία κατασταλτικών μηχανισμών με πανευρωπαϊκές διαστάσεις για την καταστολή του εργατικού και λαϊκού κινήματος;

Μιλάνε και τα δύο Κόμματα, στις προτάσεις που έχουν καταθέσει, για την ανάγκη ενίσχυσης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τη στιγμή ακριβώς που με την πολιτική που ακολούθησαν και τα δύο Κόμματα, όταν βρισκόταν στην Κυβέρνηση, έκαναν ό,τι μπορούσαν για να περιορίσουν τους πόρους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, έκαναν ό,τι μπορούσαν και προώθησαν όσες αλλαγές ήταν σε θέση να προωθήσουν, ώστε να ποδηγηθεί η Τοπική Αυτοδιοίκηση, να μετατραπεί σε ένα εξάρτημα της κεντρικής εξουσίας, σε ένα μηχανισμό που θα προωθεί και επιβάλλει νέους φόρους.

Μιλάτε για κοινωνικό κράτος και για κατοχύρωση του κράτους δικαίου, τη στιγμή που με την πολιτική που ακολουθείτε, με τον περιορισμό των κοινωνικών δαπανών, με τα μέτρα που προωθούνται μέσα από το λεγόμενο κοινωνικό διάλογο, ουσιαστικά καταργούνται ή ανατρέπονται κατακτήσεις του λαού μας μετά από σκληρούς αγώνες και θυσίες. Και αυτές ακριβώς οι ρυθμίσεις δείχνουν πόσο ακριβώς υποκριτικό χαρακτήρα έχουν αυτές οι διακηρύξεις.

Το Κ.Κ.Ε. σε καμιά περίπτωση δεν προτίθεται να νομιμοποιήσει αλλαγές σε μια κατεύθυνση που θα έχουν σαν αποτέλεσμα την ενίσχυση αντιδημοκρατικών διατάξεων, στην πιο αντιδραστική στροφή του Συντάγματος και προβάλλει τις δικές του προτάσεις που κινούνται βασικά σε τρεις άξονες.

Ο πρώτος άξονας είναι η ενίσχυση της λαϊκής κυριαρχίας. Αυτό πρέπει να επιτευχθεί με την απαγόρευση εκχώρησης κυριαρχικών δικαιωμάτων του Ελληνικού Κοινοβουλίου και άλλων κρατικών οργάνων σε υπερεθνικά όργανα, με την απαγόρευση στάθμευσης ξένων στρατευμάτων στη χώρα μας και την απαγόρευση παραχώρησης βάσεων και άλλων διευκολύνσεων, με την κατάργηση των προνομίων και της ασυδοσίας του μεγάλου ξένου κεφαλαίου και με την αναβάθμιση της Βουλής σε αντιπαράθεση με το ισχύον πρωθυπουργικό σύστημα του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και τις προτάσεις ενίσχυσης των εξουσιών του Προέδρου, όπως προβλέπονται από τη Νέα Δημοκρατία.

Εδώ θα ήθελα με την ευκαιρία να σημειώσουμε ότι δεν έχει τόση σημασία, αν ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας θα εκλεγεί με τόσους ψήφους, αλλά από ποιον πραγματικά θα ασκούνται αυτές οι εξουσίες. Εμείς λέμε ότι πρέπει να μεταβιβαστούν στο Ελληνικό Κοινοβούλιο, ότι πρέπει να καθιερωθεί η απλή αναλογική σαν πάγιο εκλογικό σύστημα στη Χώρα μας, η

κατοχύρωση της δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, η θεσμοθέτηση του ουσιαστικού και κοινωνικού ελέγχου, η κατοχύρωση και διεύρυνση των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, η διεύρυνση και αποτελεσματικότητα του δικαιώματος της απεργίας, να δοθούν πλήρη πολιτικά δικαιώματα στους δημοσίους υπαλλήλους, να υπάρξει εξασφάλιση ίσων συνδικαλιστικών, εκπαιδευτικών, πολιτιστικών και κοινωνικών δικαιωμάτων για τους ξένους εργάτες, κατοχύρωση του κοινωνικού κεκτημένου -δηλαδή εξασφάλιση των υφιστάμενων κοινωνικών δικαιωμάτων- μεγαλύτερη διασφάλιση του δημόσιου και δωρεάν χαρακτήρα της Παιδείας, της Υγείας, πραγματική εξασφάλιση των πολιτών από τη συλλογή και επεξεργασία προσωπικών πληροφοριών κ.λπ., και ουσιαστική θεσμοθέτηση της ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης και της Δημόσιας Διοίκησης από την εκάστοτε κυβέρνηση.

Οι προτάσεις αυτές του Κ.Κ.Ε. που δεν έχουμε το χρόνο να αναπτύξουμε παραπέρα, αφορούν θέματα που αποτέλεσαν στόχους πάλης του Λαού μας, του λαϊκού κινήματος για πολλές δεκαετίες και μάλιστα μέσα σε ιδιαίτερα δύσκολες και σκληρές συνθήκες. Πολλές απ' αυτές έχουν ωριμάσει πλήρως στη συνείδηση του Λαού μας για την προώθησή τους. Η προώθησή τους θα αποτελέσει συμβολή στον εκδημοκρατισμό της πολιτικής και κοινωνικής ζωής του Τόπου μας. Είναι όμως καθαρό ότι, για να προωθηθούν οι προτάσεις αυτές και πολύ περισσότερο για να γίνουν πράξεις, χρειάζεται να αλλάξει ριζικά το πολιτικό σκηνικό του Τόπου μας, χρειάζεται να αλλάξει ριζικά ο πολιτικός συσχετισμός των δυνάμεων, να γίνει ο Λαός μας πραγματικός πρωταγωνιστής των εξελίξεων και το Κ.Κ.Ε. κάνει ό,τι μπορεί στην κατεύθυνση αυτή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ(Παναγιώτης Σγουρίδης): Το λόγο έχει ο κ. Φώτης Κουβέλης.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η ανεπάρκεια και η υποβαθμισμένη λειτουργία των θεσμών του πολιτεύματος δε συνιστούν μόνο πρόβλημα δημοκρατίας, αλλά και μεγάλο εμπόδιο για την ανάπτυξη της χώρας.

Ο Συνασπισμός έχει τη γνώμη ότι υπάρχει η ανάγκη για ριζική μεταρρύθμιση του πολιτικού μας συστήματος και για τη διεύρυνση της λειτουργίας του με νέους θεσμούς, που να ενισχύουν συνεχώς τη διάσταση της δημοκρατίας, την αποκέντρωση, αλλά και την περιφερειακή ανάπτυξη σε νέα πεδία κοινωνικής δραστηριότητας.

Θεωρούμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αναγκαία και επείγουσα τη συνολική μεταρρύθμιση και τον εκσυγχρονισμό του κράτους και των δομών του, την αποκέντρωση των εξουσιών, τη ριζική ανακατανομή των εξουσιών μεταξύ Εκτελεστικής Εξουσίας και άλλων αντιπροσωπευτικών οργάνων του κράτους.

Το πολιτικό στερεότυπο με τις συγκεκριμένες δομές του είναι ανίκανο πλέον να υπηρετήσει το αίτημα του προοδευτικού εκσυγχρονισμού της χώρας. Έχουμε τη γνώμη, κύριοι συνάδελφοι, ότι την υπάρχουσα κρίση κανένας δεν μπορεί πλέον να τη διαχειριστεί. Χρειάζονται βαθιές μεταρρυθμιστικές τομές για την αναζωογόνηση της δημοκρατίας και ο πολίτης πρέπει να γίνει ρυθμιστής της πολιτικής, να σπάσουν οι στεγανά κοινωνίας και πολιτικής, να υπάρξουν αποτελεσματικοί κοινωνικοί έλεγχοι της πολιτικής. Βέβαια το πρόβλημα της χώρας είναι και πολιτικό και θεσμικό και η λύση του πρέπει να αναφέρεται και στις δυο διαστάσεις. Δε θεωρούμε όμως τη συνταγματική αναθεώρηση πανάκεια, ούτε αφετηρία της θεσμικής μεταρρύθμισης. Η αναθεώρηση του Συντάγματος πρέπει να επισφραγίζει ένα βαθύ μεταρρυθμιστικό έργο που θα αφορά όλους τους τομείς της πολιτικής και κοινωνικής ζωής.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο Συνασπισμός προσέρχεται στη διαδικασία αναθεώρησης του Συντάγματος με δυο κατά βάση προτάσεις. Η μια πρόταση αφορά τη διεύρυνση των εγγυήσεων του κράτους -δικαίου. Και η δεύτερη ο δεύτερος άξονας, που διαπερνά τη δική μας πρόταση, είναι ο εκδημοκρατισμός του πολιτικού συστήματος διακυβέρνησης.

Σε ό,τι αφορά τη διεύρυνση των εγγυήσεων του κράτους -δικαίου, υποστηρίζουμε ότι επιτέλους πρέπει να υπάρξει

χωρισμός της Εκκλησίας και του Κράτους, προκειμένου να σταματήσουν αυτές οι επικίνδυνες συναλλαγές, οι οποίες πάρα πολλές φορές εκθέτουν και το κράτος και την Εκκλησία.

Έχουμε ακόμη τη γνώμη ότι δεν είναι δυνατόν μια συνταγματική αναθεώρηση να μη δει με σαφήνεια και ειλικρίνεια το τεράστιο ζήτημα της δικαστικής ανεξαρτησίας.

Κύριοι συνάδελφοι, διορίζεται σήμερα η ηγεσία του Δικαστικού Σώματος, σύμφωνα με το Σύνταγμα, από την εκάστοτε Εκτελεστική Εξουσία. Και έχουμε τη γνώμη ότι αυτός ο διορισμός είναι ομφάλιος λώρος και νόθα συνταγματική επιλογή, αλλά ταυτόχρονα πολλές φορές και μάντας μεταφοράς θέσεων και επιλογών της εκάστοτε Εκτελεστικής Εξουσίας στο χώρο της δικαιοσύνης. Και αυτός ο μάντας πρέπει να κοπεί και να μην υπάρξει. Γι' αυτό και η πρότασή μας, στο πλαίσιο της διαδικασίας αναθεώρησης του Συντάγματος, είναι η ηγεσία του Δικαστικού Σώματος να εκλέγεται από ένα ευρύ εκλεκτορικό σώμα, στο οποίο βεβαίως τον κύριο λόγο θα έχουν οι ίδιοι οι δικαστές.

Μία τέτοια ρύθμιση μαζί και με άλλες ρυθμίσεις θα υπηρετούν την πραγματική ανεξαρτησία της Δικαστικής Εξουσίας. Θα υπηρετούν τη διάκριση των εξουσιών του πολιτεύματος και ταυτόχρονα είναι δυνατόν να αναβαθμίζουν το κύρος της δικαιοσύνης που πολύ συχνά πλήττεται, ιδιαίτερα σε περιόδους όπου συμπίπτει ο διορισμός της ηγεσίας του Δικαστικού Σώματος. Πρέπει βεβαίως στο πλαίσιο αυτής της Αναθεώρησης και της ενίσχυσης της δικαστικής ανεξαρτησίας, να υπάρξουν και ρυθμίσεις οι οποίες θα αφορούν τη διασφάλιση της δέουσας μισθολογικής μεταχείρισης των δικαστών, την απαγόρευση των διαιτησιών, την καθιέρωση με ουσιαστικό τρόπο του "πόθεν έσχες". Αλλά, ακόμη είναι αναγκαίο να υπάρξει και η κατοχύρωση του αυτοδιοίκητου των δικαστηρίων αλλά και η διοίκηση των δικαστηρίων που προκύπτει από δικαστές εκλεγμένους από την Ολομέλειά τους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πρέπει να ενισχυθούν τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα και εμείς προτείνουμε την κατάργηση της παραγράφου 4 του άρθρου 5 του Συντάγματος που επιτρέπει τη λήψη ατομικών διοικητικών μέτρων πριν από την έκδοση απόφασης ποινικού δικαστηρίου. Όπως, επίσης, έχουμε τη γνώμη ότι πρέπει συνταγματικά να οριοθετηθεί ο χρόνος της προσωρινής κράτησης, της γνωστής ως προφυλάκισης, ώστε να μην υπάρχει δυνατότητα διαδοχικής επιβολής περιοριστικών μέτρων στο ίδιο πρόσωπο για την ίδια υπόθεση, ζήτημα το οποίο απασχολεί, ζήτημα το οποίο υπάρχει και πλήττει ουσιαστικά τις δικονομικές εγγυήσεις που θεσπίζονται κάθε φορά για την προστασία του ατόμου.

Επιτέλους, η θανατική ποινή να καταργηθεί και να καταργηθεί με διάταξη του Συντάγματος. Είναι βέβαια γνωστό ότι δεν ισχύει η ποινή του θανάτου, υπάρχει ο σχετικός νόμος, αλλά είναι αναγκαίο να περιβληθεί και τη συνταγματική ρύθμιση αυτό το ζήτημα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι αναγκαίο να προστατευθεί η ιδιωτική ζωή του ατόμου από τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων με την αποθήκευση προσωπικών στοιχείων. Λίγες ώρες πριν συζητούσαμε για τη Συνθήκη του Σένγκεν και λίγες ημέρες πριν για το νόμο πλέον, για την προστασία του ατόμου από τη συγκεντρωτική προσωπικών δεδομένων. Είναι αναγκαίο, λοιπόν, το ίδιο το Σύνταγμα της χώρας να έχει πρόβλεψη για την προστασία του ατόμου από την καταγραφή των προσωπικών δεδομένων, μία καταγραφή που οδηγεί εν συνεχεία στην αξιολόγηση αλλά και στη χρησιμοποίησή τους. Μία χρησιμοποίηση η οποία είναι δυνατόν το άτομο να το οδηγή σε καθεστώς αιχμαλωσίας. Και είναι σωστό επίσης το ίδιο το Σύνταγμά μας να προβλέπει ότι πρέπει να υπάρχει συγκεκριμένος χρόνος μέσα στον οποίο οι δημόσιες αρχές θα είναι υποχρεωμένες να ενεργούν για τις υποθέσεις των πολιτών μετά από αναφορά τους, καθώς είναι αναγκαίο να υπάρξει και ορισμός συγκεκριμένου χρόνου για την υποχρέωση της αρχής να απαντά σε αίτηση πληροφοριών του πολίτη.

Μία τέτοια ρύθμιση είναι δυνατόν να οδηγήσει σε διαφορετική σχέση κράτους και πολίτη.

Υποστηρίζουμε ακόμη, κύριοι συνάδελφοι, την κατάργηση

της παραγράφου 4 του άρθρου 12 για τη δυνατότητα επιβολής περιορισμών στο δικαίωμα των δημοσίων υπαλλήλων, των υπαλλήλων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου ή και δημοσίων επιχειρήσεων να συνεταιρίζονται.

Κύριοι συνάδελφοι, να μη χάσουμε την ευκαιρία σ' αυτήν την Αναθεώρηση του Συντάγματος να βελτιώσουμε την προστασία της ελευθερίας της έκφρασης του πολίτη. Να καταργηθούν οι διατάξεις των παραγράφων 6,7 και 8 του άρθρου 14 του Συντάγματος, όπου εκεί ορίζεται η οριστική ή προσωρινή παύση εντύπου, η απαγόρευση άσκησης δημοσιογραφικού επαγγέλματος, ο αυτόφωρος χαρακτήρας των αδικημάτων του Τύπου ή προϋποθέσεις άσκησης δημοσιογραφικού επαγγέλματος. Να κατοχυρωθεί, να υπάρξει περαιτέρω κατοχύρωση της υπαγωγής της ραδιοτηλεόρασης, δημόσιας και ιδιωτικής, σε μια ανεξάρτητη διοικητική αρχή -και είναι προφανές ότι αναφέρομαι στο άρθρο 15 του Συντάγματος- μία αρχή με αντιπροσωπευτική, με πραγματικά αντιπροσωπευτική σύνθεση, αλλά και με ουσιαστικές ελεγκτικές αρμοδιότητες.

Αν όλοι διαπιστώνουμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, την κυριαρχία των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης τόσο πάνω στην ιδιωτική ζωή, όσο και στη δημόσια ζωή, καιρός είναι να συμφωνήσουμε, αξιοποιώντας κοινές διαπιστώσεις και κοινές εμπειρίες, ότι είναι αναγκαίο να θεσμοθετηθεί ρύθμιση αντιμονοπωλιακού χαρακτήρα και υποχρεωτικού ιδιοκτησιακού καθεστώτος για τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, αλλά και για τη χρηματοδότηση των εντύπων και για τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα επικοινωνίας. Και όπως σας είπα, όλα αυτά με ένα καθορισμό υποχρεωτικού ιδιοκτησιακού καθεστώτος, αν θέλουμε να εξασφαλίζεται η διαφάνεια και αν θέλουμε ο δημόσιος βίος συστηματικά και αποτελεσματικά να απομακρύνεται από επικίνδυνες χειραγωγήσεις, που επιχειρούνται μέσα από τη λειτουργία και τις δυνατότητες των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δε θέλω να περιπτώσιολογήσω. Ο Συνασπισμός από την ώρα που θα συγκροτηθεί η επιτροπή, θα καταθέσει -είναι γνωστές άλλωστε δημόσια- τις απόψεις μας, τις προτάσεις μας. Δε θέλω, λοιπόν, να περιπτώσιολογήσω και να αναφερθώ σε επιμέρους διατάξεις, παραγράφων ή και άρθρων.

Θεωρώ, όμως, αναγκαίο να τονίσω ότι είναι ανάγκη να ενισχυθεί η προστασία του απορρήτου, της εν γένει επικοινωνίας του πολίτη, με την πρόβλεψη συγκρότησης μιας διακομματικής αρχής προστασίας, όπως επίσης συνταγματικά να απαγορευτεί η χρήση αποδεικτικών μέσων, που προκύπτουν από την προσβολή του απόρρητου της εν γένει επικοινωνίας του ατόμου.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αναφερόμενος ο Συνασπισμός στα δικαιώματα του πολίτη, υποστηρίζει ότι αυτή η συνταγματική αναθεώρηση πρέπει να εξασφαλίσει επέκταση της συλλογικής αυτονομίας και στους δημοσίους υπαλλήλους και στους υπαλλήλους των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και να κατοχυρωθεί η ελευθερία τους στην έκφραση, ιδίως των δημοσίων υπαλλήλων, αλλά να υπάρξει κατοχύρωση περαιτέρω και των πολιτικών τους δικαιωμάτων.

Και πρέπει να συζητήσουμε και να συμφωνήσουμε ότι είναι καιρός να κατοχυρωθεί και συνταγματικά το συνδικαλιστικό δικαίωμα των εργαζομένων στα Σώματα Ασφαλείας και να προστατευθεί η ελευθερία της έκφρασης των υπηρετούντων στις Ένοπλες Δυνάμεις.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σε ό,τι αφορά το δεύτερο άξονα της πρότασης του Συνασπισμού, τον εκδημοκρατισμό του πολιτικού συστήματος. Εμείς υποστηρίζουμε, ότι δεν είναι ανάγκη να αναμεταβιβαστούν αρμοδιότητες και εξουσίες στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Εκείνο που μας χρειάζεται είναι να υπάρξει η μεταβίβαση εξουσιών από την Εκτελεστική Εξουσία στη Βουλή, το κατ' εξοχήν αντιπροσωπευτικό όργανο της λαϊκής κυριαρχίας και περαιτέρω σε άλλα αντιπροσωπευτικά όργανα αυτού του Τόπου. Πρέπει να αποκατασταθεί στις πραγματικές της εξουσίες και στις πραγματικές της

αρμοδιότητες η Αυτοδιοίκηση του Α' βαθμού. Να αποκτήσει σάρκα και οστά με προβλεπόμενες από το Σύνταγμα αρμοδιότητες ο Β' βαθμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο κοινός νομοθέτης καθιέρωσε το Β' βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και αυτό είναι ένα βήμα. Εάν, όμως, δεν υπάρξει συνταγματική πρόβλεψη για τη μεταβίβαση πραγματικών εξουσιών στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, κινδυνεύει να ευτελιστεί, κινδυνεύει να μην μπορεί να ανταποκριθεί σε κείνο το καθήκον και σε κείνο το έργο, αλλά και την αποτελεσματικότητα που όλοι θέλουμε να έχει η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

Και περαιτέρω θεωρεί ο Συνασπισμός ότι ήλθε η ώρα συνταγματικά να προβλεφθεί ο Γ' βαθμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που θα αναφέρεται στην περιφέρεια.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο Υπουργός και εισηγητής εκ μέρους της Κυβέρνησης, ο κ. Βενιζέλος, αναφέρθηκε στην εκλογή του Προέδρου και είπε ότι αυτό προκάλεσε ενδιαφέρον και αυτό συζητείται και από τους πολίτες και από τους δημοσιογράφους, οι οποίοι έχουν ειδική ενασχόληση πράγματι με το ζήτημα αυτό.

Μα, κύριοι συνάδελφοι, δεν είναι η ευθύνη των Κομμάτων της Αντιπολίτευσης, που σήμερα συζητά ο δημοσιογραφικός κόσμος, αλλά και οι συμπολίτες μας, τον τρόπο εκλογής του Προέδρου.

Και θα συμφωνήσω με τον κ. Βενιζέλο ότι, με αυτήν τη συζήτηση, επέρχεται αποπροσανατολισμός από το κύριο ζήτημα που είναι να αναθεωρήσουμε το Σύνταγμα, για να εξασφαλίσουμε συνθήκες που θα αντιστοιχούν με τη σημερινή σύνθετη, όσο και πολύπλοκη πραγματικότητα.

Κύριοι συνάδελφοι, σπεύδουμε από τούτη την ώρα να πούμε ότι το ενδεχόμενο να εκλεγεί ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας με τον αριθμό των εκατόν πενήντα και ενός Βουλευτών θα οδηγήσει σε υποταγή του θεσμού, σε κάποια μονοκομματική πλειοψηφία, η οποία μάλιστα, εάν συσχεπισθεί και με το εκλογικό σύστημα σκεφθείτε: Εάν το 39% και κάτι δίνει αυτοδύναμη κυβέρνηση, αυτό το 39% και κάτι θα εκλέγει και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Και το ερώτημα είναι γνήσιο και καθόλου ρητορικό: Ποιος θα πείθεται ότι αυτός ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι Πρόεδρος ο οποίος εκφράζει το σύνολο του ελληνικού λαού ή έστω τη μεγάλη πλειοψηφία του ελληνικού λαού; Ένας Πρόεδρος, που θα εκλέγεται με τον αριθμό των εκατόν πενήντα και ενός Βουλευτών, θα είναι ένας Πρόεδρος ο οποίος από μακριά θα προβάλει ως ο κομματικός Πρόεδρος της Δημοκρατίας, αλλά τότε δε θα είναι Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Θα είναι ο εκφραστής ενός συγκεκριμένου Κόμματος, μιας συγκεκριμένης κομματικής παράταξης.

Είναι ακριβές όμως ότι πρέπει να αναζητήσουμε τη ρύθμιση - και εμείς θα το πράξουμε στο πλαίσιο λειτουργίας της Επιτροπής- να εξορθολογήσουμε το όλο σύστημα ανάδειξης του Προέδρου της Δημοκρατίας, προκειμένου να αποεμπλέξουμε το ζήτημα της διάλυσης της Βουλής από την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Στο πλαίσιο, λοιπόν, των προτάσεών μας, για τον εκδημοκρατισμό του πολιτικού συστήματος, υποστηρίζουμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι είναι αναγκαίο να καθιερωθεί ως πάγιο εκλογικό σύστημα η απλή αναλογική, με την επισημάνση και πάλι ότι δεν πρόκειται για το αίτημα κάποιων λεγομένων μικρών Κομμάτων, που θέλουν να αυξήσουν την κοινοβουλευτική τους δύναμη, αλλά πρόκειται για ένα αίτημα της σύγχρονης πραγματικότητας, για ένα αίτημα που στοχεύει, από την ώρα που είναι δυνατόν να αντιμετωπιστεί και να ικανοποιηθεί, στην εξυγίανση της πολιτικής ζωής και στην καταγραφή με γνήσιο τρόπο των πολιτικών δυνάμεων. Αποφεύγω την περαιτέρω αναφορά γιατί πρέπει να καθιερωθεί η απλή αναλογική ως πάγιο εκλογικό σύστημα, γιατί μια εβδομάδα πριν συζητώντας πρόταση του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, είχα τη δυνατότητα διεξοδικά να αναφερθώ σ' αυτό. Γνωρίζω τους συσχετισμούς και έχω τη

βεβαιότητα ότι θα απορριφθεί μια τέτοια πρότασή μας.
(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Πρόεδρος της Βουλής κ. **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ**)

Όμως, εάν απορριφθεί αυτή η πρόταση, τότε, κύριοι συνάδελφοι, είναι αναγκαίο να συμφωνήσουμε ότι πρέπει συνταγματικά να προβλεφθεί, ότι ο οποιοσδήποτε εκλογικός νόμος θα ισχύει για τις μεθεπόμενες εκλογές, έτσι ώστε να είναι καθαρές, γνωστές εκ των προτέρων οι διαδικασίες, έτσι ώστε η εκλογική αναμέτρηση, αυτή η κορυφαία λειτουργία του πολιτεύματος, να μην υπόκειται και να μην υποτάσσεται σε διαδικασίες που την τελευταία στιγμή αποφασίζονται και εξασφαλίζονται, προκειμένου να διαμορφώνονται εκλογικά αποτελέσματα πλαστά -υποστηρίζω εγώ- πολλές φορές και πλασματικά.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να ανακαθορίσουμε, στο πλαίσιο της συνταγματικής αναθεώρησης και τα κωλύματα της εκλογιμότητας των Βουλευτών, αλλά και τα ασυμβίβαστα προς το βουλευτικό αξίωμα. Να καθορίσουμε ακόμη και τις ασυμβίβαστες ιδιότητες, αλλά και τις ασυμβίβαστες δραστηριότητες. Και το οφείλουμε, ακριβώς για να υπηρετήσουμε το κύρος του πολιτικού κόσμου, το κύρος της πολιτικής ζωής.

Βεβαίως, νομίζω ότι υπήρξε σύμπτωση, όταν συζητούσαμε το σχέδιο νόμου για την ευθύνη των μελών της Κυβέρνησης, ότι εάν είχαμε μια άλλη συνταγματική ρύθμιση, θα έπρεπε να απεμπλέξουμε τη Βουλή από λειτουργίες του Βουλευτή-κατηγορού ή από οτιδήποτε άλλο σχετικό και ότι η κρίση για την ευθύνη του οποιουδήποτε μέλους της Κυβέρνησης να είναι κρίση ενός Ανωτάτου Δικαστηρίου και η Βουλή να περιορίζεται μόνο στο να αποφασίζει, αν θα άρει ή όχι την ασυλία. Και εμείς, λοιπόν, υποστηρίζουμε την αναίρεση του άρθρου 96 προκειμένου να προκύψει αυτό το οποίο προανέφερα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι σωστό να καθιερωθούν όροι διαφάνειας στη λειτουργία των οικονομικών των Κομμάτων, όροι διαφάνειας των οικονομικών των Βουλευτών.

Είναι προσχηματικός ο λόγος να ζητούμε διαφάνεια στη διαχείριση του δημοσίου χρήματος, όταν τα Κόμματά μας, οι ίδιοι οι Βουλευτές δεν προσφέρουν και δεν εξασφαλίζουν διαφάνεια των δικών τους οικονομικών. Και δεν πρόκειται για κάποια παρέμβαση στο εσωτερικό των Κομμάτων. Πρόκειται για μια υποχρέωση απέναντι στους πολίτες που αξιώνουν διαφάνεια σε όλα τα επίπεδα δράσης και λειτουργίας της πολιτικής. Και βεβαίως, είναι σωστό και το στηρίζουμε. Όποιος παραβιάζει κανόνες των οικονομικών που έχουν σχέση με προεκλογικές δαπάνες να εκπίπτει του βουλευτικού αξιώματος. Είναι μια κύρωση που πρέπει να τη συνομολογήσουμε και να τη συμφωνήσουμε όλοι, εάν θέλουμε να στεκόμαστε με καθαρό το μέτωπο απέναντι στον Έλληνα πολίτη και εάν θέλουμε να απομακρύνουμε τον προεκλογικό αγώνα από λογικές φιέστας και άλλων συναφών διαδικασιών.

(Στο σημείο αυτό ακούγεται ο προειδοποιητικός ήχος λήξης του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Θα μου δώσετε ένα λεπτό, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Παρακαλώ, κύριε Κουβέλη.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Σας ευχαριστώ.

Στο πλαίσιο, λοιπόν, αυτής της μεταβίβασης των εξουσιών από την Κυβέρνηση προς τη Βουλή και τα άλλα αντιπροσωπευτικά όργανα, ο Συνασπισμός υποστηρίζει ότι πρέπει η Βουλή να αποκτήσει στοιχεία κυβερνώσας Βουλής. Να αποκτήσει ελεγκτικές αρμοδιότητες, να μπορούν οι Διарκείς Επιτροπές να λειτουργούν και ως ελεγκτικά όργανα των συμβάσεων, των προμηθειών. Και αυτό θα είναι ένα μέτρο, κύριοι συνάδελφοι, προς την κατεύθυνση ενίσχυσης του ρόλου και του Βουλευτή και της Βουλής, ένα μέτρο ενίσχυσης διαδικασιών ελέγχου της διαχείρισης του δημοσίου χρήματος. Και από εκεί και ύστερα, να έχουμε τον αναγκαίο και επιθυμητό εξορθολογισμό της νομοθετικής διαδικασίας. Να διευρύνουμε τη νομοθετική πρωτοβουλία των Βουλευτών. Και βεβαίως, υποχρεωτικά να προβλέπεται από το Σύνταγμα, να υπάρχει η απαγόρευση των πολυνομοσχεδίων και των άσχετων τροπολογιών, με νέα ρύθμιση του άρθρου 74

παράγραφος 5 του Συντάγματος.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο χρόνος πιέζει και οφείλω να ολοκληρώσω.

Πρέπει να δώσουμε τη δυνατότητα στον πολίτη, για σημαντικά και κεφαλαιώδη ζητήματα της δημόσιας ζωής, ο ίδιος να αποφαινεται. Πρέπει να δώσουμε τη δυνατότητα διεξαγωγής λαϊκού δημοψηφίσματος με πρωτοβουλία των ίδιων των πολιτών.

Δεν μπορώ να αντληθώ γιατί για τεράστια ζητήματα της δημόσιας ζωής, να μην έχουν τη δυνατότητα οι ίδιοι οι πολίτες, με τη συγκέντρωση ορισμένου αριθμού υπογραφών, να προκαλούν δημοψήφισμα και αυθεντικά να αποφαινεται ο ελληνικός λαός για το εάν χρειάζεται ή δε χρειάζεται μια ρύθμιση, η οποία αναφέρεται σε μεγάλα ζητήματα του ευρύτερου κοινωνικού βίου.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τέλος, εμείς υποστηρίζουμε ότι θα πρέπει να υπάρξει η δυνατότητα αναθεώρησης του Συντάγματος από την ίδια τη Βουλή, από την αυτή Βουλή, με αυξημένη πλειοψηφία και με κατοχύρωση του δικαιώματος της μειοψηφίας να προκαλεί σχετικό δημοψήφισμα.

Με την επίσημηση ότι δεν εξαντλώ το σύνολο των προτάσεων του Συνασπισμού, στο πλαίσιο της Αναθεώρησης του Συντάγματος, γιατί ασφυκτά ο λόγος κάτω από το ρολόι, θέλω να σας πω, κύριοι συνάδελφοι, ότι εμείς προσερχόμαστε στη διαδικασία αναθεώρησης του Συντάγματος, προκειμένου όχι να αντιπαρατεθούμε, αλλά για να μπορούμε να συνεισφέρουμε για να προκύψουν εκείνες οι συνταγματικές ρυθμίσεις, οι οποίες πράγματι, θα υπηρετούν και το κοινωνικό κοινόν τους και τον ουσιαστικό εκσυγχρονισμό της χώρας, αλλά και την προσπάθεια που πρέπει να καταβάλλεται, προκειμένου η χώρα μας να αντιστοιχεί με όλα εκείνα τα σύνθετα και πολύπλοκα που συγκροτούν τη σημερινή πραγματικότητα.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο Πρόεδρος του Δημοκρατικού Κοινωνικού Κινήματος ο κ. Δημήτριος Τσοβόλας έχει το λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΟΒΟΛΑΣ (Πρόεδρος του ΔΗ.Κ.Κ.): Κυρίες και κύριοι συναδελφοί, το Δημοκρατικό Κοινωνικό Κίνημα πιστεύει ότι η σπουδή στην κατάθεση, αλλά και στην προώθηση των δύο προτάσεων αναθεώρησης του Συντάγματος από το Π.Α.ΣΟ.Κ. και τη Νέα Δημοκρατία, εξυπηρετούν τους εξής στόχους:

Πρώτον, σε μία στιγμή, σε μία χρονική περίοδο που συζητούνται στο παρασκήνιο τα μεγάλα εθνικά θέματα, σε μία στιγμή που επίσης προωθούνται εσωτερικές πολιτικές, οι οποίες καθημερινά περιορίζουν τα ατομικά δικαιώματα, τις ατομικές ελευθερίες, αλλά και τα κοινωνικά δικαιώματα του λαού, γίνεται αποπροσανατολισμός και στροφή των συζητήσεων πάνω σε ζητήματα αναθεώρησης του Συντάγματος, που μάλιστα, όπως θα αναφέρω πιο κάτω, είναι και επουσιώδη, ώστε να μη δικαιολογούν αυτήν τη σπουδή. Αυτή η σπουδή αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι μεθαύριο κλείνει η Ολομέλεια της Βουλής και η Κυβέρνηση ήθελε οπωσδήποτε να το φέρει -παρ' ότι βάζουμε εμβόλιμες συζητήσεις για να συζητηθούν άλλα νομοσχέδια- πριν διαλυθεί η Βουλή.

Ένας, λοιπόν, στόχος, κατά την άποψή μας, είναι ο αποπροσανατολισμός του λαού. Και σ' αυτόν τον αποπροσανατολισμό για δικούς της πολιτικούς λόγους, συμβάλλει και η ίδια η Αξωματική Αντιπολίτευση με την πρότασή της. Γιατί, όπως τόνισα και χθες, δε θέλει να πάρει θέση πάνω σ' αυτά τα ουσιαστικά και εθνικά και εσωτερικά οικονομικά προβλήματα, που αντιμετωπίζει η χώρα και ο λαός. Θέλει σε διαδικαστικά και άλλα θέματα, σαν αυτά που προτείνονται από τη Νέα Δημοκρατία να γίνονται συζητήσεις και να γίνονται προς τον ελληνικό λαό οι αντίστοιχες ζυμώσεις.

Δεύτερος λόγος, κατά την άποψη του ΔΗ.Κ.Κ., ο οποίος οδήγησε το Π.Α.ΣΟ.Κ. και την Κυβέρνηση στη προώθηση αυτής της πρότασης, είναι γιατί δυστυχώς -όπως το έχουμε τονίσει και με ευκαιρία άλλων νομοσχεδίων - η Κυβέρνηση χρησιμοποιεί

αυτήν τη φορά το Σύνταγμα για να εξυπηρετήσει κομματικές σκοπιμότητες και να διαμορφώσει τις συνθήκες, ώστε, αν κρίνει ότι το κομματικό της συμφέρον εξυπηρετείται με το να προσφύγει πρόωρα σε εκλογές, να μπορεί να διασφαλίζει εκλογή Προέδρου από τη θητεύουσα Βουλή με τη διάταξη των 151 ψήφων κατά τροποποίηση της ισχύουσας διάταξης.

Τέλος, ο τρίτος στόχος, κατά την άποψή μας, είναι ο περιορισμός προς συντηρητική κατεύθυνση -άρα τροποποιήσεις- Κυριαρχικών δικαιωμάτων, που αυτός προκύπτει από την τροποποίηση που προτείνεται, στο άρθρο 28 παρ.3 του Συντάγματος, όπως θα το πω λίγο πιο αναλυτικά πιο κάτω στην ομιλία μου.

Εμείς, λοιπόν, ως Δημοκρατικό Κοινωνικό Κίνημα δεν ελπίζουμε ότι η Κυβέρνηση και η Αξιωματική Αντιπολίτευση προωθούν αναθεώρηση του Συντάγματος προς προοδευτική κατεύθυνση, αλλά αντιθέτως προς συντηρητική κατεύθυνση, για να φαλκιδεύσουν ακόμη περισσότερο τα δικαιώματα της πλειοψηφίας του ελληνικού λαού.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οι προτάσεις για αναθεώρηση του Συντάγματος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και της Νέας Δημοκρατίας, δεν προτείνουν καμία λύση στο υπαρκτό και γνωστό σε όλους, ανησυχητικό γεγονός της προϊούσας κρίσης, του αντιπροσωπευτικού κοινοβουλευτικού συστήματος.

Αναλίσκονται μόνο και οι δύο προτάσεις σε επουσιώδεις ρυθμίσεις, όπως η προτεινόμενη αλλαγή για την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας από τη θητεύουσα Βουλή με εκατόν πενήντα ένα ψήφους.

Και εδώ θα κάνω μία παρένθεση και θα πω ότι δεν είναι τόσο, αγαπητέ φίλε Κυριε Βενιζέλο, απλό το πράγμα, όπως θελήσατε να το παρουσιάσετε. Ο συνταγματικός νομοθέτης και του '86 αλλά και οι προηγούμενοι συνταγματικοί νομοθέτες θέλοντας να διασφαλίσουν το πολιτειακό αυτό θεσμό ο οποίος διασφαλίζεται με την ευρύτερη συναίνεση στο πρόσωπο του Προέδρου της Δημοκρατίας, δεν επέτρεψαν στη θητεύουσα Βουλή τη δυνατότητα εκλογής μονοκομματικού Προέδρου Δημοκρατίας. Και αυτό, γιατί σε αυτή την περίπτωση ξεφεύγει από το θεσμό η λειτουργία του, επειδή εκφράζει πλέον, όπως τονίστηκε από όλους, ή κινδυνεύει να εκφράσει μία συγκεκριμένη παράταξη, ένα συγκεκριμένο Κόμμα.

Γι'αυτόν ακριβώς το λόγο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θεωρεί ως σημαντικό, ως χαρακτηριστικό στοιχείο που πρέπει να διέπει το θεσμό, το Σύνταγμα που υπάρχει. Και πάει η Κυβέρνηση και το ΠΑ.ΣΟ.Κ. να τροποποιήσει τη συμμετοχή του λαού, όταν στη θητεύουσα Βουλή δεν μπορεί να πάρει στην τρίτη εκλογή τις εκατόν ογδόντα και μεσολαμβάνει εκλογές, ώστε να μπει στην κρίση του ελληνικού λαού για ν'αναπληρωθεί αυτή η αδυναμία που μπορεί να υπάρξει, όταν θα ήταν εκατόν πενήντα ένα οι ψήφοι.

Και το ξέρει πολύ καλά και ο κ. Βενιζέλος αλλά και πολλοί άλλοι, γιατί ήταν αυτή η διάταξη. Επομένως, η απλοποίηση υπηρετεί μόνο κατά τη δική μας άποψη, κομματικές σκοπιμότητες, αυτές που επιγραμματικά ανέφερα πριν. Και προς Θεού, μη χρησιμοποιείτε τον κορυφαίο πολιτειακό θεσμό στη λογική της εξυπηρέτησης των κομματικών σκοπιμοτήτων.

Γι'αυτό και είμαστε αντίθετοι προς αυτήν την προτεινόμενη τροποποίηση. Είναι, όμως, πρόδηλο ότι η μόνη άμυνα στην προϊούσα αυτή κρίση του κοινοβουλευτικού συστήματος που προανέφερα, είναι η εισαγωγή θεσμών άμεσης δημοκρατίας, των λαϊκών δικαιωμάτων, όπως λέγονται. Δηλαδή εισαγωγή στο Σύνταγμα των λαϊκών δικαιωμάτων. Και πάνω σε αυτά, καμία κουβέντα ούτε από τη Νέα Δημοκρατία ούτε από το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και τους εισηγητές τους που είναι αξιόλογοι καθηγητές νομικής σχολής στη χώρα μας. Πράγματι, μόνο με την εισαγωγή, κατά την άποψή μας, και ενεργοποίηση θεσμών όπως του θεσμού του δημοψηφίσματος, της λαϊκής πρωτοβουλίας, της λαϊκής νομοθετικής και συνταγματικής πρωτοβουλίας και της λαϊκής αρνησικυρίας θα πάψει το κοινοβουλευτικό σύστημα να λειτουργεί, όπως λειτουργεί σήμερα και θα πάψει να εκπροσωπεί τον απόντα, στην ουσία, ελληνικό λαό, όπως λέγεται χαρακτηριστικά που τον

χρειαζόμαστε μόνο ανά τετραετία στις εκλογές.

Με τους προαναφερθέντες λαϊκούς θεσμούς, ο λαός με τη στενή του έννοια, δηλαδή την έννοια του εκλογικού σώματος, θα συμπράττει στην άσκηση της Νομοθετικής Λειτουργίας και ενεργοποιούμενος θα συμμετέχει στη λήψη αποφάσεων που τον αφορούν.

Οι παραπάνω θεσμοί λειτουργούν ήδη με επιτυχία και επί μακρό χρονικό διάστημα σε πολλές χώρες, όπως Ελβετία, Ιταλία και στις περισσότερες Ομοσπονδιακές Δημοκρατίες της Βόρειας Αμερικής.

Η πρόταση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. επίσης, για την αναμόρφωση του άρθρου 28 του Συντάγματος, είναι σκόπιμα ασαφής και ως εκ τούτου επικίνδυνη. Αυτό στο βαθμό που στοχεύει ουσιαστικά στη διευκόλυνση της συμμετοχής της χώρας μας στη διαδικασία της ευρωπαϊκής ενοποίησης με τον υπερκερασμό των εμπόδιων που ουσιαστικά είναι συνταγματικά εμπόδια.

Αυτό γιατί θεωρεί η προτεινόμενη ρύθμιση έμμεσα ότι οι ιδρυτικές των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων συνθήκες έχουν υπερσυνταγματική ισχύ και γενικότερα ότι το πρωτογενές δίκαιο, δηλαδή το δίκαιο των συνθηκών έχοντας άμεσο ισχύ υπερισχύει του Ελληνικού Συντάγματος. Όμοια κατεύθυνση με αυτήν του ΠΑ.ΣΟ.Κ. έχει και η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας. Είναι σήμερα σαφές ότι οι συγκρούσεις του Ελληνικού Συνταγματικού Δικαίου με το Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο εντοπίζονται σε τριών ειδών προσβολές.

Αναπτύξαμε τη μία με τη συζήτηση στη Βουλή του σχεδίου νόμου για την κύρωση της Σύμβασης Σένγκεν. Είναι πρώτον, προσβολές στην εθνική μας κυριαρχία που θεμελιώνονται στο άρθρο 28 παράγραφος 3 του Συντάγματος. Δεύτερον, είναι προσβολές στην εσωτερική οργάνωση του κράτους και τρίτον, είναι προσβολές στο ουσιαστικό συνταγματικό δίκαιο.

Ειδικά, όσον αφορά στην περίπτωση των προσβολών στην εθνική μας κυριαρχία, στη θεωρία χαρακτηρίστηκε η άμεση ισχύς των κοινοτικών πράξεων στο εθνικό δικαστικό σύστημα χωρίς την προηγούμενη παρέμβαση των εθνικών οργάνων ως περιορισμός της κυριαρχίας των κρατών που οδηγεί στη διάβρωση του σκληρού πυρήνα της εθνικής κυριαρχίας των κρατών. Παρατηρήθηκε μάλιστα ότι με την πάροδο του χρόνου επιβάλλονται στην πράξη περιορισμοί για την κρατική κυριαρχία με το μεγαλύτερο ποιοτικό κόστος που είναι σήμερα γνωστό. Και αυτό δεν το λέμε εμείς. Το λέει ένας στενός συνεργάτης του κυρίου Πρωθυπουργού και της Κυβέρνησης, ο κ. Γεώργιος Παπαδημητρίου ο καθηγητής στο βιβλίο του "Το Σύνταγμα και η διαδικασία της ευρωπαϊκής ενοποίησης 1982".

Το ΔΗ.Κ.ΚΙ. έχει τη γνώμη ότι, δεν πρέπει να αναγνωρίζονται σε πράξεις Διεθνών Οργανισμών αποτελέσματα που συνιστούν παραβίαση ουσιαστικών συνταγματικών διατάξεων κατά τον ίδιο ακριβώς τρόπο που δεν αναγνωρίζονται παρόμοια αποτελέσματα στις πράξεις των κρατικών οργάνων. Είναι σαφές ότι ο αυστηρός χαρακτήρας του Ελληνικού Συντάγματος, το οποίο δεν επιτρέπει την αναθεώρηση των θεμελιωδών διατάξεων και αρχών του πολιτεύματος, δεν μπορεί να προσδώσει στην κατά το άρθρο 28 παράγραφος 2 αναγνώριση σε όργανα Διεθνών Οργανισμών αρμοδιοτήτων που προβλέπονται από το Σύνταγμα, τη δυνατότητα παραβίασης των θεμελιωδών αυτών αρχών του Συντάγματός μας.

Εν τούτοις αυτό έγινε ήδη πριν την αναθεώρηση με τη Συνθήκη του Σένγκεν που κύρωσε σήμερα η Βουλή. Το ΔΗ.Κ.ΚΙ. υποστηρίζει ότι πρέπει να τροποποιηθεί αντιθέτως το άρθρο 28 παράγραφος 1 του Συντάγματος και να γίνει σαφέστερο, ώστε οι κανόνες του Διεθνούς Δικαίου να έχουν υπερνομοθετική μεν, αλλά υποσυνταγματική ισχύ. Δηλαδή, να είναι το Ελληνικό Σύνταγμα πάνω απ' αυτούς τους διεθνείς κανόνες, οι οποίοι όμως πρέπει να είναι πάνω από τους κοινούς νόμους. Όπως είναι σήμερα διατυπωμένη η διάταξη του άρθρου 28 παράγραφος 1, που ορίζει, ότι οι κανόνες του Διεθνούς Δικαίου υπερισχύουν κάθε αντίθετης διάταξης νόμου, μπορεί να προταθεί το επιχείρημα, ότι αυτοί οι κανόνες έχουν υπερσυνταγματική ισχύ και υπερισχύουν του Συντάγματος, αν η λέξη νόμος ερμηνευτεί με την ευρεία της έννοια.

Το ΔΗ.Κ.ΚΙ. λοιπόν προτείνει, η διάταξη του άρθρου 28

παράγραφος 1 του Συντάγματος να διατυπωθεί ως ακολούθως: "Οι γενικά παραδεδομένοι κανόνες του Διεθνούς Δικαίου καθώς και οι Διεθνείς Συμβάσεις από την επικύρωσή τους με νόμο και τη θέση τους σε ισχύ σύμφωνα με τους όρους κάθε μιας υπερσχύουν από κάθε άλλη αντίθετη διάταξη ουσιαστικού ή τυπικού νόμου, ώστε να μην υπάρχει η παραμικρή αμφισβήτηση για την υπερνομοθετική ισχύ και όχι υπερσυνταγματική ισχύ των κανόνων του Διεθνούς Δικαίου, που αναφέρονται στο άρθρο 28 παράγραφος 1 του ισχύοντος Συντάγματος".

Τέλος, το Δ.Η.Κ.ΚΙ. προτείνει, να προστεθεί τέταρτη παράγραφος στο άρθρο 28, που να ορίζει, ότι σε περίπτωση σύγκρουσης μεταξύ διάταξης του ισχύοντος Συντάγματος με κανόνα Κοινοτικού Δικαίου, υπερισχύει η διάταξη του Ελληνικού Συντάγματος.

Επίσης, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το Δ.Η.Κ.ΚΙ. προτείνει να γίνουν αλλαγές, αν θέλουμε να μιλάμε για ικανοποίηση σύγχρονων αναγκών στα άρθρα που έχουν σχέση με το εκλογικό σύστημα, όπου πρέπει να καθιερωθεί, όπως ανέπτυξα στην ομιλία μου πριν από μερικές μέρες στη Βουλή, ως πάγιο σύστημα η απλή αναλογική.

Δεύτερον, πρέπει να μη γίνει καμία συζήτηση για την άρση του δημόσιου χαρακτήρα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, την οποία έμμεσα αλλά σαφώς προτείνει η Νέα Δημοκρατία.

Επίσης το Δ.Η.Κ.ΚΙ. προτείνει, να υπάρξει θεσμοθέτηση και ξεκαθάρισμα της υποχρέωσης όλων των Μαζικών Μέσων Επικοινωνίας, κρατικών και ιδιωτικών, στην ελεύθερη διακίνηση ιδεών, διασφαλίζοντας αναλογική συμμετοχή στην προβολή θέσεων και ιδεών σ' όλα τα πολιτικά Κόμματα και τις κοινωνικές ομάδες και όχι να γίνεται αυτό που γίνεται μέχρι σήμερα, που τελικά έπαυσαν να λειτουργούν ως ιδιότυπες επιχειρήσεις. Λειτουργούν ως κερδοσκοπικές επιχειρήσεις καθαρά, που εκβιάζουν σαφέστατα Κόμματα και κυβερνήσεις, για να ικανοποιήσουν τα δικά τους συμφέροντα.

Και για να μη γίνει αυτό -και με όλο το σεβασμό σας το λέω, κύριε Πρωθυπουργέ- που έγινε ως προς την αντιμετώπιση στο Ραδιοτηλεοπτικό Συμβούλιο του Δ.Η.Κ.ΚΙ. Δεν είναι αυτό, ούτε εκσυγχρονισμός ούτε ικανοποίηση των σύγχρονων αναγκών, όταν ξέρουμε πώς λειτουργούν τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας. Το να αποκλείετε από τη συμμετοχή στο Ραδιοτηλεοπτικό Συμβούλιο μόνο το Δ.Η.Κ.ΚΙ., το οποίο είναι Κόμμα εκλεγμένο νόμιμα από το λαό και αναγνωρισμένο από τον Κανονισμό της Βουλής, τι αποδεικνύει; Αποδεικνύει στην πράξη, ότι δεν πιστεύετε στη Δημοκρατία και ότι άλλα είναι τα λόγια σας και άλλα είναι η πραγματικότητα. Γιατί μη μου πείτε, ότι λέει ο νόμος, που ψηφίστηκε τον Οκτώβριο του '93 όταν στη Βουλή ήταν τέσσερα Κόμματα και ότι αυτό μπορεί να είναι οποιαδήποτε δημοκρατική αιτιολογία, για να αποκλείεται το Δ.Η.Κ.ΚΙ. από τη συμμετοχή στο Ραδιοτηλεοπτικό Συμβούλιο.

Πρέπει να σας πω, κύριε Πρωθυπουργέ, ότι εμένα προσωπικά έχει να με βγάλει σε ζωντανή νυχτερινή εκπομπή ή οποιαδήποτε άλλη, κρατικό κανάλι, ΕΤ1 ή ΕΤ2, από την 1η Ιουλίου του 1989. Να χαιρέσετε τη Δημοκρατία σας, να χαιρέσετε αυτά τα οποία εσείς υποστηρίζετε, κύριε Πρωθυπουργέ! Εμείς, λοιπόν, για τους λόγους που ανέφερα και αφού κάναμε και συγκεκριμένες προτάσεις για ορισμένα ζητήματα στην πορεία, θα σας δώσουμε με αιτιολογικές εκθέσεις πώς εμείς βλέπουμε προς προοδευτική κατεύθυνση στη σημερινή κατάσταση ελληνική και διεθνή την Αναθεώρηση του Συντάγματος, εμείς, επαναλαμβάνω, δεν πιστεύουμε σε καμιά περίπτωση ότι επιχειρεί η Κυβέρνηση, το Π.Α.Σ.Ο.Κ. και η Νέα Δημοκρατία, Αναθεώρηση του Συντάγματος για να ικανοποιήσει τις σημερινές ανάγκες, αλλά αντίθετα για να περιορίσει δικαιώματα.

Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο εμείς, πραγματικά, δεν μπορούμε να συμβάλουμε σε μια τέτοια λογική και θα προτείνουμε τη δική μας Αναθεώρηση, που ορισμένα δείγματα δώσαμε μέσα από τη σημερινή ομιλία. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο Πρόεδρος της Κυβέρνησης κ. Κωνσταντίνος Σημίτης έχει το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΗΜΙΤΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης):

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το Π.Α.Σ.Ο.Κ. με αίσθηση ιστορικής ευθύνης κατέθεσε την πρόταση για την Αναθεώρηση του Συντάγματος.

Πιστεύουμε ότι η χώρα χρειάζεται ένα νέο Σύνταγμα, ένα Σύνταγμα το οποίο είναι προσαρμοσμένο στις ανάγκες μιας νέας εποχής. Στις προγραμματικές μας δηλώσεις ήδη είχαμε αναφέρει, ότι θα καταθέσουμε μια πρόταση Αναθεώρησης του Συντάγματος και στην τετραετία αυτή θα ολοκληρώσουμε τη διαδικασία της Αναθεώρησης ως προς την πρώτη φάση, όπως προβλέπει το Συνταγματικό κείμενο.

Από τις εισηγήσεις των Κομμάτων, τις οποίες ακούσαμε σήμερα, προκύπτει, ότι υπάρχει μια ευρύτερη συναίνεση γύρω από την ανάγκη της Αναθεώρησης. Και αυτό το θεωρώ ιδιαίτερα θετικό. Θεωρώ επίσης ιδιαίτερα θετικό, ότι από τις τοποθετήσεις προκύπτει, ότι σε πολλά σημεία υπάρχει επίσης μια ευρύτερη συναίνεση για τις κατευθύνσεις τις οποίες πρέπει να ακολουθήσει η Αναθεώρηση αυτή του Συντάγματος.

Η πρόταση, την οποία υποβάλαμε εμείς το Π.Α.Σ.Ο.Κ., είναι μια πρόταση η οποία στηρίζεται στην προηγούμενη πρόταση που είχε υποβάλει το Π.Α.Σ.Ο.Κ. στην προηγούμενη Βουλή. Στηρίζεται επίσης στην πρόταση της Επιτροπής, η οποία είχε συνέλθει τότε με απόφαση της Βουλής. Είναι δηλαδή μια πρόταση, η οποία έχει ήδη υποστεί μια επεξεργασία, έχει ήδη κριθεί και παρυσιάζει ως εκ τούτου ορισμένο πλαίσιο, το οποίο είναι ευρύτερα αποδεκτό.

Γι' αυτό και η άποψη την οποία ακούσαμε, ότι σπεύσαμε να καταθέσουμε την πρόταση, για να προετοιμάσουμε κάποιες εξελίξεις τα επόμενα χρόνια ή τους επόμενους μήνες, είναι σκέψη η οποία δεν ανταποκρίνεται στα πράγματα. Είχαμε υποχρέωση, σύμφωνα με τις προγραμματικές μας δηλώσεις και σύμφωνα με την προεργασία, η οποία είχε γίνει, να καταθέσουμε αυτήν την πρόταση και την υποχρέωση αυτή εκπληρώσαμε με την κατάθεση της.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το Σύνταγμα, όπως ήδη λέχθηκε, είναι το περίγραμμα της κοινωνικοοικονομικής οργάνωσης ενός λαού. Η Αναθεώρησή του πρέπει να σχεδιάζεται γι' αυτό με μακροπροοπτική. Η Αναθεώρησή του πρέπει να εκφράζει και την επίγνωση και τις ανάγκες του παρόντος και τις ανάγκες του μέλλοντος. Πρέπει να προσδιορίζει τη βούληση του λαού, για το πώς αποφασίζει, τη βούληση του λαού για το πώς πρέπει να διοικείται. Πρέπει το Σύνταγμα να συμπυκνώνει την ιστορική και κοινωνική συνείδηση για το χθες, το σήμερα και το αύριο της χώρας.

Γι' αυτό και η Αναθεώρηση, όχι μονάχα είναι μια ιδιαίτερη σημαντική διαδικασία, αλλά πρέπει να έχει ως επιδίωξη να καθορίσει αρχές, να οδηγήσει σε κατευθύνσεις, οι οποίες είναι ευρύτερα αποδεκτές, να δημιουργήσει ένα πλαίσιο σταθερό, το οποίο θα έχει ισχύ για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Επομένως στόχος μιας Αναθεώρησης δεν πρέπει να είναι η πλειοδοσία προτάσεων, η επεξεργασία, η ρύθμιση επί μέρους θεμάτων, στόχος μιας Αναθεώρησης δεν πρέπει να είναι να ρυθμίσουμε όποιο-όποιο θέμα μέσα από το Σύνταγμα, αλλά να ρυθμίσουμε μόνο τα ουσιώδη, τα σημαντικά, εκείνα τα οποία έχουν σημασία για τη συγκρότηση της πολιτείας μας, εκείνα τα οποία έχουν σημασία για τη λειτουργία της κοινωνίας μας.

Σε ποια κατεύθυνση πορεύεται η Αναθεώρηση, την οποία επιδιώκουμε;

Το Σύνταγμα του 1975, λόγω της επτάχρονης δικτατορίας, είχε δώσει ιδιαίτερη σημασία στους θεσμούς. Βασικός στόχος του ήταν να διασφαλίσει την αποκατάσταση και σωστή λειτουργία της Δημοκρατίας, να υπάρξει επιτέλους στον Τόπο μια Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία. Γι' αυτό και η προσοχή του επικεντρώθηκε κυρίως στο πολίτευμα. Η στάση αυτή, όπως είπα, εκφράζει τις αντιλήψεις εκείνης της εποχής.

Το Σύνταγμα του 1975 λειτουργήσε ικανοποιητικά σε επίπεδο σεβασμού των νομικών κανόνων, που θέσπισε.

Το Σύνταγμα λειτουργήσε κατά τέτοιο τρόπο, ώστε όπως ανέφεραν και οι μέχρι τώρα ομιλητές, εξασφάλισε πραγματικά μια λειτουργία της Δημοκρατίας μας, η οποία ήταν ικανοποιητική. Υπήρχαν, όμως, συν τω χρόνω ενδείξεις, ότι υπάρχουν και αδυναμίες στις συνταγματικές αυτές ρυθμίσεις. Αδυναμίες

σε σχέση με τη διαφάνεια, σε σχέση με την αξιοκρατία, σε σχέση με λογικές, οι οποίες οδηγούσαν στη νομή της εξουσίας ή στον κομματισμό. Τα φαινόμενα της κρίσης αντιπροσώπευσης πολλαπλασιάστηκαν και διαπιστώθηκε, ότι το Σύνταγμα του 1975 δεν μπόρεσε να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά φαινόμενα, όπως του πελατειακού κράτους και την απαξίωση της πολιτικής.

Στην πολιτική πραγματικότητα της μεταπολίτευσης αναπτύχθηκαν, όπως ξέρουμε όλοι, φαινόμενα που οι ρυθμίσεις του Συντάγματος δεν μπόρεσαν να αποτρέψουν ή να περιορίσουν. Το Σύνταγμα ήταν αποκομμένο από πολλά σημαντικά κοινωνικά προβλήματα, όπως τα θέματα της ανεργίας, του ατομισμού, της απολιτικοποίησης, αλλά ήταν και αποκομμένο από όλο εκείνο το πλέγμα θεμάτων, που χαρακτηρίζουμε με το γενικό όρο "κοινωνικά δικαιώματα".

Η συνταγματική Αναθεώρηση δεν πρέπει να αποτελέσει έναν τρόπο να συγκαλύψουμε τη συλλογική μας ευθύνη για τα φαινόμενα αυτά. Υπάρχει ευθύνη και η ευθύνη δεν είναι στους συνταγματικούς κανόνες. Είναι και στη δική μας πρακτική. Είναι, όμως, η Αναθεώρηση ένα μέσο να κατοχυρώσουμε την πολιτική μας βούληση για μια κοινωνία πιο ανθρώπινη, πιο δίκαιη, για μια συνεκτική κοινωνία αλληλεγγύης, που απελευθερώνει και αναδεικνύει τις ζωντανές δυνάμεις της χώρας.

Η συνταγματική Αναθεώρηση, λοιπόν, θεωρεί ως δεδομένο, ως κεκτημένο τη λειτουργία της πολιτείας μας. Θέλει να επιδιώξει, θέλει να επιτύχει μια καλύτερη λειτουργία της κοινωνίας, μια λειτουργία η οποία εξασφαλίζει περισσότερα δικαιώματα στο άτομο, του δίνει περισσότερες δυνατότητες και περισσότερες ελευθερίες.

Μέσα, λοιπόν, από τη συνταγματική Αναθεώρηση θέλουμε να αναδείξουμε το όραμα της κοινωνικής και πολιτικής μας οργάνωσης για τις επόμενες δεκαετίες. Να τονίσουμε την επιδίωξη για περισσότερη Δημοκρατία, κοινωνική δικαιοσύνη, για την ισχυροποίηση της κοινωνίας, για περισσότερη κοινωνική ευθύνη των πολιτών. Θέλουμε την πολιτεία όχι μονάχα ως εγγυητή ελευθερίας, όπως είναι σύμφωνα με τις συνταγματικές διατάξεις, αλλά θέλουμε και την πολιτεία ως οργανωτή ελευθερίας. Να δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις εκείνες για την απρόσκοπτη και δημιουργική συμμετοχή της χώρας μας στη διεθνή κοινωνία.

Η πρόσκληση του εκσυγχρονισμού των θεσμών, για να ανταποκριθούμε στο κοινό όραμα των λαών της Ευρώπης, βρίσκεται επίσης στην καρδιά της προσπάθειας για την Αναθεώρηση του Συντάγματος και αυτό γιατί η κοινωνία μας είναι μια κοινωνία, η οποία αναπτύσσεται μέσα σε ένα ευρύτερο πλαίσιο, καθορίζεται από τις εξελίξεις σ' αυτό το ευρύτερο πλαίσιο από τις νομοτέλειες του ευρύτερου πλαισίου και γι' αυτό πρέπει να λάβουμε και εμείς υπόψη μας τη δυνατότητα, πώς θα μπορέσουμε να συλλειτουργήσουμε, πώς θα μπορέσουμε να αξιοποιήσουμε τις ευκαιρίες, οι οποίες δίνονται και πώς θα μπορέσουμε να καθορίσουμε αρχές, οι οποίες θα ρυθμίζουν τις σχέσεις μας με το ευρύτερο αυτό πλαίσιο.

Επιδιώξή μας λοιπόν είναι, για να το πω πολύ σύντομα και απλά, ένα Σύνταγμα εκσυγχρονισμού, ένα Σύνταγμα, που διαγράφει το πλαίσιο της κοινωνικοοικονομικής μας οργάνωσης στον Τόπο μας, στην αυγή του επόμενου αιώνα, ενός αιώνα, όπου ισχύουν διαφορετικές νομοτέλειες για την οικονομία και για την κοινωνία, από εκείνες που ίσχυαν στα μέσα του αιώνα που κλείνει.

Μέσα σ' αυτό το γενικό πλαίσιο γίνεται η προσπάθεια γύρω από ορισμένα κεντρικά θέματα να υπάρξουν νέες ρυθμίσεις. Ένα πρώτο θέμα είναι η ελευθερία, ο άνθρωπος και τα δικαιώματά του. Όλοι ξέρουμε ότι την εποχή μας σφραγίζει η ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας. Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια και η προσωπική ελευθερία σε όλες τις εκφράσεις κινδυνεύει από τα νέα κέντρα εξουσίας. Υπάρχουν τώρα, χάριν της τεχνολογίας, εκρηκτικές δυνατότητες για να επηρεαστεί το άτομο, για να καθοδηγηθεί στην καθημερινή του ζωή, για να επηρεαστεί. Πρέπει λοιπόν να αποδεχθούμε, ότι και η Ελλάδα πρέπει να κατοχυρώσει μέσα για την ενδυνάμωση της

ελευθερίας, μέσα για τον εμπλουτισμό του κράτους -δικαίου, ότι εμείς στον Τόπο μας πρέπει να πάρουμε πρωτοβουλίες, να αντιμετωπίσουμε αυτούς τους κινδύνους από τη ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας. Το πιο γνωστό παράδειγμα είναι η ηλεκτρονική κοινωνία της πληροφορίας. Αλλά υπάρχουν και άλλα παραδείγματα, τα οποία σχετίζονται με τα κλασικά δικαιώματα, τα οποία αφορούν την προσωπική ελευθερία, την προσωπική ασφάλεια, το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι. Υπάρχουν στο Σύνταγμά μας πολλές ρυθμίσεις, οι οποίες απηχούν τις απόψεις μιας περασμένης εποχής. Ακούσαμε πριν και από τους εισηγητές την αναφορά στο δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι και του συνδικαλιζέσθαι, σε σχέση με ορισμένες κατηγορίες προσώπων. Αυτές οι ρυθμίσεις, οι οποίες είναι περιοριστικές, πρέπει να αλλάξουν, πρέπει να κατοχυρώσουμε περισσότερη ελευθερία σε σχέση με την άσκηση των ατομικών δικαιωμάτων και πρέπει να προχωρήσουμε και στην κατοχύρωση νέων δικαιωμάτων, όπως το δικαίωμα στην πληροφόρηση, την προστασία από την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, την προστασία του προσώπου από βιοατρικούς πειραματισμούς, το δικαίωμα στο περιβάλλον.

Με τα δικαιώματα αυτά συναρτάται και η ρύθμιση για το ραδιοηλεκτροπικό συμβούλιο. Το ραδιοηλεκτροπικό συμβούλιο καλείται να παίξει ένα σημαντικό ρόλο, για να προστατεύσει το άτομο από τον επηρεασμό από τα Μαζικά Μέσα Ενημέρωσης. Πρέπει να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες ελέγχου, οι οποίες προκαλούνται από τις νέες τεχνολογίες. Αλλά εκτός από το ραδιοηλεκτροπικό συμβούλιο, θα αναφέρω στο σημείο αυτό, ότι κρίνεται αναγκαία η σύσταση ανεξαρτήτων δημοσίων αρχών. Ξέρουμε όλοι, ότι είναι ένας θεσμός ο οποίος ιδίως τα τελευταία χρόνια αποκτά όλο και μεγαλύτερη σημασία. Ο θεσμός αυτός ο οποίος έχει ήδη προβλεφθεί σε ορισμένες νομοθεσίες, δεν κατοχυρώνεται ή δεν προβλέπεται στο Σύνταγμα, γι' αυτό δεν υπάρχει ένα σαφές περίγραμμα και είναι αναγκαίο να υπάρξει αυτό το σαφές περίγραμμα, ώστε όλες οι σχετικές ρυθμίσεις να ακολουθούν τους ίδιους κανόνες.

Θέλω τέλος να τονίσω και την ανάγκη, ότι μέσα σε μία σύγχρονη κοινωνία πρέπει να προβλέπονται ρυθμίσεις σε σχέση με το φυσικό περιβάλλον, την προστασία του περιβάλλοντος, τη σχέση του πολίτη, του ανθρώπου με το περιβάλλον και το Σύνταγμά μας είναι ελλιπές προς αυτήν την κατεύθυνση. Χρειάζεται μία ρύθμιση η οποία να αφορά τις χρήσεις γης και τη χωροταξία.

Αυτά ως προς το πρώτο κεφάλαιο, την ελευθερία και την κατοχύρωσή της.

Το δεύτερο κεφάλαιο είναι η Δημοκρατία. Μέσα σ' αυτό το δεύτερο κεφάλαιο, που αφορά τη Δημοκρατία, ιδιαίτερη σημασία έχουν οι κοινοβουλευτικοί θεσμοί. Θέλουμε να δώσουμε μία ζωή στο Κοινοβούλιο, ένα ρόλο στο Κοινοβούλιο, στη λαϊκή αντιπροσωπεία, ώστε να αποκτήσει, όσο το δυνατόν γίνεται μέσα στις σημερινές συνθήκες, περισσότερο κύρος.

Και αυτό το περισσότερο κύρος δεν μπορεί να είναι αποτέλεσμα μίας προσπάθειας επανόδου σε ένα Κοινοβούλιο προυχόντων, του οποίου ήταν γνώρισμα οι προσωπικοί ανταγωνισμοί και οι ρητορικές αναμετρήσεις, του οποίου, επίσης, ήταν γνώρισμα τα πελατειακά συστήματα. Το Κοινοβούλιο θα αποκτήσει κύρος όταν είναι ένα κέντρο, το οποίο συγκεντρώνει πληροφόρηση, μεταδίδει προς την κοινωνία πληροφόρηση, δίνει γνώσεις στην κοινωνία, βοηθάει τον ουσιαστικό κοινωνικό διάλογο και όταν επικεντρώνεται στα πολιτικά ουσιαστικά, σ' αυτά τα οποία ενδιαφέρουν τον πολίτη.

Πιστεύω επίσης, ότι σε αυτό θα συντείνει η κατανομή της επεξεργασίας και ψήφησης των νομοσχεδίων μεταξύ των επιτροπών και της Ολομέλειας, καθώς και οι ρυθμίσεις οι οποίες πρέπει να εισαχθούν σε σχέση με την ψήφιση του προϋπολογισμού. Έχει επισημανθεί ήδη εδώ, ότι ο προϋπολογισμός έρχεται πολύ αργά στη Βουλή και δεν είναι αντικείμενο μιας ευρύτερης επεξεργασίας η οποία θα ήταν αναγκαία.

Η οργάνωση, λοιπόν, του Κοινοβουλίου είναι κλειδί για την αποκατάσταση της ισορροπίας μεταξύ των εξουσιών και την εύρυθμη λειτουργία του πολιτικού συστήματος.

Ας έλθω και στο θέμα του Προέδρου της Δημοκρατίας. Ο κ. Βενιζέλος ανέφερε, πιστεύω πολύ σωστά, ότι το θέμα πήρε μία διάσταση την οποία, μέσα στο πλαίσιο αυτής της αναθεώρησης, δεν έχει, δεν είναι το κεντρικό θέμα. Το κεντρικό θέμα είναι να καθορίσουμε, σε σχέση με τη λειτουργία της κοινωνίας μας και της πολιτείας, τέτοιες ρυθμίσεις, ώστε να μπορέσει να υπάρξει περισσότερη ελευθερία και δημοκρατία.

Η πρότασή μας, να επανεξετάσουμε τον τρόπο εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας, οφείλεται στη θέση μας, ότι πρέπει να απεμπλακεί η εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας από τριβές και εντάσεις που μπορούν να σκιάζουν το πολιτικό σύστημα. Πρέπει να απεμπλακεί ή να αποσυνδεθεί η εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας από το ενδεχόμενο πρόωρης διάλυσης της Βουλής. Πρέπει να αποφύγουμε τις δυσλειτουργίες, οι οποίες συνδέονται με το πρόσωπο και το κύρος του Προέδρου της Δημοκρατίας.

'Ακουσα εδώ από κάποιον εισηγητή να λέει: "Μα, πού είναι το πρόβλημα;" -έτσι περίπου το είπε- και χρησιμοποίησε τον όρο, ότι στο παρελθόν, σε όλες τις εκλογές του Προέδρου της Δημοκρατίας, υπήρξε άφογη συναίνεση.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η δική μου μνήμη μου δίνει μία τελείως διαφορετική εικόνα των γεγονότων, τα οποία συνδέονταν με την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας. Και το 1980 και το 1985 και το 1990 ζήσαμε πρωτοφανή πολιτική ένταση, ακριβώς λόγω του συστήματος της εκλογής. Και η εκλογή του 1990 δεν ήταν, όπως λέχθηκε εδώ, μία εκλογή η οποία οφειλόταν στα προηγούμενα εκλογικά αποτελέσματα. Ήταν η τρίτη εκλογή, μία εκλογή, η οποία συνδεόταν με το σύστημα εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Θέλω να θυμίσω ότι οι προηγούμενες εκλογές οδήγησαν σε διαλύσεις Κομμάτων, σε τεχνητές διευρύνσεις Κομμάτων, σε συνταγματικές αμφισβητήσεις, σε εκτεταμένες συζητήσεις γύρω από τον τρόπο ψηφοφορίας στη Βουλή και έτσι σε υποβάθμιση του κύρους της Βουλής και σε μία περίπτωση, σε πρόωρη διάλυση της Βουλής με μεγάλο οικονομικό και πολιτικό κόστος.

Εμείς πιστεύουμε, ότι αν θέλουμε να ενισχύσουμε το ρόλο και το κύρος του Προέδρου της Δημοκρατίας, αν θέλουμε να ενισχύσουμε τη λειτουργία της Πολιτείας μας και θέλουμε πολιτική σταθερότητα, οι εκλογές πρέπει να γίνονται, είτε στις συνταγματικές προθεσμίες είτε όταν το επιβάλλουν συγκεκριμένες πολιτικές εξελίξεις. Δεν πρέπει να είναι αποτέλεσμα κινήσεων, οι οποίες έχουν στόχο μόνο κομματικές επιδιώξεις.

Όσον αφορά τώρα την αναζήτηση της πιο πρόσφορης λύσης, η Επιτροπή και η Βουλή μπορεί να αναζητήσει -πιστεύουμε- και θα αναζητήσει καλόπαιδα την πιο πρόσφορη λύση. Η πολιτική μας ζωή έχει κατακτήσει ένα επίπεδο ωριμότητας, που επιτρέπει και καθιστά ευπρόσδεκτες καινοτομίες σε σχέση με το θέμα αυτό. Η πολιτική μας ζωή έχει κατακτήσει ένα επίπεδο ωριμότητας, που μας επιτρέπει -πιστεύω- να βρούμε με μεγάλη συναίνεση, με ευρύτερη συναίνεση, έναν τρόπο, ώστε να αποφεύγεται αυτή η πολιτική ένταση, η οποία υπήρχε στο παρελθόν, η πολιτική διαμάχη, και να αποφεύγονται επίσης οι πρόωρες εκλογές.

Ένα τρίτο κεφάλαιο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι η διαφανής λειτουργία του πολιτικού συστήματος. Αυτός ο στόχος ενδιαφέρει και συγκινεί κάθε πολίτη. Και η επίτευξή του αποτελεί όρο για την επιβίωση και την ευρωστία της Δημοκρατίας.

Θέματα που συνδέονται με τη διαφανή λειτουργία του πολιτικού συστήματος, είναι τα θέματα, τα οποία αφορούν τα οικονομικά των Κομμάτων και τις εκλογικές δαπάνες των υπόψη-φίων Βουλευτών. Στις προθέσεις μας ανήκει να θεσπίσουμε πιο αποτελεσματικά μέτρα στην ευαίσθητη αυτή περιοχή.

Επίσης το εκλογικό σύστημα είναι ένα θέμα, το οποίο πρέπει να πάψει να είναι αντικείμενο αψιδιασμών της κυβερνητικής Πλειοψηφίας, να πάψει να είναι αντικείμενο εξυπηρέτησης του συμφέροντος της κυβερνητικής Πλειοψηφίας.

Οι όροι του πολιτικού παιχνιδιού πρέπει να είναι εκ των προτέρων καθαροί και γι' αυτό η Επιτροπή είχε ήδη προτείνει το εκλογικό σύστημα να ισχύει για τις μεθεπόμενες βουλευτικές εκλογές και πιστεύουμε, ότι αυτό είναι πράγματι ένα μέτρο, το οποίο περιορίζει ή καθιστά αδύνατους τους αιφνιδιασμούς.

Ένα επόμενο κεφάλαιο, στο οποίο χρειάζονται πρωτοβουλίες, είναι το θέμα της Δικαιοσύνης. Εδώ θέλω να σημειώσω, ότι η ανεξαρτησία του δικαστή, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δε διακινδυνεύει μόνο από παρεμβάσεις της Νομοθετικής και Εκτελεστικής Εξουσίας, γιατί συνήθως η σκέψη μας πηγαίνει εκεί, ότι η Κυβέρνηση επεμβαίνει στη λειτουργία του δικαστή και γι' αυτό η Δικαιοσύνη δεν είναι ανεξάρτητη.

Εκείνο το οποίο επίσης έχει σημασία, χωρίς να θέλω να πω, ότι δεν έχει σημασία η ανεξαρτησία του δικαστή, η αυτονομία του δικαστή απέναντι στην Κυβέρνηση, είναι η θωράκιση της εσωτερικής ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης. Η προστασία του ελεύθερου φρονήματος των δικαστών απέναντι και σε εσωτερικές λειτουργίες του Δικαστικού Σώματος είναι αναγκαία και γι' αυτό πρέπει να δούμε αυτό το πρόβλημα και να προβλέψουμε ρυθμίσεις σε σχέση με το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο και, επίσης βεβαίως, ρυθμίσεις σε σχέση με τον τρόπο, με τον οποίο επιλέγεται η κορυφή της Δικαιοσύνης.

Τέλος, θα πω και ορισμένες λέξεις για τη λειτουργία της διοίκησης, το τελευταίο κεφάλαιο. Στόχος μας είναι η περαιτέρω ενίσχυση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, η ορθολογική αποκέντρωση, Τοπική και Περιφερειακή διοίκηση πρέπει να συναρθρώνονται σ' ένα σύστημα με βασικούς άξονες την ενδυνάμωση της τοπικής συμμετοχικής δημοκρατίας και την αποκέντρωση του κράτους.

Είμαστε όλοι σύμφωνοι, ότι πρέπει να πατάξουμε το υδροκέφαλο κράτος. Πρέπει να το κάνουμε, αλλά πρέπει ταυτόχρονα να καθιερώσουμε κανόνες τέτοιους, ώστε και η Τοπική Αυτοδιοίκηση και η Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση να έχουν τη συναίσθηση της ευθύνης απέναντι στον πολίτη, η οποία χρειάζεται, να έχουν τις δυνατότητες να ανταποκριθούν σε αυτήν την ευθύνη και να υπάρχουν βεβαίως και οι έλεγχοι αν ανταποκρίνονται ή όχι σε αυτήν την ευθύνη.

Τέλος, το ΠΑ.ΣΟ.Κ. είχε καθιερώσει με το ν. 2190 μία ρύθμιση για τις προσλήψεις, μία ρύθμιση η οποία κατοχύρωσε μία σημαντική εξέλιξη σε σχέση με τον περιορισμό του πελατειακού κράτους.

Πιστεύουμε ότι οι γενικές αρχές μίας τέτοιας ρύθμισης πρέπει να κατοχυρωθούν στο Σύνταγμα, ώστε να μην είναι δυνατή η επιστροφή σε μία κατάσταση, την οποία όλοι πια καταδικάζουμε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σε σχέση με τη διαδικασία αυτής της αναθεώρησης θέλω να τονίσω, ότι η διαδικασία αναθεώρησης του Συντάγματος, είναι, σύμφωνα με το Σύνταγμα μας, σε μία πρώτη φάση μία ανοικτή διαδικασία. Πέρα από τις προτάσεις, οι οποίες υποβλήθηκαν, μπορούν να εξεταστούν και άλλες προτάσεις. Επιδιώξή μας είναι η συζήτηση για το Σύνταγμα να είναι όσο το δυνατόν ευρύτερη. Και αν υπάρχουν θέματα, τα οποία θεωρούνται σημαντικά, αυτά τα θέματα μπορούν να θιγούν και στη διάρκεια της πρώτης φάσης της διαδικασίας, εφ' όσον δε θίχτηκαν ακόμα.

Ο χρόνος είναι κατάλληλος, πιστεύουμε, για ένα νηφάλιο διάλογο, που θα προδιαγράψει τις κατευθύνσεις, τις οποίες θελούμε να έχει το νέο Σύνταγμα. Και ακριβώς το ότι ξεκινάμε αυτήν τη διαδικασία τώρα, τον πρώτο χρόνο της θητείας αυτής της Κυβέρνησης, είναι μία εξασφάλιση, ότι ο διάλογος δεν θα επηρεάζεται από σκοπιμότητες, που έχουν σχέση με τις επόμενες εκλογικές αναμετρήσεις.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η απόφασή μας να μετέχουμε στις ανακατατάξεις της νέας διεθνούς και κυρίως της ευρωπαϊκής πραγματικότητας στην αυγή του επόμενου αιώνα μας υποχρεώνει να εξετάσουμε προσεκτικά και να συναποφασίσουμε υπεύθυνα για τη νέα κοινωνική, οικονομική και πολιτική οργάνωση της χώρας.

Η πρότασή μας κινείται στην κατεύθυνση να πετύχουμε μία

νέα οργάνωση της πολιτείας μας και της κοινωνίας μας, οργάνωση, η οποία θα μας δίνει τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουμε τις προκλήσεις.

Θα ήταν -πιστεύω- μία παρά πολύ θετική στιγμή για την Ελληνική Δημοκρατία, αν μπορούσαμε όσο το δυνατόν περισσότεροι να συναντηθούμε και να συμπορευθούμε μαζί σ' αυτήν την προσπάθεια. Θα ήταν μία πάρα πολύ θετική στιγμή, αν επιδιώκαμε όλοι μαζί και συμφωνούσαμε σ' ένα συνταγματικό πλαίσιο, το οποίο θα κατοχύρωνε μία ισχυρή κοινωνία, θα κατοχύρωνε μία ισχυρή Ελλάδα, η οποία θα μπορούσε να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τις προκλήσεις αυτής της εποχής.

Η διαδικασία, η οποία αρχίζει σήμερα, είναι μία διαδικασία, η οποία μας δίνει τη δυνατότητα, όσο το δυνατόν περισσότεροι μαζί, με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη συναίνεση, να πετύχουμε αυτόν το στόχο που θέλουμε όλοι, η πατρίδα μας να έχει πραγματικά φωνή, η πατρίδα μας να είναι δυνατή.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την Πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολιτεύσεως κ. Κωνσταντίνος Καραμανλής έχει το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το Σύνταγμα, ως καταστατικός χάρτης της χώρας, ως το θεμέλιο πάνω στο οποίο στηρίζεται ο δημόσιος και ο κοινωνικός βίος, πρέπει να έχει τα χαρακτηριστικά της σταθερότητας, να είναι πάγιο και σταθερό. Αυτό επιβάλλει και η ανάγκη της ομαλής και απρόσκοπτης λειτουργίας των θεσμών, αυτό επιβάλλει συγχρόνως το να διαμορφώνεται θεσμική συνειδηση στους πολίτες -θα έλεγα- και νομιμοποίηση των θεσμών στην κοινωνία. Αυτή η θεσμική συνειδηση και η νομιμοποίηση είναι θεμελιώδεις προϋποθέσεις για να στηρίζονται και να λειτουργούν ομαλά αυτοί οι θεσμοί.

Είναι επίσης βέβαιο, ότι η όποια διαδικασία αναθεώρησης πρέπει να γίνεται με ιδιαίτερα αυξημένο αίσθημα ευθύνης, περίσκεψη, σύνεση και φειδώ.

Και επειδή η Νέα Δημοκρατία ήδη από το 1993 στη διάρκεια της περασμένης Βουλής αλλά και τώρα πήρε πρώτη την πρωτοβουλία να κινήσει τη διαδικασία της Αναθεώρησης, οφείλω να σας πω για ποιους λόγους εκτιμούμε, ότι πρέπει να γίνει και τις βασικές αρχές που διέπουν τη δική μας αντίληψη, τη δική μας άποψη, για την Αναθεώρηση αυτή.

Ξεκινώ λέγοντας, ότι το Σύνταγμα του 1975 πράγματι δίκαιωσε τις προσδοκίες του νομοθέτη, γιατί παρά τις όποιες αντιρρήσεις και μάλιστα την εποχή εκείνη έντονες έως και λυσσαλέες, απεδείχθη όχι μόνο στέρεο, αλλά απεδείχθη, ότι παρέσχε το εφελτήριο, τη βάση, το θεμέλιο, για να γνωρίσει ο Τόπος και τη μακρότερη και την καλύτερη, κυρίως όμως την από πουθενά μη απειλούμενη Δημοκρατία της ιστορίας μας. Και αυτό είναι κάτι το οποίο αναγνωρίζεται σήμερα και διεθνώς, αλλά και από εκείνους που αντετέθησαν σε πολλές, ενίοτε και βασικές, από τις διατάξεις και τις ρυθμίσεις του Συντάγματος του 1975. Όμως, ενώ από τη μία πλευρά πράγματι είναι αλήθεια, ότι εξασφαλίστηκε η Δημοκρατία στον Τόπο μας και αυτό αποτελεί σημαντική κατάκτηση, αν αναλογιστεί κανείς το ταραγμένο ιστορικό μας παρελθόν, απώτερο αλλά και πιο πρόσφατο, οφείλω ταυτόχρονα να επισημάνω αφ'ενός μεν, ότι υπάρχει πάντα η ανάγκη της διόρθωσης των όποιων, έστω πενιχρών, αδυναμιών στο μεταξύ ενεφανίσθησαν.

Δεύτερον, η ανάγκη προσαρμογής σε νέα δεδομένα. Βιώνουμε καθημερινά ραγδαίοντες ρυθμούς εξέλιξης, κοσμογονικές αλλαγές και μάλιστα στο επίπεδο της τεχνολογικής εξέλιξης, αντικείμενα και προβληματισμούς, που πράγματι δεν υπήρχαν στο πολύ κοντινό ακόμα παρελθόν. Αντικείμενα που μπορεί να εμπεριέχουν ταυτόχρονα και ευκαιρίες για κοινωνική πρόοδο, αλλά πιθανώς και κινδύνους, σε σχέση με την ελευθερία του ανθρώπου και το σεβασμό της προσωπικότητας και των δικαιωμάτων της και χρήζουν σήμερα πια, αντιμετώπισης και ρύθμισης.

Οφείλω, όμως, να προσθέσω και έναν ακόμα παράγοντα. Είπαμε και το συνομολογούμε όλοι, ότι πράγματι εξασφαλίστηκε η Δημοκρατία, λειτούργησαν οι δημοκρατικοί θεσμοί ικανοποιητικά είκοσι τρία ολόκληρα χρόνια και δεν απειλούνται οι δημοκρατικοί μας θεσμοί σήμερα. Από την άλλη πλευρά είναι βέβαιο, ότι διαπιστώνουμε σήμερα και το διαπιστώνουμε στη συντριπτική πλειοψηφία των συμπολιτών μας ασχέτως πολιτικών και κομματικών προτιμήσεων, ότι υπάρχει σοβαρό έλλειμμα ποιότητας και αποτελεσματικότητας στο δημόσιο βίο, έλλειμμα το οποίο αντανακλάται στην προϊούσα κρίση πολιτικής. Και όταν λέω κρίση πολιτικής, εννοώ τη σταδιακά διογκούμενη, διευρυνόμενη επιφυλακτικότητα, δυσπιστία, καχυποψία, απομάκρυνση, αποστασιοποίηση, αποχή, ενίοτε και αποστροφή όλων των μεγαλύτερων τμημάτων ομάδων πολιτών από τα κοινά. Και αυτό είναι κάτι το εξαιρετικά ανησυχητικό. Δε θα φθάσω στην ακραία επισήμανση κινδύνου, ότι προοπτικά κάτι τέτοιο θα μπορούσε να λειτουργήσει και απειλητικά για το ίδιο το πολίτευμα. Θα πω, όμως, αυτό το οποίο είναι κατανοητό και ευνόητο, ότι σε μια κοινωνία, όλο και περισσότεροι πολίτες στέκονται στην άκρη, ιδιωτεύουν, με την ευρύτερη έννοια του όρου, λιγοστεύουν οι πιθανότητες η κοινωνία αυτή να μπορέσει να προχωρήσει με θαρραλέα βήματα, με γερό βηματισμό, προς το αύριο.

Εξαλείφεται η προοπτική της μελλοντικής αναβάθμισης και προόδου. Και δημιουργείται πράγματι τότε μια αντίφαση, από τη μια να μιλάμε για την ανάγκη να επιταχύνουμε το βηματισμό μας, να κάνουμε άλματα, να αναβαθμίσουμε το δημόσιο βίο μας, να προϋπαντήσουμε τις προκλήσεις του σήμερα και του αύριο και από την άλλη, όλο και λιγότεροι να είναι εκείνοι που -επαναλαμβάνω- ασχέτως των πεποιθήσεών τους αισθάνονται την έμπνευση, την πίστη να συμμετάσχουν και να συνδράμουν σ' αυτήν την προσπάθεια.

Θεωρώ την επισήμανση αυτή καίρια, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γιατί αγγίζει, αν δεν περιγράφει -και η αναφορά μου αυτή δε φιλοδοξεί, ούτε στην πλήρη περιγραφή ούτε, ακόμα περισσότερο, στην ενδελεχή ενδοσκόπηση του ζητήματος- όλους μας στην καθημερινή μας πολιτική δραστηριότητα και συμπεριφορά. Είμαι βέβαιος, ότι σας μιλά για κάτι που μας ανησυχεί και μας προβληματίζει όλες και όλους.

Βεβαίως η ευκαιρία αναθεώρησης του Συντάγματος, η προσπάθεια του θεσμικού εκσυγχρονισμού, ξεκινώντας βέβαια από το θεμελιακό θεσμό της κοινωνίας μας, δεν αποτελεί ούτε τον αποκλειστικό ούτε ίσως από πλευράς ποσοστών το μεγαλύτερο κομμάτι χώρου, όπου πρέπει να γίνει αυτή η προσπάθεια της ποιοτικής αναβάθμισης και της αναβάθμισης της αποτελεσματικότητας.

Είναι όμως καίριο, γιατί αφ' ενός μεν μπορεί να εξασφαλίσει ρυθμίσεις και παρεμβάσεις, όχι απλώς να επιτρέπουν αλλά να ενισχύουν την προσπάθεια στην αναζήτηση αυξημένης ποιότητας και αποτελεσματικότητας και αφ' ετέρου -οφείλω να το τονίσω και αυτό- και μέσα από τη διαδικασία αλλά και την ολοκλήρωση της διαδικασίας αναθεώρησης, να εκπεμφθεί ο τόνος και το πνεύμα της απόφασης, ώστε πράγματι να σμικρύνουμε το κενό αυτό. Αν δε θέλετε να μιλήσουμε για την προχωρημένη φιλοδοξία, να το καλύψουμε απόλυτα και να το υπερβούμε.

Τα λέω αυτά τα τελευταία, γιατί θα ήθελα να σημειώσω, ότι όσο σημαντικός και αν είναι ο θεσμικός εκσυγχρονισμός, δεν μπορεί και δεν πρέπει ποτέ, σε οποιοδήποτε επίπεδο, να λειτουργεί ως άλλοθι σε σχέση με την πρακτική και τη συμπεριφορά μας. Δεν μπορεί να εξασφαλίσει μόνο ο θεσμικός εκσυγχρονισμός την αναβάθμιση ποιότητας και αποτελεσματικότητας. Είναι βέβαιο, ότι τελικά η κάθε μια και ο καθένας μας, κρινόμαστε και συλλογικά και ατομικά από την πολιτική μας συμπεριφορά, από τους λόγους, κυρίως, όμως, από τη δράση μας. Και αυτό πρέπει να το έχουμε πάντοτε υπόψη. Κυρίως και πρωτίστως στη διαδικασία αυτή που ξεκινά σήμερα.

Είναι αυτοί οι λόγοι, λοιπόν, που μας κάνουν να πιστεύουμε, ότι είναι και επίκαιρο, ίσως μάλιστα είναι από καιρό, η προοπτική του να προχωρήσουμε με βήματα γρήγορα στην κατεύθυνση της Αναθεώρησης του Συντάγματος.

Ποιες βασικές αξίες και αρχές διέπουν την πρότασή μας; Από τη μια πλευρά έχουμε τον τομέα των συνταγματικών δικαιωμάτων και πρέπει να ξεκαθαρίσουμε, ότι αυτά τα συνταγματικά δικαιώματα και τις βελτιώσεις, που προτείνουμε, οφείλουμε να τις καταστήσουμε ουσία, πράξη και όχι απλώς θεωρητικές δεσμεύσεις.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΓΟΥΡΙΔΗΣ.)

Από τη μια στα πολιτικά δικαιώματα, το κύριο μέλημά μας είναι -και πρέπει να είναι- πώς θα εξασφαλίσουν, πώς θα προσελκύσουν και πώς θα εγγυηθεί ο καταστατικός χάρτης της χώρας την αυξημένη ενεργό συμμετοχή των πολιτών στο δημόσιο βίο, από τη μια με εγγυήσεις για την αποτελεσματική εφαρμογή των δικαιωμάτων του εκλέγειν και εκλέγεσθαι και από την άλλη με τη θωράκιση της διαφάνειας και της φερεγγυότητας του πολιτικού κόσμου και των πολιτικών Κομμάτων.

Καίριο ζήτημα σε σχέση με αυτό το θέμα είναι ο έλεγχος και η διαφάνεια των οικονομικών των Κομμάτων και των υποψηφίων.

Ως προς τα ατομικά δικαιώματα οφείλουμε να διαμορφώσουμε τις εγγυήσεις για την ακώλυτη και αποτελεσματική εφαρμογή τους. Να προστατεύσουμε τον πολίτη από κάθε αυθαίρετη επέμβαση, που μπορεί να απειλεί, να πλήττει και να επεμβαίνει στη ζωή, τη σωματική του ακεραιότητα, στην ιδιωτική του σφαίρα γενικότερα. Και εδώ προκύπτει και ένα άλλο σημαντικό ζήτημα, να εξασφαλιστεί η διαφάνεια στη λειτουργία του ιδιαίτερα κρίσιμου τομέα των Μέσων Μαζικής ή Συλλογικής Ενημέρωσης, σε μια εποχή όπου το δικαίωμα, στην ακώλυτη και ανεμπόδιστη πρόσβαση στην πληροφορία και στην πληροφόρηση και τη διασφάλιση του όσο γίνεται αντικειμενικότερου πλαισίου αυτής καθίσταται κρίσιμο για τη λειτουργία μιας σύγχρονης κοινωνίας, μιας σύγχρονης δημοκρατίας.

Ως προς τα κοινωνικά δικαιώματα είναι χρέος μας να μην ανεχθούμε να παραμένουν απλές εξαγγελίες, αλλά να εξασφαλίσουμε την ουσιαστική τους πραγμάτωση. Και εδώ σε δυο τομείς βλέπουμε να κορυφώνεται η ευθύνη όλων μας, αφ' ενός μεν στο περιβάλλον και την ποιότητα ζωής και αφ' ετέρου στην παιδεία. Στην παιδεία, που δεν θα κουραστώ να επαναλαμβάνω ενώπιόν σας κυρίες και κύριοι συναδελφοί, ότι αποτελεί -για όλους τους γνωστούς λόγους, αλλά επιπροσθέτως και του γεγονότος ότι σήμερα οι κοινωνίες που μπορούν να αξιοποιούν τη γνώση είναι εκείνες που έχουν το προβάδισμα και ακόμα του γεγονότος ότι για λόγους επίσης γνωστούς σε όλες και όλους μας, είναι ο χώρος στον οποίο η πατρίδα μας μπορεί πράγματι να πρωταγωνιστήσει και να αποκτήσει το συγκριτικό πλεονέκτημα, την υπεροχή έναντι του ευρύτερου διεθνούς, αλλά και ευρωπαϊκού ανταγωνισμού- αποτελεί επαναλαμβάνω τον κυριότερο παράγοντα για την πρόοδο και την ανάπτυξη ενός λαού. Και δε θα υποβάθμιζα, όπως επιχειρήθηκε προηγουμένως, την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας που σχετίζεται με τη σύσταση και λειτουργία μη κρατικών Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Ισα ίσα θα τη θεωρούσε ιδιαίτερα κρίσιμη με σεβασμό στην αντίθετη άποψη σε σχέση με το προτεινόμενο, αν αναλογιστεί κανείς τι δυνατότητες και τι διαδρόμους μπορεί να ανοίξει στη βελτίωση της ποιότητας, του ανταγωνισμού και της αποτελεσματικότητας στη λειτουργία της παιδείας μας.

Έρχομαι τώρα στο δεύτερο μεγάλο κεφάλαιο των εξουσιών. Για τη Νομοθετική Εξουσία είναι απαραίτητο και στο επίπεδο το συνταγματικό να εξασφαλίσουμε και να εγγυηθούμε την ουσιαστική αναβάθμιση της λειτουργίας της, τόσο στο επίπεδο του νομοθετικού έργου, όσο και στο επίπεδο του κοινοβουλευτικού ελέγχου. Αυτό σημαίνει επιτάχυνση των διαδικασιών νομοθέτησης. Σημαίνει ακόμη την ενεργότερη συμμετοχή των Βουλευτών στο νομοθετικό έργο, και βέβαια την πληρέστερη διασφάλιση των δικαιωμάτων της μειοψηφίας.

Σε σχέση με την Εκτελεστική Εξουσία. Εμείς, αντίθετα με πολλά όσα ακούστηκαν, πιστεύουμε ότι πρέπει να ενισχυθεί ο ρόλος του Προέδρου της Δημοκρατίας, κυρίως στην κατεύθυνση του ελέγχου της συνταγματικότητας των νόμων.

Και το λέω αυτό γιατί πιστεύουμε ότι είναι απαραίτητο στη λειτουργία μιας σύγχρονης δημοκρατίας σε μια ανοικτή και ελεύθερη κοινωνία, να υπάρχει το αναγκαίο θεσμικό αντίβαρο σε όφελος του Συντάγματος, σε όφελος της ποιότητας της δημόσιας ζωής.

Μια και βρίσκομαι σ' αυτό το θέμα, οφείλω να κάνω κάποιες σύντομες παρατηρήσεις για ζητήματα που ετέθησαν. Θεωρώ εξαιρετικά εσφαλμένη την άποψη για την -και μάλιστα σε σημαντικό βαθμό- μείωση του αριθμού των Βουλευτών, που είναι απαραίτητη για την εκλογή Προέδρου Δημοκρατίας στην τρίτη ψηφοφορία. Κι εδώ κανείς μπορεί, όσο καλοπροαίρετος και να είναι, να οδηγηθεί σε δύο διαζευκτικές διαπιστώσεις, είτε γίνεται για λόγους προοπτικής εν πάση περιπτώσει, μελλοντικής, κομματικής σκοπιμότητας, είτε, αν μη τι άλλο αφήνει να διαφανεί η νοοτροπία υποβάθμισης του κορυφαίου θεσμού, του ανώτατου άρχοντα της χώρας. Και τα δύο δεν είναι διόλου κολακευτικά για όσους τα προτείνουν.

Άκουσα το επιχείρημα από τον Πρωθυπουργό, ότι έτσι θα αποφεύγεται η πολιτική ένταση. Είναι απόλυτη η διαφωνία μου στο συγκεκριμένο σημείο. Πιστεύω ότι οφείλει -και οφείλουν όλες οι πολιτικές δυνάμεις- στα πλαίσια μιας σύγχρονης δημοκρατίας, να μπορούν να παίρνουν τις ευθύνες τους και να συμπεριφέρονται ανάλογα. Στο κάτω -κάτω της γραφής, επιδείχτηκαν πολλά ειπώθηκαν για προηγούμενα ιστορικά, με αναγκάζετε να σας θυμίσω ότι το μόνο σύγχρονο άγος στη δημοκρατική μας ιστορία, έλαβε χώρα στην εκλογή Προέδρου το 1985, με τα περίφημα έγχρωμα ψηφοδέλτια. Γιατί το θεωρώ -και σας το λέω χωρίς φόβο και πάθος- ως τη μοναδική ίσως περίπτωση πραγματικής υποβάθμισης του Κοινοβουλευτισμού.

Θέλω ακόμα να βάλω και έναν προβληματισμό ευρύτερο, σεβόμενος τα επιχειρήματα με τα οποία διαφωνώ, που προβάλλει η κυβερνητική πλειοψηφία. Τι άλλαξε στο διάστημα των λίγων μηνών, που πέρασαν μεταξύ της προηγούμενης πρότασης, που είχε καταθέσει η κυβερνητική πλειοψηφία - εννοώ προ των εκλογών του Σεπτεμβρίου του 1993- και της σημερινής πρότασης; Βεβαίως, θα μου πείτε, δικαιούται κανείς, να τη διανθίσει, να προσθέσει σημεία, να την προσαρμόσει σε πιο φρέσκα δεδομένα. Όμως, εδώ μιλούμε για κάτι ιδιαίτερα κεντρικό, ιδιαίτερα σημαντικό και πάντως, από τις αναφορές που άκουσα και από τον εισηγητή, αλλά και από τον Πρωθυπουργό, στηριζόμενη η άποψη αυτή σε ιστορικές εμπειρίες, κατά την άποψή μου, εσφαλμένως ερμηνευόμενες, αλλά πάντως ιστορικές εμπειρίες, πολύ πέραν, πολύ πίσω από την τελευταία πρόταση που δεν εμπεριείχε τη συγκεκριμένη διάταξη.

Πρέπει ακόμα να θεσπιστούν οι αναγκαίες εγγυήσεις για τη θωράκιση της αποκέντρωσης και της αυτοδιοίκησης. Και το τονίζω αυτό, έχοντας πλήρη επίγνωση του πως έχουν κακοποιηθεί αυτοί οι όροι τα τελευταία χρόνια. Είναι, όμως, βέβαιο και θα το επαναλάβω και σήμερα, εάν πράγματι φιλοδοξούμε να περπατήσουμε ως χώρα στο χώρο της ανάπτυξης και της προόδου, οφείλουμε με καινοτόμους τρόπους να μεταρρυθμίσουμε το υπερσυγκεντρωτικό μοντέλο κρατικής οργάνωσης, το οποίο έχουμε, το οποίο ίσως σε κάποιες εποχές εξυπηρετούσε και εθνικές ακόμα προτεραιότητες. Αλλά σήμερα καθημερινά αποδεικνύεται ότι είναι βάρος και εμπόδιο στην προσπάθεια και για την ανάπτυξη και για την πρόοδο και για την κοινωνική μας αναβάθιση.

Πρέπει ακόμα -κι εδώ αποδίδουμε πολύ μεγάλη σημασία- να εξασφαλισθεί η διαφάνεια, η αξιοκρατία στο δημόσιο τομέα και βεβαίως στην πρόσληψη και την εξέλιξη του προσωπικού της Δημόσιας Διοίκησης, ένα ζήτημα το οποίο όλες και όλοι καθημερινά βλέπουμε και γνωρίζουμε άλλωστε από την εμπειρία μας, ότι αποτελεί ίσως το κεντρικότερο σημείο όπου πλήττεται η αξιοπιστία του δημόσιου βίου και της πολιτικής.

Είναι η ώρα εδώ να κάνουμε μία μεγάλη καινοτομία, που δε σχετίζεται, βέβαια μόνο με το Σύνταγμα, αλλά μπορεί -και θα είναι εξαιρετικά επίκαιρο και επιτυχές το μήνυμα, εάν καθιερωθεί και συνταγματικά- να αποτελέσει το εφελήριο και την αφετηρία για μία πραγματικά διαφορετική ενάτηνισή του

δημόσιου βίου.

Δε θέλω να γυρίσω σε θέματα, που μας απασχόλησαν και χθες ακόμη. Όμως, είναι βέβαιο ότι το μεγαλύτερο εμπόδιο σήμερα, για το ελληνικό αύριο, είναι ο τρόπος που λειτουργεί η Δημόσια Διοίκηση. Και για να θεραπευθεί αυτό, θα πρέπει να κατανοήσουμε ότι οφείλουμε να σπάσουμε τη νοοτροπία, που έχει καλλιεργηθεί εδώ και πολλά χρόνια και που, δυστυχώς, σε μεγάλο βαθμό διαιωνίζεται ακόμη και σήμερα.

Και τέλος, πρέπει να δημιουργηθεί ένα συγκεκριμένο συνταγματικό καθεστώς για τις ανεξάρτητες διοικητικές αρχές, ούτως ώστε να ασκούν τις αρμοδιότητές τους, εκείνες που αφορούν τον έλεγχο της εφαρμογής της αρχής της νομιμότητας, με τρόπο αποτελεσματικό και αποδοτικό.

Ως προς τη Δικαιοσύνη, έχουμε χρέος να διασφαλίσουμε την ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης. Και στην κατεύθυνση αυτή είναι ανάγκη:

Πρώτον, να θεσπισθούν οι εγγυήσεις εκείνες, που θα εξαλείψουν το απαράδεκτο φαινόμενο της επιλογής της ηγεσίας της Δικαιοσύνης, με κομματικά κριτήρια και σκοπιμότητες.

Δεύτερον, να ενισχυθούν οι θεσμοί, που εγγυώνται την προσωπική και λειτουργική διαδικασία των δικαστών.

Τρίτον, να ληφθούν τα απαραίτητα θεσμικά μέτρα για την εφαρμογή των δικαστικών αποφάσεων, ιδίως εκ μέρους του κράτους και των φορέων του δημόσιου τομέα.

Και τέταρτον ουσιαστικός, αλλά και σύμφωνος με την απαίτηση για ασφάλεια δικαίου, ο δικαστικός έλεγχος της συνταγματικότητας των νόμων.

Είναι βέβαιο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι ειδικά στο εγχείρημα της αναθεώρησης του Συντάγματος, πρέπει να αναδείξουμε το μεγαλύτερο δυνατό αίσθημα ευθύνης και να εξασφαλιστεί η μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση και για την επιτυχία του εγχειρήματος και για τη βιωσιμότητα του αποτελέσματος, αλλά και για την ανάγκη του να φύγει ένα μήνυμα προς όλους τους συμπολίτες και όλους τους συμπατριώτες μας: Ότι πέρα και πάνω από τις όποιες διαφορές, υπάρχει η βούληση, η ουσιαστική πολιτική βούληση, για την αναβάθμιση του δημόσιου βίου μας. Και αυτό σημαίνει, ότι τα κύρια χαρακτηριστικά και ο βασικός προσανατολισμός της προσπάθειας θα κατευθύνονται προς την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα. Δεν μπορεί και δεν πρέπει -πρέπει πάση θυσία να αποφευχθεί- η διαδικασία αυτή να καταστεί αντικείμενο μικροκομματικής εκμετάλλευσης ή όποιων άλλων σκοπιμοτήτων ή αναλόγων διαμαχών. Ούτε μπορεί και δεν πρέπει να καταστεί αντικείμενο ή όχημα αποπροσανατολισμού της κοινής γνώμης από μείζονα ζητήματα, που είναι φυσικό να την απασχολούν και πρέπει να την απασχολούν.

Αφήνω αυτόν τον υπαινιγμό σε μια συζήτηση που πράγματι πρέπει να έχει τα χαρακτηριστικά της όσο γίνεται μεγαλύτερης σύγκλισης τουλάχιστον προθέσεων και πνεύματος. Γιατί υπάρχει εδώ μια αντίφαση από την κυβερνητική πλευρά και είμαι υποχρεωμένος να την επισημάνω. Για μια ακόμη φορά, ακούμε μεγαλεπίβολα για τον εκσυγχρονισμό. Από την άλλη πλευρά όμως είναι με ευθύνη της κυβερνητικής πλειοψηφίας, που αυτός ο εκσυγχρονισμός στο κορυφαίο επίπεδο ανεβλήθη και παρεπείμθη στις ελληνικές καλλένδες, πάντως αρκετά χρόνια πιο πέρα, με τη συμπεριφορά που επέλεξε η Κυβέρνηση και η συμπολιτευόμενη πλειοψηφία στην προηγούμενη διαδικασία, που δεν ευωδόθηκε ποτέ.

Και δεν είναι επιχείρημα το ότι απεφασίσθησαν τελικά, αντίθετα με τις ανειλημμένες δεσμεύσεις, πρόωρες εκλογές.

Είναι ακόμη λιγότερο επιχείρημα ότι δεν πρόλαβε η διαδικασία να περατωθεί, αφού σε όλη της τη διάρκεια, επανειλημμένα είχε επισημανθεί η καθυστέρηση, ή ο αργός βηματισμός, τον οποίο επέβαλε η κυβερνητική πλειοψηφία στη διαδικασία της αναθεώρησης. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έρχομαι σε ένα ζήτημα, το οποίο το θεωρώ καίριο.

Για μια φορά ακόμα ακούσαμε -και στο σημείο αυτό πράγματι, συμφωνούμε επί της αρχής- ότι ο εκλογικός νόμος δεν μπορεί και δεν πρέπει να είναι εργαλείο εξυπηρέτησης κομματικών προτεραιοτήτων ή προεκλογικών αναγκών και να

προσαρμόζεται ανάλογα με τις απαιτήσεις της πλειοψηφίας και μάλιστα, για να κάνει τέτοια παιχνίδια με τον εκλογικό νόμο της περιστασιακής και απερχόμενης πλειοψηφίας λίγο πριν από την εκλογική αναμέτρηση.

Εδώ η συμφωνία μας είναι απόλυτη. Αυτό όμως, σημαίνει ότι οφείλει ο Πρωθυπουργός και η Κυβέρνηση να αναλάβει την ανάλογη δέσμευση και για τώρα, όχι μόνο για το όταν η επόμενη Βουλή αποφασίσει και θεσπίσει τη συγκεκριμένη διάταξη στο Σύνταγμα. Γιατί βέβαια, θα ήταν τουλάχιστον οξύμωρο να επιχειρείται η προώθηση μιας τέτοιας διάταξης σε επίπεδο αρχής, αλλά να υιοθετηθεί διαφορετική συμπεριφορά στο σήμερα. Και το λέω αυτό γιατί θέλω να πιστεύω ότι τουλάχιστον, σε τέτοιου είδους ζητήματα έχουμε πια όλες και όλοι την ωριμότητα να εμπειδώσουμε και ποιοτική και αξιόπιστη δημοκρατία στην Ελλάδα. Διαφορετικά, τα περί εκσυγχρονισμού, θα είναι απλοί βερμπαλισμοί και εμμέσως, πλην σαφώς, θα τείνουν να υιοθετούνται πάλι, γνωστές παλαιοκομματικές μέθοδοι μικροκομματικής εκμετάλλευσης.

(Χειροκροτήματα από την Πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας είναι και ουσιαστική και πλήρης. Δεν είναι δογματική και θέλω να το τονίσω αυτό. Δεν είμαστε άκαμπτοι. Πιστεύουμε ως Κόμμα -που βεβαίως, αναγνωρίζει ότι έχει κάνει και λάθη και παραλείψεις, αλλά που υπερηφανεύεται για την συνέπεια και συνέχεια των αρχών του, των ιδεών του και των αξιών του- ότι με αίσθημα ευθύνης παρουσιάζουμε μια πρόταση που μπορεί να χρησιμεύσει ως ένα εξαιρετικά επιτυχές βάθρο, βάση για συνθετικές αναζητήσεις.

Είμαστε διατεθειμένοι να ακούσουμε, να κουβεντιάσουμε, να βελτιώσουμε.

Με αυτές τις σκέψεις, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Νέα Δημοκρατία είναι αποφασισμένη να συμβάλει ενεργά και αποφασιστικά στην αναθεώρηση του Συντάγματος.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την Πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο Πρόεδρος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου, ο κ. Νικόλαος Κωνσταντόπουλος, έχει το λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού, της Αριστεράς και της Προόδου): Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, επιτρέψτε μου να ξεκινήσω με δύο κεντρικά ερωτήματα, στα οποία θέλω να δώσω απάντηση από την πλευρά του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου.

Το πρώτο ερώτημα είναι εάν είναι αναγκαία η αναθεώρηση του Συντάγματος.

Εμείς λέμε ότι είναι αναγκαία η αναθεώρηση του Συντάγματος. Αυτή η ανάγκη δεν προέκυψε σήμερα, είναι πιεστική και επείγουσα εδώ και πολύ καιρό. Και έπρεπε να έχει γίνει, εάν δεν υπήρχε η πολιτική ατολμία, αλλά και οι διάφορες καταστάσεις που προέκυψαν στην λειτουργία του πολιτικού μας συστήματος.

Το δεύτερο ερώτημα είναι εάν και κατά πόσο η αναθεώρηση του Συντάγματος είναι η πανάκεια για να λύσει το πολιτικό πρόβλημα του Τόπου. Η απάντησή μου είναι κατηγορηματικά, όχι. Δε λύνει το πολιτικό πρόβλημα του Τόπου η αναθεώρηση του Συντάγματος. Δεν είναι η προϋπόθεση και η αφετηρία. Είναι το επιστέγασμα, είναι η ολοκλήρωση, είναι το πλαίσιο που έρχεται πραγματικά να δώσει απάντηση με αυξημένες τυπικές εγγυήσεις, σε μια σειρά άλλων αναγκαίων πολιτικών ρυθμίσεων.

Πολιτικών ρυθμίσεων που σχετίζονται με το σύστημα άσκησης εξουσίας. Πολιτικών ρυθμίσεων που σχετίζονται με τη λειτουργία των δημοκρατικών εγγυήσεων. Πολιτικών ρυθμίσεων που σχετίζονται με τη δομή και την οργάνωση του κράτους. Πολιτικών ρυθμίσεων που σχετίζονται με την διαχείριση των θεσμών, αλλά και των πόρων.

Δεν είναι, λοιπόν, πανάκεια η αναθεώρηση του Συντάγματος. Και επιτρέψτε μου σ' αυτό το σημείο να επισημάνω ότι με πολύ μεγάλη θεωρητική ευφορία και με ποιητικούς οίστρους όλα εναποτέθηκαν στην Αναθεώρηση του Συντάγματος και

ως δια μαγείας θα λυθούν τα πάντα. Αυτός ο ποιητικός οίστρος και αυτή η μεγάλη θεωρητική ευφορία, οδήγησε στο να μη μιλήσουμε για την πραγματικότητα του πολιτικού μας συστήματος, αυτήν που πρέπει να ρυθμίσει τώρα η πλειοψηφία, η Βουλή, η Κυβέρνηση.

'Ακουσα τον κύριο Υπουργό να συνομιλεί με την ιστορία. Ξέρετε πολλές φορές συνομιλώντας κανείς με τον εαυτό του, έχει την αίσθηση ότι συνομιλεί με την ιστορία και δεν αντιλαμβάνεται ότι η ιστορία έχει περάσει ήδη δίπλα του, τον έχει προσπεράσει και έχει αποφανθεί τελεσίδικα.

'Ακουσα τον κύριο εκπρόσωπο, το συνάδελφο της Νέας Δημοκρατίας, να κάνει και εκείνος ποιητικές αναφορές και όλα να τα θεωρεί ότι ως δια μαγείας θα λυθούν, με την επίκληση κάποιων στίχων του Ελύτη. Ε, είναι πολύ πιο δύσκολη η πολιτική πραγματικότητα, πολύ πιο σκληρή η πολιτική πραγματικότητα και αξιώνει πέρα από όλες αυτές τις ευφορίες και τις ποιητικές αναφορές, πολιτική ειλικρίνεια τώρα, αμέσως επί του συγκεκριμένου θέματος, το οποίο καλούμαστε να ρυθμίσουμε.

Κύριε Πρωθυπουργέ, εμείς από την πλευρά του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου πιστεύουμε ότι έπρεπε να έχει γίνει προ πολλού η αναθεώρηση. Και όταν για πρώτη φορά μιλήσαμε για την αναγκαία θεσμική ανασυγκρότηση του κράτους, κάποιои, με την ευκολία των χαρακτηρισμών ως πολιτική μεθοδολογία, μας αποκάλεσαν θεσμολάγνους. Τώρα, έρχεσθε όλοι και με συγχορδία επιχειρημάτων μιλάτε για την ιστορική σημασία των θεσμών στη διαμόρφωση των πολιτικών και κοινωνικών εξελίξεων. Είναι και αυτό μία κατάκτηση, που προκύπτει μέσα από την εμπειρία και την καταγραφή των συγκεκριμένων πολιτικών δεδομένων.

'Επρεπε να έχει γίνει η Αναθεώρηση του Συντάγματος. Δεν μπόρεσε να γίνει, διότι η Βουλή το 1990-1993 διαλύθηκε και δεν ολοκληρώθηκε η διαδικασία. Ξεκίνησε για δεύτερη φορά στη Βουλή του 1993-1996 και δεν ολοκληρώθηκε διότι επιστεύσθηκαν οι εκλογές. Αυτό έχει μία μεγάλη σημασία να το καταγράψουμε, όχι για την άσκηση κριτικής, αλλά για την τεκμηρίωση ενός συγκεκριμένου προβληματισμού.

Δεν ολοκληρώθηκε στη Βουλή το 1996, η διαδικασία Αναθεώρησης του Συντάγματος, διότι μπήκαν σε προτεραιότητα οι πολιτικές σκοπιμότητες της κυβερνητικής πλειοψηφίας. Θεμιτό. Αλλά αυτές μπήκαν σε προτεραιότητα και σε δεύτερη μοίρα μπήκε η Αναθεώρηση του Συντάγματος.

'Ετσι, σήμερα, δεν έχουμε Αναθεωρητική Βουλή, ενώ θα μπορούσαμε να έχουμε. Θα μπορούσαμε να έχουμε κερδίσει χρόνο. Θα μπορούσαμε να μην έχουμε μεταθέσει την αναγκαία θεσμική ανασυγκρότηση του κράτους για το 2000 και μετά. Το λέω αυτό, διότι χαίρομαι για όλα όσα ακούστηκαν από την εισήγησή σας, κύριε Πρωθυπουργέ. Αλλά υπάρχει μία επαμφοτερίζουσα επιχειρηματολογία. Αυτά, δεν τα συμμεριστήκατε όταν προκηρύζατε εκλογές το 1996. Μπορούσατε με είκοσι ημερών παράταση, να δώσετε την ευχέρεια στη Βουλή να ολοκληρώσει τις διαδικασίες.

Υπάρχει ένα άλλο θέμα, το οποίο είναι για μένα πάρα πολύ σημαντικό. Βεβαίως και είναι αναγκαία η Αναθεώρηση του Συντάγματος. Βεβαίως και δεν είναι πανάκεια. Βεβαίως και πρέπει να προσδιορίσουμε με ποια θεσμική στρατηγική επιχειρούμε αυτήν την Αναθεώρηση του Συντάγματος.

Επιχειρούμε την Αναθεώρηση του Συντάγματος με τη θεσμική στρατηγική της διευρυμένης δημοκρατίας, των νέων θεσμών συμμετοχής και ελέγχου, της υιοθέτησης όλων των διαδικασιών με τις οποίες μικραίνει η απόσταση κοινωνίας και θεσμών, εξουσίας και πολίτη και δίνεται άλλη δυναμική στη συμμετοχή, στον έλεγχο, στην αντιπροσώπευση -και επιτρέψτε μου να πω- στην αξιοπιστία και στην αποτελεσματικότητα;

'Η επιχειρούμε αυτήν την θεσμική ανασυγκρότηση σε επίπεδο Συντάγματος με τη λογική της αναπαλαίωσης και του εκσυγχρονισμού των υφισταμένων δομών; Είναι κεντρικό πρόβλημα και πρέπει να αποσαφηνιστεί. Η Κυβέρνηση και η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας και οι απόψεις του ΔΗΚΚΙ που ακούστηκαν και οι απόψεις του Συνασπισμού που ακούστηκαν από τον Κοινοβουλευτικό μας Εκπρόσωπο τον κ.Κουβέλη,

κατευθύνονται προς αυτήν τη θεσμική στρατηγική, της διευρυμένης δημοκρατίας.

Ακούστηκαν απόψεις για αναγκαίες ρυθμίσεις σε κρίσιμους τομείς. Και αναπτύχθηκε και μία επιχειρηματολογία στο άλλο σοβαρό ερώτημα: Γιατί γίνεται η αναθεώρηση του Συντάγματος;

Ασφαλώς γιατί έχουν προκύψει νέα δεδομένα, τα οποία θέλουν θεσμική πρόβλεψη και ρύθμιση και αναβάθμιση σε επίπεδο συνταγματικής κατοχύρωσης. Αναμφισβητήτως όμως και γιατί έχουν προκύψει οδυνηρά λάθη στην πολιτική μεταχείριση την οποία επεφύλαξαν οι εκάστοτε πλειοψηφίες των Κυβερνήσεων στους θεσμούς. Οδυνηρά λάθη! Αν έχουν κακοποιηθεί βάνουσα οι θεσμοί, έχουν κακοποιηθεί από τη μεταχείριση που τους έχει επιφυλάξει η εκάστοτε εκτελεστική εξουσία.

Είναι αναγκαία η Αναθεώρηση του Συντάγματος και για έναν τρίτο λόγο: Γιατί υπάρχει κλασσική αδυναμία λειτουργίας του συστήματος εξουσίας και διοίκησης σε κρίσιμους τομείς. Κλασσική αδυναμία. Θέλετε γιατί υπάρχει αγκύλωση που έρχεται από το παρελθόν; Θέλετε γιατί υπάρχει αναπηρία θεσμική; Θέλετε γιατί υπάρχει διάβρωση; Θέλετε γιατί υπάρχει κόπωση; Θέλετε γιατί υπάρχει αναχρονιστική λογική, η οποία λειτουργεί στο εσωτερικό των θεσμών; 'Ενα είναι βέβαιο, παλιές και νέες σκουριές έχουν καθίσει στους αρμούς του θεσμικού εποικοδομήματος της χώρας και δεν μπορεί να λειτουργήσει το πολιτικό μας σύστημα. Γι'αυτό και παράγει αυτήν την έρπουσα πολιτική κρίση, γι'αυτό και διώχνει την κοινωνία μακριά, γι'αυτό και διαμορφώνει στον πολίτη αυτήν την έντονη αποστροφή και αποδοκιμασία. Υπάρχουν θεσμικές ρυθμίσεις που δε λειτουργούν και είναι προσχηματικές. Υπάρχουν πολιτικές διαδικασίες οι οποίες ανατροφοδοτούν την κρίση και δηλητηριάζουν τη θεσμική συνείδηση της κοινωνίας και του πολίτη. Υπάρχει επιπρόσθετα αδυναμία παραγωγής νέων πολιτικών θέσεων. Γι'αυτό και θα δείτε ένα κλασσικό σύμπτωμα του πολιτικού μας συστήματος, ότι ξαναγράφονται παλιές διαπιστώσεις και συμπεράσματα, τα οποία εμφανίζονται με περιτύλιγμα μίας χρήσης, για λόγους εντυπώσεων.

'Ενας επιπρόσθετος λόγος που καθιστά αναγκαία την αναθεώρηση του Συντάγματος, είναι και γιατί πρέπει να υπάρξουν νέες ρυθμίσεις. Γιατί έχουν προκύψει νέα προβλήματα, νέες συνθήκες ζωής. Υπάρχουν καινούριες ανάγκες, υπάρχουν καινούριες ελευθερίες, υπάρχουν νέες εξουσίες και είναι ανάγκη να ρυθμιστούν θεσμικά και τα αντίβαρα τα πολιτικά τα οποία θα δώσουν τη δυνατότητα στο πολιτικό μας σύστημα να είναι παραγωγικό.

Χθες, κύριε Πρωθυπουργέ, μιλούσαμε για τον κοινωνικό διάλογο. Μόλις χθες. Δεν έχουν περάσει ούτε είκοσι τέσσερις ώρες. Επεσήμανα την ανάγκη θεσμοθέτησης διαδικασιών κοινωνικού διαλόγου, ακριβώς γιατί τα δεδομένα είναι καινούρια. Πρέπει να έχουν μία σταθερότητα, ειλικρίνεια, θεσμική πλαισίωση, μονιμότητα, διάρκεια και εσωτερική οντότητα, ώστε να είναι χρήσιμες και αποτελεσματικές αυτές οι θεσμοθετήσεις.

Και μόλις χθες κύριε Πρωθυπουργέ -θα το διατυπώσω ως παράπονο- σηκωθήκατε και αντικρούσατε αυτήν την άποψή μου με ένα επιθετικό επιχείρημα ότι ο κ. Κωνσταντόπουλος από την πλευρά του Συνασπισμού πρότεινε τη θεσμοθέτηση διαδικασιών κοινωνικού διαλόγου και αποκαλέσατε την πρότασή μου κλασικό, στατικό, νομικό, φορμαλισμό. Και έρχεστε σήμερα και λέτε, ότι πρέπει να υπάρξει θεσμοθέτηση καινούριων μορφών και σε επίπεδο Συντάγματος για τον κοινωνικό έλεγχο. Αυτές είναι οι επαμφοτερίζουσες επιχειρηματολογίες της Κυβέρνησης.

Εμείς λέμε ότι η σημερινή σας θέση είναι σωστή. Να την προχωρήσετε. Και εκμεταλλευόμαστε το γεγονός ότι σήμερα έχετε σωστή άποψη όχι για να έλθουμε μαζί σας στη μελλοντολογία της αναθεώρησης του Συντάγματος, αλλά για να σας πούμε από σήμερα, κύριε Πρωθυπουργέ, ότι μιλήσατε για την ανάγκη διεύρυνσης των θεσμών και προστασίας των ελευθεριών. Ποιος σας εμποδίζει να το κάνετε αυτό από

σήμερα; Χρειάζονται αυτά συνταγματική πρόβλεψη;

Να σας πω ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα. Το Σύνταγμα προβλέπει ότι ο άδικα διωχθείς και καταδικασθείς αποζημιούται. Ο νόμος φαλκιδεύει το Σύνταγμα. Αλλάζετε τη διάταξη της ποινικής δικονομίας και προστατέψτε τον πολίτη που τον αδικεί η κρατική αυθαιρεσία. Αποζημιώστε εκείνον ο οποίος ταλαιπωρείται.

Δεύτερον, προστασία του πολίτη από την κακοδιοίκηση. Ψηφίστηκε ο νόμος για το Συνήγορο του πολίτη. Έχουμε φθάσει στο σημείο έξι μήνες μετά την ψήφιση του νόμου να μη μπορείτε να διορίσετε Συνήγορο του πολίτη, διότι θέλετε να το αποφασίσετε στο Υπουργικό Συμβούλιο με απόφαση της Εκτελεστικής Εξουσίας. Προφανώς εκεί πρέπει να βρείτε κάποιες ισορροπίες και κάποια κριτήρια για να κάνετε τις επιλογές. Έτσι περιφέρονται ονόματα, ορισμένα, εκ των οποίων προκαλούν προβληματισμό και άλλα έντονη δυσφορία, με αποτέλεσμα και τα ονόματα να διασύρονται και η Κυβέρνηση να εμφανίζεται ότι δεν μπορεί να αποφασίσει, διότι το Συνήγορο του πολίτη που είναι νόμος δεν μπορείτε να τον στελεχωσετε.

Σας εμποδίζει η αναθεώρηση του Συντάγματος; Κάντε το τώρα, αποφασίστε το.

Ένα άλλο θέμα στο οποίο θέλω να αναφερθώ είναι το εξής. Λέτε ότι θα υπάρξει πρόβλεψη με συνταγματική κάλυψη για την αντιμετώπιση της υπερεξουσίας των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, που είναι μια πολλαπλή υπερεξουσία. Διαμορφώνει κλίμα και εντυπώσεις, μπαίνει στην εκλογική αγορά με αποφασιστικό παράγοντα και διαμορφώνει συσχετισμούς, είναι θεσμός εξουσίας που ασκεί πρωτογενώς δύναμη και εξουσία και είναι ένας μηχανισμός ο οποίος διαμορφώνει πολλές φορές άσχημα πολιτιστικά και πνευματικά ήθη, κακό επίπεδο ζωής. Σας εμποδίζει το Σύνταγμα να ενεργοποιήσετε θεσμικές προβλέψεις, δραστηριότητες, για την αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου; Θα περιμένετε το Σύνταγμα; Μέχρι τότε θα υπάρχει η τηλεοπτική ζούγκλα; Τολμήστε τώρα. Ξέρετε, όμως, ότι εκεί υπάρχουν συσχετισμοί εξουσίας. Να το τολμήσετε τώρα με άμεση θεσμική ρύθμιση. Εμείς συμφωνούμε να περιληφθεί στο Σύνταγμα. Ξεκινάμε από το ότι αναγνωρίζετε την αναγκαιότητα και σας ζητάμε τώρα πολιτικά να το εφαρμόσετε.

Υπάρχει και ένα τελευταίο θέμα στην υπόθεση της προστασίας των ελευθεριών. Είναι η προστασία του πολίτη από τη χρήση των ατομικών δεδομένων, από τις υπερεξουσίες των νέων τεχνολογιών κ.λπ. Επιτρέψτε μου εδώ να επισημάνω ότι εμπνευστής αυτής της διαδικασίας είναι ο διαπρεπής συμπατριώτης μας και ειδικός Σπύρος Σημίτης. Γι'αυτό θα ξέρετε, κύριε Πρωθυπουργέ, ότι η διαδικασία για την προσχώρηση στη Συνθήκη του Σένγκεν πρέβλεπε δύο προϋποθέσεις, νόμο για την προστασία του πολίτη και θέσπιση ειδικού ανεξάρτητου θεσμού που θα ενεργοποιούσε το νόμο.

Σεις προχωράτε με τρόπο πρωθύστερο, κυρώνετε τη σύμβαση, έχετε ψηφίσει το νόμο, δεν έχετε συγκροτήσει την αρμόδια αρχή. Η μη συγκρότηση της αρμόδιας αρχής κατά την άποψη του Σπύρου Σημίτη είναι λόγος ο οποίος αφήνει χωρίς εγγυήσεις δημοκρατικής προστασίας τον πολίτη.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Σας το εξήγησα το πρωί. Επαναλαμβάνετε τα ίδια.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου): Αφήστε με κύριε Υπουργέ. Έχετε την ευχέρεια να μιλήσετε. Αφήστε με να ολοκληρώσω. Θα παρακαλούσα τους χαρακτηρισμούς να τους κρατήσει ο καθένας για τον εαυτόν του, είτε είναι Υπουργός είτε είναι Βουλευτής είτε είναι πολίτης.

Υπάρχει ένα άλλο θέμα στο οποίο θα ήθελα να προχωρήσω. Η διεύρυνση της Δημοκρατίας και πρόβλεψη για συμβούλιο εξωτερικής πολιτικής. Γιατί δεν το κάνετε τώρα, έστω και άτυπα; Γιατί δεν προχωράτε τους μηχανισμούς και τις διαδικασίες;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Το προβλέπει ο ισχύον νόμος.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου): Ας το κάνετε λοιπόν. Γιατί δεν το κάνετε; Αυτή είναι η αναξιοπιστία του πολιτικού συστήματος, ότι υπάρχουν νομοθετικές προβλέψεις, αλλά δεν υπάρχει πολιτική εφαρμογή. Κύριε Βενιζέλο, το ξέρετε και το διδάσκετε αυτό. Δεν είναι θεσμικό μόνο έλλειμμα, είναι πολιτικό έλλειμμα, είναι έλλειμμα πολιτικής παιδείας, είναι έλλειμμα πολιτισμού, όταν φτάνουμε νόμους για να μην εφαρμόζονται.

Θα προχωρήσω και σε ένα άλλο θέμα. Διευρυμένος ο ρόλος της Βουλής από τώρα. Ο Πρόεδρος της Βουλής έχει κατ'επανάληψη πάρει πρωτοβουλίες οι οποίες έχουν προσκρούσει. Ενισχύστε και εσείς ως Κυβέρνηση τη διεύρυνση του ρόλου της Βουλής από τώρα, ώστε να φθάσουμε σε ένα συνταγματικό επιστέγασμα το οποίο θα καλύψει όλα τα συγκεκριμένα θέματα.

Θα προχωρήσω ακόμη σε δύο σοβαρά ζητήματα γιατί ο χρόνος δε με παίρνει. Ποιος σας εμποδίζει να μην υπάρχει αυτή η αθλιότητα των τροπολογιών που έρχονται τις μεταμεσονύχτιες ώρες και ποιος σας εμποδίζει να μην υπάρχει από τώρα μια άλλη διαδικασία ενημέρωσης για τον προϋπολογισμό; Ποιος σας εμποδίζει να μην υπάρχει από τώρα όλη εκείνη ή τουλάχιστον για λόγους θεωρητικής συνέπειας ή μη ψήφιση νόμων που είναι έκδηλα αντισυνταγματικοί ή η περιφρόνηση πολλές φορές της ρητής διατύπωσης του Επιστημονικού Συμβουλίου της Βουλής.

Θα ήθελα να επισημάνω δύο παρατηρήσεις, όπως αναδιοργάνωση του κράτους, Σύνταγμα εκσυγχρονισμού, αναδιανομή των εξουσιών, νέοι φορείς. Ε, γιατί ψηφίσατε τον κομματικό περιφερειάρχη; Γιατί θεσπίσατε, στα πλαίσια του νόμου για την περιφερειακή αποσυγκέντρωση της κεντρικής διοίκησης, το θεσμό του κομματικού περιφερειάρχη, με υπερεξουσίες ελεγκτή για λογαριασμό της Κυβέρνησης, της Τοπικής και Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και με αποκλειστική αρμοδιότητα να αποφασίζει κατανομές κονδυλίων, έργων και προγραμμάτων σε επίπεδο περιφερειακού σχεδιασμού; Να η ανακολουθία. Και επίσης, γιατί δε δεχθήκατε τη θέσπιση ανεξαρτήτων αρχών για τα έργα, τις προμήθειες και τις συμβάσεις του Δημοσίου; Εσείς είπατε, ότι αρκεί ο υφιστάμενος θεσμός, σε ερώτηση που σας έκανα.

Όλα αυτά είναι θεσμικές μεταρρυθμίσεις που μπορούν να γίνουν άμεσα. Εμείς προσερχόμαστε στην Αναθεώρηση του Συντάγματος με όλα αυτά τα θέματα που ανέπτυξε ο κ. Κουβέλης για να ενισχύσουμε αυτές τις διαδικασίες και αξιώνουμε τη θεσμική αναγνώριση των προβλέψεων για να εφαρμοσθούν άμεσα πολιτικές ρυθμίσεις.

Ένα λεπτό, κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα, για να ολοκληρώσω. Υπάρχει ένα πρόβλημα του τρόπου με τον οποίο η Αναθεώρηση του Συντάγματος είναι πολιτικό πρόβλημα και το είτε και η Κυβέρνηση. Είναι πρόβλημα που καλύπτει πολιτικές ανάγκες σημερινές και του μέλλοντος. Το πρόβλημα είναι πού τελειώνει η πολιτική ανάγκη και πού αρχίζει η κομματική σκοπιμότητα. Γιατί όλη η ιστορία των θεσμών στην Ελλάδα δείχνει, ότι οι θεσμικές αλλαγές πολλές φορές έγιναν για να ενισχύσουν τις δομές της εκάστοτε εκτελεστικής εξουσίας, γι'αυτό και αυτές οι περιπέτειες στις οποίες και σεις, κύριε Πρωθυπουργέ, αναφερθήκατε. Υπάρχει όμως ένα σοβαρό θέμα. Δεν πήρε διαστάσεις, διότι του έδωσαν έτσι κάποιοι νοσηροί εγκέφαλοι που έχουν αστυνομική αντίληψη της ιστορίας, αλλά το θέμα πήρε διαστάσεις διότι η Κυβέρνηση έδωσε διαστάσεις.

Το μόνο θέμα που διαφοροποιεί τις προτάσεις για την Αναθεώρηση του Συντάγματος, είναι η διαδικασία εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας. Υπάρχει σοβαρότατο πρόβλημα κι εγώ θα ήθελα να το επισημάνω με απόλυτη ευθύνη.

Με την πρωτοβουλία που πήρε η Κυβέρνηση να δώσει φόρση πολιτική και αιχμή πολιτική στη διαδικασία εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας, έβαλε στο τραπέζι το θέμα των πρόωγων εκλογών. Είπε, μαζί με τις Ευρωεκλογές του 1999, όταν θα έχουν γίνει οι Δημοτικές και Νομαρχιακές Εκλογές και θα ξέρουμε πού πάνε τα πράγματα, είτε και πριν τις Ευρωεκλογές του 1999, πριν από τις Δημοτικές και Νομαρχιακές Εκλογές, ακριβώς γιατί δε θα ξέρουμε κατά πού

θα πάνε τα πράγματα.

(Στο σημείο αυτό ακούγεται ο προειδοποιητικός ήχος λήξης του χρόνου ομιλίας του ομιλητή.)

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε, με αυτήν την παρατήρηση. Και ζητάω από τον κύριο Πρωθυπουργό, πολιτικά πραγματικά αποσαφήνιση και δέσμευση, ώστε να αποφορτιστεί και το όλο κλίμα.

Πρώτον, εγείρεται ένα θέμα, με έναν Πρόεδρο της Δημοκρατίας ο οποίος δεν έχει συμπληρώσει ούτε τα τρία χρόνια της θητείας του. Υπάρχει ένας Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Και ξαφνικά γύρω από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας αρχίζει μια ατέλειωτη συζήτηση, σαν να είναι ανύπαρκτος. Δεν είναι σωστή μεταχείριση του θεσμού. Πολύ περισσότερο όταν όλοι αναγνωρίζουν το ότι είναι άψογη η θητεία του Προέδρου, πολύ περισσότερο όταν υπάρχει ορατή πρόταση για τις επόμενες εκλογές, μετά τη λήξη της θητείας του νυν Προέδρου, πράγμα το οποίο με τις προτάσεις και τις πρωτοβουλίες της Κυβέρνησης το αποκλείετε.

'Ετσι, λοιπόν, από τώρα λέτε: "Δεν πρόκειται να συζητήσουμε θέμα επανεκλογής του νυν Προέδρου παρά το ότι είναι άψογος. Θέλω διαδικασίες διαφορετικές, οι οποίες θα μπορούσαν να αντιμετωπισθούν."

'Ενα δεύτερο ζήτημα: Αποσαφηνίστε το θέμα του εάν και κατά πόσο επιδιώκετε να επισπεύσετε εκλογές πριν από τη λήξη της θητείας. Διότι, κύριε Πρωθυπουργέ, τα επιχειρήματα που είπε ο κ. Βενιζέλος, είναι επιχειρήματα τα οποία δεν απαντούν στο κρίσιμο ερώτημα.

Επισπεύσατε τις εκλογές και βάλατε σε δεύτερη μοίρα την Αναθεώρηση του Συντάγματος, με το πολιτικό επιχείρημα, για να έχετε λυμένα τα χέρια σας και να εφαρμόσετε την πολιτική σας. Υπάρχει, λοιπόν, ο προβληματισμός μήπως το ίδιο επιχειρηθεί και τώρα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κύριε Πρόεδρε, έχετε υπερβεί κατά πολύ το χρόνο σας.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου): Τελειώσα, κύριε Πρόεδρε.

Απαντήστε σε αυτά τα δύο συγκεκριμένα ερωτήματα, Δεσμευτικά. Διότι έχει εγερθεί σάλας. Τον προκάλεσε η Κυβέρνηση με τους χειρισμούς. Ξέρετε, πολλές φορές κάποιες τέτοιες ανακοινώσεις με σχεδιασμούς της Κυβέρνησης, πηγαίνουν σε ορισμένους επιλεγμένους δημοσιογράφους με non paper.

Θα ήθελα, λοιπόν, να τα επισημάνω αυτά, ξεκαθαρίζοντας την άποψη του Συνασπισμού: Ναι στην αναθεώρηση, διευρημένη δημοκρατία, υιοθέτηση από τώρα άμεσων πολιτικών ρυθμίσεων στα κρίσιμα θέματα λειτουργίας του πολιτικού συστήματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο Υπουργός Δικαιοσύνης, κ. Ευάγγελος Γιαννόπουλος, έχει το λόγο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο κύβος ερρίφθη. Κινήσαμε τις διαδικασίες Αναθεώρησης διατάξεων του Συντάγματος, τις οποίες αναθεωρητέες διατάξεις τις καταγράψαμε, τις καταθέσαμε και επί των οποίων διαδικασιών συζητούμε.

Θέλω να απαντήσω πρώτα στον κ. Κωνσταντόπουλο για τα τελευταία θέματα που έβαλε. Ειδικότερα, για το θέμα του ότι δεν υπάρχει ακόμη το όργανο ή το Διοικητικό Συμβούλιο της αρχής επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων, κι' έτσι δεν μπορούμε να προχωρήσουμε.

Είπα το πρωί, ότι ήδη έχει κινηθεί η διαδικασία, ακριβώς για να διορισθεί και αυτό το όργανο. Και επισκέφθηκα και τον Πρόεδρο της Βουλής να ορίσει μια μέρα, ακριβώς την ώρα εκείνη της συνεδρίας, για να περάσει και αυτή η διαδικασία. Παρά ταύτα, ο κ. Κωνσταντόπουλος επανήλθε και επανέρχεται και -ενώ π η ημερία είχαμε μέχρι τώρα και θα παρακαλέσω με αυτή να τελειώσουμε- σήκωσε το κλίμα. Και μας έβαλε πάλι στο εδώλιο του κατηγορουμένου χωρίς να φταίμε, γιατί δεν κάνετε ετούτο, γιατί δεν κάνετε εκείνο, γιατί δεν κάνετε το άλλο. Όλα τα κάναμε και τα κάνουμε και συγχρόνως, αν θέλετε και ταυτοχρόνως.

Να μου επιτρέψετε να πω, χρησιμοποιώ καμία φορά τον όρο δημαγωγία και μου παραπονείστε. Μην το ξανακάνετε αυτό, τουλάχιστον όταν είμαι παρών.

Διέκοψα το πρωί και είπα ότι αυτή η διαδικασία κινήθηκε, ότι δεν μπορεί να λειτουργήσει αυτή η σύμβαση ή αυτός ο νόμος, αν δε διοριστεί προηγουμένως το διοικητικό συμβούλιο της αρχής και συνεπώς μη μας κατηγορείτε.

Θέλω να πω και κάτι -τη Σύμβαση του Σένγκεν την χτυπήσατε με όλα τα μέσα- που αφορά βέβαια και τα Μαζικά Μέσα Ενημέρωσης. Έφυγα από εδώ μετά την ψηφοφορία και το αποτέλεσμα της. Ήθελα και εγώ να πάρω μέρος στην παρουσίαση του βιβλίου του κ. Ρωμαίου, ένα σοβαρό βιβλίο πράγματι. Πήγα από δω, πήγα από κει και μέχρι να πάω είχαν ήδη αρχίσει. Και ακούω "πεντακόσια άτομα γονυκλινώς βρίσκονται έξω από τη Βουλή" κ.λπ., κ.λπ. Ήταν εξήντα πέντε άτομα. Όταν περάσαμε από κει είδαμε ότι δεν υπάρχει κανείς. Μετά από δέκα λεπτά ενεφάνιζαν αυτήν την κατάσταση. Μα, θα μας οδηγούν οι καλόγεροι ή τα καλογερίκα και τα 666; Να ακούω τον πατέρα Μόδεστο το μεσημέρι να δίνει ευχές σε ορισμένους συντρόφους μας εδώ, λες και έχουν ανάγκη τις ευχές; Ευχές στο Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος που υπερασπίζεται το θέμα! Αυτά τα κάνουν τα Μαζικά Μέσα Ενημέρωσης.

Ετοιμάζεται νομοσχέδιο, κύριε Κωνσταντόπουλε, και γι' αυτήν τη λύση. Δε θα περιμένουμε ακριβώς να εγκριθεί το Σύνταγμα, ύστερα από πόσα χρόνια θα κρατήσει αυτή η διαδικασία και τότε θα κάνουμε ό,τι πρέπει. Το πρέπει θα το εκτελέσουμε, ως μου επιτραπεί να πω.

Κύριοι συνάδελφοι, επειδή ως Υπουργός Δικαιοσύνης πρέπει να προβάλλω και τα θέματα εκείνα τα οποία τα έχετε ήδη στα χέρια σας γραπτά, όσον αφορά τις αναθεωρητέες διατάξεις του Συντάγματος, θα πω και για τα Πρακτικά της Βουλής ορισμένα πράγματα για να έχουμε, από τύπον θα έλεγε κανείς συνθήκης μεταξύ μας, το τι επιχειρούμε να κάνουμε, ποιες είναι οι αναθεωρητέες διατάξεις. Όπως είπε και ο κύριος Πρωθυπουργός, είναι ανοιχτό το θέμα για οτιδήποτε και ό,τι δεν έχει περιληφθεί και θέλετε να προτείνετε, να το κουβεντιάσουμε. Έκκληση του Πρωθυπουργού και της Κυβέρνησης είναι -και δική μου προσωπικά- να μπορέσουμε να συνεννοηθούμε όλοι μας να κάνουμε ένα κείμενο Συντάγματος, ώστε μετά το 1986 που έγινε μια τροποποίηση και απεδείχθη πολύ επιτυχής, να έχουμε ένα Σύνταγμα τέλειο. Μπορώ να πω, ότι και το υπάρχον είναι ένα από τα καλύτερα Συντάγματα της Ευρώπης.

Βασική, λοιπόν, θέση του Π.Α.Σ.Ο.Κ. ήταν και είναι, ότι η Αναθεώρηση του Συντάγματος πρέπει να είναι το επιστέγασμα του θεσμικού εκσυγχρονισμού που συντελείται στο επίπεδο της κοινής νομοθεσίας και του Κανονισμού της Βουλής.

Θέλω να συμπληρώσω, κύριε Κωνσταντόπουλε, ότι θέλει διόρθωση ή οπωσδήποτε εκσυγχρονισμό και ο Κανονισμός της Βουλής για να λειτουργήσει εκείνος ο θεσμός του Διοικητικού Συμβουλίου της αρχής.

Επιστέγασμα, λοιπόν, του θεσμικού εκσυγχρονισμού που συντελείται στο επίπεδο της κοινής νομοθεσίας και του Κανονισμού της Βουλής, για να αποτυπώνει την ευρύτερη δυνατή συναίνεση γύρω από τον καταστατικό χάρτη της χώρας.

Το Σύνταγμα του 1975 αναθεωρήθηκε το 1986. Είναι ένα καλό και επαρκές συνταγματικό κείμενο που στα περισσότερα σημεία του κινείται πάνω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Η βιομηχανική κοινωνία έδωσε προ πολλού τη θέση της στη μεταβιομηχανική και ηλεκτρονική κοινωνία της πληροφορίας. Τα ανθρώπινα δικαιώματα εκτίθενται με την εξέλιξη της τεχνολογίας σε νέες απειλές και πρέπει να περιβληθούν με νέες εγγυήσεις.

Η οργάνωση και λειτουργία της Βουλής πρέπει να διασφαλίζει την κεντρική πολιτική θέση του Κοινοβουλίου υπό τις νέες συνθήκες συγκρότησης και λειτουργίας του κράτους και εν όψει των νέων επικοινωνιακών δεδομένων που δεν επιτρέπεται να αλλοιώσουν τον κοινοβουλευτικό χαρακτήρα του πολιτεύματος.

Η οργάνωση του κράτους πρέπει να εξυπηρετεί με μεγαλύτερη σαφήνεια τις ανάγκες της αποκέντρωσης και της περιφερειακής ανάπτυξης κυρίως από τους ολοκληρωμένους θεσμούς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Η οργάνωση της Δικαιοσύνης πρέπει να εγγυάται όχι μόνο την εξωτερική, αλλά και την εσωτερική ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης, ως προϋπόθεση για τη λειτουργία τόσο του κράτους δικαίου, όσο και του κοινωνικού κράτους δικαίου και της δημοκρατίας.

Η συμμετοχή στις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης επιβάλλει να διαμορφωθεί με επινοητικότητα και σαφήνεια μία συνταγματική υποδομή, που θα διασφαλίζει την ακώλυτη συμμετοχή της χώρας μας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα και προοπτική.

Συνεπώς, το ΠΑ.ΣΟ.Κ. επαναφέρει στην παρούσα Βουλή την πρόταση αναθεώρησης του Συντάγματος, που υπέβαλε το 1995 μαζί με τις αιτιολογίες της, όπως αυτή διαμορφώθηκε μετά τη συζήτηση στην Επιτροπή Αναθεώρησης. Δεν εμπλουτίστηκε με ορισμένες προσθήκες, που κατέστησαν στο μεταξύ αναγκαίες ή χρήσιμες.

Η αναθεώρηση του Συντάγματος, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αποτελεί μία σπάνια και κορυφαία στιγμή για τον εκσυγχρονισμό, όχι μόνο του κράτους, αλλά και της ίδιας της κοινωνίας. Η ανάληψη της αναθεωρητικής πρωτοβουλίας απαιτεί αίσθημα ευθύνης απέναντι στην ιστορία, αφού η ανανέωση του θεσμικού εξοπλισμού της χώρας συνιστά προϋπόθεση για την αντιμετώπιση των μεγάλων προκλήσεων του επόμενου αιώνα.

Το Σύνταγμα του 1975/1986, με την αναθεώρηση, εγκαίνιασε και επισημάτισε την πλέον ομαλή συνταγματική και πολιτική περίοδο που γνωρίσαμε στην ιστορία μας. Οι επιλογές και οι ρυθμίσεις έστησαν πράγματι το πλαίσιο για την εύρυθμη λειτουργία του πολιτικού συστήματος και μετά την εμπειρία της δικτατορίας και μέσα στο κλίμα της λεγόμενης μεταπολίτευσης -γνωρίζετε γιατί εγώ δεν το λέω μεταπολίτευση, για να το πεις μεταπολίτευση πρέπει να υπήρξε προηγούμενως πολιτεύση ή πολιτεύμα, τότε είχαμε τη στρατιωτική δικτατορία που κατέλαβε και το Εθνικό Τυπογραφείο και τις διατάξεις της τις εξέδιδε σε νόμους, σε συντακτικές πράξεις κ.λπ.- οι καιροί ανέδειξαν, όμως, όπως είναι φυσικό, νέα προβλήματα, τα οποία δεν ήταν δυνατόν να προβλέψει ο συντακτικός νομοθέτης του 1975.

Η συνταγματική αναθεώρηση, που προτείνουμε, αποτελεί εγχείρημα ευρείας εμβέλειας γι' αυτό είναι ανάγκη να συγκεντρώσει τη συμφωνία ευρύτερων πολιτικών και κοινωνικών δυνάμεων. Η πρωτοβουλία εκδηλώνεται μέσα σε ένα κλίμα που διευκολύνει αυτήν την προοπτική και εγγυάται μία νηφάλια συζήτηση και έναν ανοικτό προβληματισμό για τη διαμόρφωση των καλύτερων επιλογών.

Η πρόταση της αναθεώρησης συνδέεται, αλλωστε, με τη δέσμη νομοθετικών μέτρων που τέθηκαν σε ισχύ τα τελευταία χρόνια ή προετοιμάζονται και θα απασχολήσουν σύντομα τη Βουλή ως νομοθετικό έργο. Απάντηση στον κ. Κωνσταντόπουλο.

Συνταγματικά δικαιώματα:

Το σύστημα προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων, που καταστρώνει το Σύνταγμά μας, συνέβαλε ασφαλώς στη φιλελευθεροποίηση και στον εκδημοκρατισμό της κοινωνίας μας. Με την εμπειρία είκοσι και πλέον ετών και με δεδομένες τις τάσεις και τις θέσεις της νομολογίας που επεξεργάστηκε τις σχετικές διατάξεις, ήρθε η στιγμή να εξετάσουμε ορισμένες αναχρονιστικές ρυθμίσεις ή κενά και αντιφάσεις του και ακόμη να υποδεχθούμε νέες τάσεις και ιδέες για την ενδυνάμωση της ελευθερίας του πολίτη και τον εμπλουτισμό του κράτους-δικαίου. Δυνατά μεν ζητήματα, που απασχολούν τη νομολογία των δικαστηρίων, υπό το φως και της νομολογίας των διεθνών δικαιοδοτικών οργάνων.

Η αναθεώρηση εκτείνεται στην τροποποίηση και συμπλήρωση ρυθμίσεων που είτε υιοθετούσαν αναχρονιστικές επιλογές είτε αποτύπωναν το δισταγμό του συντακτικού νομοθέτη να ενστερνιστεί λύσεις, που ανταποκρίνονταν στα δεδομένα μιας σύγχρονης κοινωνίας.

Εδώ ανήκει ιδίως η δυνατότητα καθιέρωσης εναλλακτικής θητείας για τους αντιρρησίες συνείδησης. Διατυπώθηκε η θέση, ότι δεν είναι ανάγκη να το βάλουμε στο Σύνταγμα. Και εκ του γεγονότος αυτού κάποιος συνάδελφος εκ του ΠΑ.ΣΟ.Κ. δε θέλει να ψηφίσει τις αναθεωρητικές διατάξεις. Το βγάζουμε από το Σύνταγμα, αν επιμένει, δεν είναι θέμα.

Ο αυστηρός περιορισμός των ατομικών διοικητικών μέτρων, άρθρο 6, παράγραφος 4, η κατάργηση της θανατικής ποινής, άρθρο 7 παράγραφος 3 -έχουμε καταργήσει τη θανατική ποινή, αλλά πρέπει να τη βάλουμε αυτήν την κατάργηση και στο Σύνταγμα μήπως κάποιος νομοθέτης αργότερα θελήσει να την επαναφέρει- η περιστολή των περιορισμών του δικαιώματος του συνεταιρίζεσθαι των δημοσίων υπαλλήλων, άρθρο 12 παράγραφος 4, και της πολιτικής τους δράσης, άρθρο 29 παράγραφος 3, η σύσταση ανεξάρτητης δημόσιας αρχής για την προστασία του απορρήτου στις επικοινωνίες και η προσθήκη νέων ρητρών, που πηγάζουν από τη θεωρητική και νομολογική επεξεργασία των ισχυουσών διατάξεων, με ευρεία κανονιστική εμβέλεια για την άσκηση, με καλύτερους όρους, των θεμελιωδών δικαιωμάτων, άρθρο 25 παράγραφοι 1 και 5.

Ιδιαίτερη βαρύτητα αναγνωρίζεται επίσης, στην κατοχύρωση ορισμένων νέων δικαιωμάτων και στην υιοθέτηση ρυθμίσεων που αποτελούν έκφραση του σύγχρονου ευρωπαϊκού συνταγματικού πολιτισμού. Πρόκειται κυρίως για τη ρητή εισαγωγή του δικαιώματος της πληροφόρησης που είναι σύμφυτο με την ανάπτυξη της κοινωνίας της πληροφορίας, άρθρο 5α'. Την προστασία του προσώπου από βιοϊατρικούς πειραματισμούς, άρθρο 5γ'. Την προστασία από την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων, άρθρο 9α'. Είναι καινούρια άρθρα αυτά. Το δικαίωμα απάντησης και υποχρέωση επανόρθωσης για όλα τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, άρθρο 14 παρ. 5. Τις εγγυήσεις διαφάνειας και πολυφωνίας στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, άρθρο 14 παρ. 9. Την επέκταση των εγγυήσεων του Τύπου και στα ηλεκτρονικά μέσα μαζικής ενημέρωσης, άρθρο 15 παρ. 1. Τη συνταγματική κατοχύρωση του Εθνικού Ραδιοηλεκτροπικού Συμβουλίου ως ανεξάρτητης δημόσιας αρχής, άρθρο 15 παρ. 2. Και τέλος τη διασφάλιση του δικαιώματος επαγγελματικού προσανατολισμού και διαρκούς επαγγελματικής κατάρτισης, άρθρο 16.

Οργάνωση και λειτουργία της πολιτείας. Η διαδικασία της ευρωπαϊκής ενοποίησης επιβάλλεται σε πλήρωση των διατάξεων που διέπουν τη συμμετοχή της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και να αποφευχθούν περιττές νομικές αμφισβητήσεις, άρθρο 28 παρ. 2 και 3. Είναι αυτά που συζητήσαμε, που θέσαμε το πρωί και που έθεσε προηγουμένως ο κ. Κωνσταντόπουλος, σχετικά με την επικύρωση της Συνθήκης του Σένγκεν, ότι τάχα προσβάλλει την εθνική μας ακεραιότητα, ότι οι διατάξεις της Συνθήκης προσβάλλουν τα ατομικά δικαιώματα, ότι δεν κατοχυρώνει το εθνικό μας συμφέρον κ.λπ. Η Συνθήκη αυτή, αν τη διαβάσετε, δεν έχει καμιά σχέση με όλα αυτά τα οποία σαν αίτια, που χρησιμοποιήθηκαν για την καταψήφισή της, προβλήθηκαν εδώ.

Η υπερβολική διάθεση πόρων για την εκλογή από τα Κόμματα, αλλά και από τους Βουλευτές, θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικότερα. Τα μέτρα που προβλέπονται για την καταπολέμηση του παθολογικού αυτού φαινομένου, αποδείχθηκαν εν τέλει απρόσφορα, άρθρο 29 παρ. 2.

Κύριοι συνάδελφοι, θεοποιήθηκε η διαφήμιση στις εκλογές. Να δούμε τι θα κάνουμε γι' αυτό το πράγμα. Πάντως απεδείχθη, ότι εκείνος ο νόμος που ψηφίσαμε πριν από τις εκλογές για τη χρήση χρημάτων ή εν πάση περιπτώσει, οβολών από τους Βουλευτές, καθ' οιονδήποτε τρόπο -είπε και ένας φίλος, ότι αν έδωσε και κάποιο εκλογικό κέντρο να θεωρηθεί και αυτό ότι είναι προσφορά- ήταν φενάκη. Βεβαίως, υπήρξε άδικος ο νόμος.

Εγώ θα προτείνω την τέλεια κατάργησή του και τη δημιουργία ενός σύγχρονου νόμου με εκείνα τα παραδείγματα που δόθηκαν κ.λπ. -και εγώ άκουσα πολλά πράγματα- με την συμφωνία όλων των Κομμάτων ει δυνατόν ή της Πλειοψηφίας των Κομμάτων, εξ' υπ' αρχής με τη συμμετοχή όλων των

Κομμάτων, στη διατύπωση του σχεδίου νόμου. Θα το εισηγηθώ ως Υπουργός της Δικαιοσύνης, όπως έγινε και προηγουμένως, ενώπιόν σας, να κάνουμε ένα νόμο στέρεο και ο οποίος θα είναι πράγματι δίκαιος.

Να σας πω και κάτι. Πολλοί χάλασαν πολλά εκατομμύρια και δε βγήκαν Βουλευτές. Να σας δώσω ιδιωτικώς άλλη φορά τα ονόματα, μην τους προσβάλω. Έδωσαν εκατομμύρια και δε βγήκαν. Δεν είναι το άπαν, δηλαδή...

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου): Στο Πρόεδρο της Βουλής να τα δώσετε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργό Δικαιοσύνης): Κύριε Κωνσταντόπουλε, μη με προκαλείς και σου πω και τίποτε άλλο. Άσε να τελειώσουμε. Καλά τα πηγαίναμε. Ωραιότατα, μελιχριότατα. Εγώ είμαι πάρα πολύ χαρούμενος απόψε που δεν έγινε κανένας διαπληκτισμός. Μόλις ανέβηκες πάνω στο Βήμα -ευτυχώς που χαμήλωσες λίγο τη φωνή στο τέλος- μας έβαλες υπό κατηγορία ότι δεν κάνουμε τίποτα εδώ πέρα και τι περιμένουμε.

Εν πάση περιπτώσει, εγώ θα σε καλέσω πρώτο, καίτοι δεν ήρθες όταν σας κάλεσα για το θέμα του νόμου περί ποινικής ευθύνης Υπουργών. Έστειλα σε όλα τα Κόμματα γράμματα, πήρα από τη Νέα Δημοκρατία απάντηση ότι: "Αν δε δεχθείτε να τηρήσετε αυτές τις προϋποθέσεις, εμείς δεν ερχόμαστε", ο κ. Κωνσταντόπουλος τηλεφώνησε και λοιπά και μόνο το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος έστειλε τις απόψεις του πράγματι, οι οποίες, όσο ήταν δυνατόν, ελήφθησαν υπόψη.

Έρχομαι τώρα στην οργάνωση και τις λειτουργίες της πολιτείας, όπως είπαμε προηγουμένως. Η σύνθετη ακόμα διαδικασία για την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας, συνιστά συχνά δοκιμασία για τη διαφανή λειτουργία του κοινοβουλευτικού πολιτεύματος. Πρέπει να γίνει αποσύνδεση της εκλογής Προέδρου από την υποχρεωτική διάλυση της Βουλής και τη διενέργεια νέων εκλογών.

Αυτό είναι το θέμα μας. Δεν είπαμε με πόσες ψήφους, δεν είπαμε τι θα γίνει. Χρειάζεται αποσύνδεση. Δεν μπορεί κάθε φορά η εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας να προκαλεί και διάλυση της Βουλής και διενέργεια νέων εκλογών. Δεν υπάρχει καμία σχέση του ενός με το άλλο.

Άκουσα, αν θέλετε ακόμη και μέσα στο ΠΑ.ΣΟ.Κ., στο διευρυμένο ΚΤΕ, συναδέλφους να κόπτονται υπέρ του κύρους του Προέδρου της Δημοκρατίας, που έτσι απόλλυται ή χάνεται, γιατί μπορεί να βγει με 151 ψήφους, έστω και αν ο Κωνσταντίνος Καραμανλής εξελέγη με 151 ψήφους.

Δεν έχω καιρό να αναπτύξω αυτό το θέμα. Θα σας μιλήσω γι'αυτό άλλη φορά, αλλά μας μάρανε το κύρος του Προέδρου. Το ελλείπον ή το τυχόν να λείπει. Και είναι ορθός ο λόγος, που εναντιώνονται και μερικοί συνάδελφοι από το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και από άλλα Κόμματα. Το κύρος είναι δηλαδή εκείνο, που πρέπει οπωσδήποτε να υποστηριχθεί και πρέπει να πάμε σε άλλες λύσεις.

Να λέμε εδώ την αλήθεια και να μην κάνουμε αντιπολίτευση για την αντιπολίτευση σε τέτοια θέματα, που στο κάτω-κάτω δεν είναι και σοβαρά. Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής, το ενυπάρχον κύρος του το αύξησε με τη συμπεριφορά του, όταν άσκησε καθήκοντα Προέδρου της Δημοκρατίας, που πράγματι υπήρξε άψογη, όσον αφορά τη διαχείριση των θεμάτων.

Άλλο είναι το τι κουβέντιαζε με τον αείμνηστο Πρόεδρό μας ή τον συνεβούλευε ή δεν τον συνεβούλευε, αλλά εξωτερικά τουλάχιστον δεν παρουσιάστηκε κανένα θέμα κάποιας διαφωνίας και έτσι ενισχύεται το κύρος, όχι αν βγει με 181, που θα έχει τη συναίνεση ή αν βγει με 151, οπότε είναι μονοκομματικός. Εξελέγη και Πρόεδρος της Δημοκρατίας με 151 ψήφους. Υπάρχει μια αναφορά του κ. Δημήτρη Τσάτσου...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Ύστερα από εκλογές όμως.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Να τα χαίρεστε, κρατήστε τις για τον εαυτό σας. Δεν τα συνδέουμε. Ό,τι έγινε, έγινε, κύριε Βαρβιτσιώτη. Τελείωσε το θέμα. Εμείς θα τα διορθώσουμε.

Κύριε συνάδελφε, έχω εδώ τις εφημερίδες κάποιας εποχής, που εκατηγορείτο τότε ο κ. Σαμαράς για συναλλαγή

Παπανδρέου-Σαμαρά, που πέρασε η συναλλαγή σε νέα φάση. Το προσωπείο έπεσε, όπως σχολίασε ο εκπρόσωπος Τύπου της Νέας Δημοκρατίας, κ. Βασίλειος Μαγγίνας. Το 1993, συνέχισε, ο κ. Σαμαράς ανέβασε το ΠΑ.ΣΟ.Κ. στην εξουσία. Ξέρετε το λόγο που του αποδίδουν. Το 1995, με μια κακόγουστη σκηνοθεσία, το διατηρεί στην Κυβέρνηση. Δηλαδή, βγάλαμε τότε Πρόεδρο της Δημοκρατίας και έτσι δεν έγιναν εκλογές.

Λέτε, ότι αν κάναμε τότε εκλογές, θα τις χάναμε. Εμείς το 1993, κύριοι συνάδελφοι, πήραμε 47%. Μέσα σε ένα χρόνο ακόμη, δε θα τις χάναμε τις εκλογές. Πώς να το κάνουμε, δηλαδή. Πάντως, θα παίρναμε περισσότερο από τη Νέα Δημοκρατία. Είχα υπόψη μου να σας πω αυτά τα πράγματα.

Ύστερα, μιλάμε για έλεγχο της συνταγματικότητας των νόμων. Εδώ γίναμε όλοι συνταγματολόγοι. Δηλαδή, λέτε ότι ο οποιοσδήποτε Πρόεδρος της Δημοκρατίας, δε μιλάω για το σημερινό, ο οποίος στο κάτω-κάτω είναι νομικός διακεκριμένος, νουνεχής πολιτικός κ.λπ. και δε θα ασκήσει τα καθήκοντά του απρεπώς, μπορεί να γίνει συνταγματολόγος και αν δεν του αρέσει ένα νομοσχέδιο, να το γυρίζει πίσω, διότι αυτός θα κρίνει. Αυτό είναι και εγωιστικό.

Η νομοθεσία του Κανονισμού της Βουλής λέει ότι η Βουλή μπορεί να αποφασίζει για τη συνταγματικότητα του νόμου και αποφασίζει πολλές φορές και κλείσαμε το θέμα. Έτσι, κύριε Βαρβιτσιώτη. Τι να κάνουμε, δηλαδή.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Δε συμφωνώ με την άποψή σας, κύριε Υπουργέ της Δικαιοσύνης.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Μην συμφωνείτε, αλλά κάποτε, όμως, έτσι έγινε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Και η ψήφος Αλευρά έτσι αποφασίστηκε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Δεν είμαστε υπερήφανοι για εκείνη τη διαδικασία, αν θέλετε να σας πω -προσωπικά, δηλαδή,- με εκείνα τα ψηφοδέλτια...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Χαίρομαι για τη δημόσια δήλωση.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Μα, αυτό το έχω πει καιρό τώρα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Σας διέκρινε πάντα το θάρρος της γνώμης σας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ(Απόστολος Κακλαμάνης): Παρακαλώ, μη διακόπτετε. Είναι και η ώρα περασμένη και πρέπει να κλείσουμε τη συζήτηση.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Αναφέρθηκε ονομαστικά σε εμένα. Δε φταίω εγώ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Λόγω αγάπης.

Η συνταγματική αποστολή του Αρχηγού του κράτους, κύριοι συναδελφοί, διαμορφώθηκε οριστικά με την αναθεώρηση του 1986. Δοκιμάστηκε υπό πολλές και ποικίλες κοινοβουλευτικές και πολιτικές συνθήκες στα 11 χρόνια που μεσολάβησαν και αποδείχθηκε απολύτως επιτυχής. Το Σύνταγμα του 1986 απεδείχθη απολύτως επιτυχές.

Η απλοποίηση, συνεπώς, της διαδικασίας εκλογής που θα αλλαχθεί το πολιτικό μας σύστημα από τριβές, ενστάσεις και εντάσεις είναι αυτή η διαδικασία που εμείς προτείνουμε: Αποσύνδεση.

Το γεγονός, ότι η αδυναμία συγκέντρωσης 180 ψήφων κατά την τρίτη ψηφοφορία οδήγησε σε αναγκαστική διάλυση της Βουλής -και αυτό βέβαια το λέω για τα Πρακτικά βέβαια της Βουλής- και σε πρόωρες εκλογές για λόγους ανεξάρτητους από την πορεία της κυβερνητικής πολιτικής, δεν ισοσταθμίζεται συνεπώς, από την ανάγκη εκλογής Προέδρου της Δημοκρατίας ευρείας αποδοχής καθώς η επόμενη Βουλή μπορεί να εκλέξει Πρόεδρο της Δημοκρατίας και με λιγότερους των 151 ψήφων, όπως συνέβη για τον Κωνσταντίνο Καραμανλή το 1990.

Επίσης, στη πράξη απεδείχθη η ανάγκη προς διευκρίνιση και συμπλήρωση της ρύθμισης για την αντικατάσταση του Πρωθυπουργού στην περίπτωση που αδυνατεί προσωρινά, ή οριστικά να ασκήσει τα καθήκοντά του (άρθρο 38 παράγραφος

2. νέα διάταξη).

Η καθοριστική σημασία για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος των πολιτών (ανάδειξη και συγκρότηση της Βουλής) και τη συμμετοχή τους στα κοινά, έχουν εκτός των άλλων μία θέση της λαϊκής κυριαρχίας, της καθολικής ψηφοφορίας, της ισοδυναμίας της ψήφου, καθώς επίσης της ελεύθερης και ανόθευτης εκδήλωσης της λαϊκής θέλησης (νέα τροποποίηση).

Για την ενδυνάμωσή τους προτείνετε συζήτηση αν πρέπει να δοθεί η δυνατότητα καθιέρωσης της επιστολικής ψήφου (άρθρο 51 παράγραφος 4), να μπορούν, δηλαδή, να ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα (άρθρο 54 παράγραφος 1).

Τέλος, δε αποσαφηνίζεται η έννοια της απογραφής. Να λυθεί και αυτό το θέμα (άρθρο 54 παράγραφος 2).

Η Βουλή, Ο εκσυγχρονισμός και ο εξορθολογισμός της νομοθετικής παραγωγής και του κοινοβουλευτικού ελέγχου στο πλαίσιο μιας αναβαθμισμένης Βουλής, που βρίσκεται στο θεσμικό επίκεντρο του πολιτεύματός μας αποτελεί προ πολλού επιτακτικό αίτημα συνυφασμένο με την ανανέωση του πολιτικού συστήματος.

Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις υιοθετούνται και στη Χώρα μας οι πρόσφατες τάσεις για την αναδιοργάνωση της λειτουργίας της λαϊκής αντιπροσωπείας. Η επεξεργασία και η ψήφιση των νομοσχεδίων κατανέμεται μεταξύ των Επιτροπών κατ' άρθρον και της Ολομέλειας της Βουλής επί της αρχής και στο σύνολο. Η λύση αυτή συνιστά ασφαλώς βαθιά τομή στα νομοθετικά μας πράγματα.

Επίσης, θετικές επιπτώσεις αναμένεται να έχουν και οι νέες ρυθμίσεις για τη βελτίωση γενικότερα των όρων της νομοθετικής λειτουργίας της Βουλής, ιδίως για την αντιμετώπιση ενός από τα σοβαρότερα παθολογικά συμπτώματα της κοινοβουλευτικής ζωής μας, στη προσθήκη, δηλαδή, τροπολογιών σε άσχετα νομοσχέδια.

Αλλά, και οι νέοι ορισμοί για την εισαγωγή και συζήτηση του προϋπολογισμού αποτελούν σαφή προόδο για την άνετη διαμόρφωση μιας κορυφαίας απόφασης με καθοριστικές επιπτώσεις σε όλους τους τομείς της ζωής μας.

Τέλος, ο επαναπροσδιορισμός των κλυματών και των ασυμβίβαστων υπό τις νέες συνθήκες που προσδιορίζουν τις οικονομικές λειτουργίες ενός σύγχρονου κράτους θα συμβάλει στην επίλυση προβλημάτων που σκιάζουν συχνά το πολιτικό μας σύστημα.

Η Κυβέρνηση. Στο κεφάλαιο αυτό το ζήτημα που δημιούργησε τις περισσότερες τριβές και εντάσεις υπήρξε η ρύθμιση για την ποινική ευθύνη των Υπουργών (άρθρο 86).

Η ανάγκη δραστικής αναμόρφωσης του θεσμού, αποτελεί κοινό τόπο. Πάντως καταργήσαμε εκείνο το νομοθετικό διάταγμα 802 και ψηφίσαμε σύμφωνα με το Σύνταγμα νέο νόμο για την ποινική ευθύνη των Υπουργών, αλλά με το Σύνταγμα μπορούμε να κάνουμε το νόμο καλύτερο.

Η σύμπραξη Βουλής και δικαιοσύνης, όπως και όλη η σχετική διαδικασία, πρέπει να διαμορφωθεί, ώστε να εναρμονίζεται προς τις απαιτήσεις μιας δικαιοκρατούμενης δημοκρατικής πολιτείας. Ο σύνθετος χαρακτήρας που εμφανίζουν συχνά τα προβλήματα στην εποχή μας, επιβάλλει τη δημιουργία συμβουλευτικών οργάνων προς υποβοήθηση του έργου της Κυβέρνησης. Υιοθετώντας την τάση αυτή, προτείνεται η σύσταση οικονομικής και κοινωνικής επιτροπής, (άρθρο 82) και εθνικού συμβουλίου εξωτερικής πολιτικής (άρθρο 83). Ήδη ψηφίστηκε, όπως είπα προηγουμένως, το νομοσχέδιο περί ευθύνης των Υπουργών.

Έρχομαι στη δικαστική εξουσία. Το Σύνταγμα του 1975/86 περιλαμβάνει μία δέσμη κανόνων στο πλαίσιο των θεμελιωδών αρχών της διάρκειας των λειτουργιών και του κράτους δικαίου, διασφαλίζει δε σε ικανοποιητικό βαθμό την αξιοπιστία της δικαιοσύνης. Περιλαμβάνει, όμως, και αμφιλεγόμενες επιλογές, οι οποίες κατά την εικοσαετή εφαρμογή του Συντάγματος, αποτέλεσαν συχνά αντικείμενο έντονης κριτικής και προκάλεσαν δυσλειτουργίες.

Οι συνθήκες έχουν ασφαλώς ωριμάσει για μια ριζική τομή στο χώρο της Δικαιοσύνης, η οποία πρέπει να επέλθει με αναθεώρηση του Συντάγματος, καθώς, και στα σχετικά

ζήτήματα, τα περιθώρια του κοινού νομοθέτη είναι ελάχιστα.

Βασικοί στόχοι πρέπει να είναι αφ' ενός η ενίσχυση της εξωτερικής ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης. Δηλαδή, η ανεξαρτησία της απέναντι στη Νομοθετική και Εκτελεστική Εξουσία και αφ' ετέρου η θωράκιση της εσωτερικής ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης.

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης έχει θέσει μεταξύ των σκοπών της ανασυγκρότησης των μηχανισμών και λειτουργιών της απονομής της δικαιοσύνης, κάτω και από το ισχύον Σύνταγμα και την εξύψωση του κύρους των δικαστικών λειτουργιών, την προσωπική και λειτουργική τους ανεξαρτησία.

Το ελεύθερο φρόνημα και ο αποκλεισμός του εσωτερικού και εξωτερικού αυταρχισμού σε βάρος των δικαστών, είναι σημαντικό μέγεθος και ιδιαίτερης σημασίας μέλημα για όλους μας. Για να εκπληρώνουν οι δικαστές τον καθήκον τους πρέπει να αισθάνονται απολύτως ελεύθεροι δεν εφαρμόζεται το δικαίον και έναντι των οίωνδήποτε κατά βαθμό ανωτέρων τους, υπακούοντες μόνο στη φωνή της συνειδήσεώς τους, στο νόμο και στο Σύνταγμα. Υπάρχει μείζον πρόβλημα εξ αντικειμένου, όταν από ανώτερους δικαστές δεν εφαρμόζεται το Σύνταγμα και ο νόμος, που αφορούν στη λειτουργία των θεσμών και σε κρίσιμα θέματα λειτουργίας της Δικαιοσύνης. Γι' αυτό αναμορφώνεται το υπηρεσιακό καθεστώς των δικαστικών λειτουργιών, ώστε να επιτελούν την αποστολή τους ουσιαστικά αδέσμευτοι.

Επίσης, με νέες ρυθμίσεις επιδιώκεται η ορθολογικότερη οργάνωση της Δικαιοσύνης και σαφέστερη οριοθέτηση των επιμέρους κλάδων της. Ιδιαίτερα πρέπει να επισημανθούν οι νέοι όροι για τη συγκρότηση του αρμόδιου οργάνου, που συμπράττει στην επιλογή των μελών των ανωτάτων δικαστηρίων, άρθρο 90, παράγραφος 2. Έχω μία πρόταση, την έχει δεχθεί η πλειονότητα της επιστήμης και των επιστημόνων και των καθηγητών και νομίζω θα πάμε καλύτερα. Όπως και για τη ρύθμιση προς την προσήκουσα μισθολογική κατάσταση των δικαστικών λειτουργιών, άρθρο 88, παράγραφος 2.

Σημαντική καινοτομία συνιστά επίσης η ανάθεση του ελέγχου της συνταγματικότητας των νόμων που ασκείται από την Ολομέλεια του αρμόδιου κάθε φορά Ανωτάτου Δικαστηρίου, προκειμένου να επιταχυνθεί η επίλυση των συνταγματικών διαφορών και να περιληφθεί αυτή με το κύρος της Ολομέλειας του δικαστηρίου, άρθρο 100.

Σήμερα έχουμε το διάχυτο έλεγχο και αυτός ο διάχυτος έλεγχος εκ μέρους όλων των δικαστηρίων, του κάθε συνταγματικού θέματος, αυτός θα ισχύσει. Δε συμφωνούμε με τη σύσταση του συνταγματικού δικαστηρίου.

Οργάνωση της διοίκησης. Οι διατάξεις που διέπουν την Τοπική Αυτοδιοίκηση Α' και Β' βαθμού, επιτρέπουν την απρόσκοπτη ανάπτυξη της. Η μεγαλύτερη συγκεκριμενοποίησή τους είναι ωστόσο επιβεβλημένη, ώστε αφ' ενός να ενισχυθεί περισσότερο η Τοπική Αυτοδιοίκηση και αφ' ετέρου να καταστεί ευχερέστερη η οριοθέτησή της με την αποκεντρωμένη κρατική διοίκηση, άρθρο 102.

Οι αμφισβητήσεις σχετικά με τη στελέχωση της διοίκησης και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, έχουν προσλάβει, ως γνωστό, ενδημικό χαρακτήρα, αν και η λειτουργία του ΑΣΕΠ έχει μερικώς συμβάλει στην άμβλυνσή τους. Είναι αναγκαία, όμως, η πρόβλεψη πρόσθετων εγγυήσεων, που θα περιβάλλουν με κανόνες συνταγματικής περιωπής τις αρχές και τον πυρήνα του ν. 2190/94. Με αυτές θα πρυτανεύσει η αξιοκρατία για το διορισμό των υπαλλήλων και την πρόσληψή τους στη διοίκηση του δημόσιου τομέα, ώστε να υποστεί καίριο πλήγμα το πελατειακό σύστημα.

Η καθιέρωση του συνηγόρου του πολίτη ως ανεξάρτητης δημόσιας αρχής, έρχεται να εμπλουτίσει και να προσδώσει πιο ουσιαστικό περιεχόμενο στην αρχή του κράτους δικαίου, άρθρο 103.

Και οι ειδικές διατάξεις του Συντάγματος: Η επιτυχής λειτουργία του Συμβουλίου του Απόδημου Ελληνισμού, αποτελεί πρόκριμα για την καλύτερη οργάνωσή του. Σημαντικό βήμα προς αυτήν την κατεύθυνση συνιστά η ίδρυση της συνέλευσης του ελληνισμού, που θα συσπειρώσει όλους τους

ανά τον κόσμο Έλληνες και θα τους δώσει τη δυνατότητα να συμβάλουν στην προβολή του πολιτισμού μας και στην ενεργότερη παρουσία της Ελλάδας στη διεθνή κοινωνία, άρθρο 108.

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε, με την πρόσθεση νέας διάταξης που διευκρινίζει το καθεστώς της βασιλικής περιουσίας, προς άρση κάθε αμφισβήτησης, άρθρο 111.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρκετή πείρα μας συντροφεύει, αρκετή φιλοπατρία διαθέτουμε, αρκετή δημοκρατία υπηρετούμε και λειτουργούμε, από το καλό πάμε στο καλύτερο. Έκκληση και εκ μέρους μου -άλλωστε ο κύριος Πρωθυπουργός τα είπε εν εκτάσει- είναι να βοηθήσουμε όλοι, να συμβάλλουμε όλοι στη συγκρότηση εκείνων των θεσμών που θα επιτρέψουν μια λαμπρότερη πορεία και περίοδο της Χώρας μας στη ζωή του έργου μας. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με την υπ' αριθμ. 3241/2414/11.6.97 Απόφαση του Προέδρου της Βουλής συγκροτήθηκε η από το άρθρο 119 του Κανονισμού της Βουλής προβλεπόμενη επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος.

Η Βουλή εγκρίνει:

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Η Βουλή ενέκρινε.

Η σχετική απόφαση θα καταχωρισθεί στα Πρακτικά της σημερινής συνεδρίασης και θα κοινοποιηθεί στους ενδιαφερόμενους Βουλευτές.

(Η προαναφερθείσα απόφαση έχει ως εξής:

"Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ Αθήνα, 11 Ιουνίου 1997

ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Πρωτ.3241

Αριθμ.

Διεκπ.2414

Α Π Ο Φ Α Σ Η

Σύσταση και συγκρότηση

Επιτροπής Αναθεώρησης του Συντάγματος

Ο Πρόεδρος της Βουλής,

Έχοντας υπόψη:

- 1) Το άρθρο 110 του Συντάγματος,
- 2) Τα άρθρα 119 και 31 του Κανονισμού της Βουλής,
- 3) Τις από 4.6.1997 και 5.6.1997 προτάσεις αναθεώρησης διατάξεων του Συντάγματος, που υπεβλήθησαν από 96 Βουλευτές του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος και 99 Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας,
- 4) Τις έγγραφες υποδείξεις των Προέδρων των Κοινοβουλευτικών Ομάδων,

α π ο φ α σ ί ζ ο υ μ ε

συνιστούμε την προβλεπόμενη από το άρθρο 119 του Κανονισμού της Βουλής Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος, αποτελούμενη από 50 Βουλευτές και συγκροτούμε αυτήν ως ακολούθως:

Από το Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα

Αλευράς Αθανάσιος
Αποστολίδης Λουκάς
Βενιζέλος Ευάγγελος
Βερυβάκης Ελευθέριος
Γεωργόπουλος Δημήτριος
Γιαννάκης Ιωάννης
Γιαννακόπουλος Ιωάννης
Γιαννόπουλος Ευάγγελος
Ζαμπουνίδης Νικόλαος
Ζαφειρόπουλος Ιωάννης
Ηλιάδης Νικόλαος
Θωμόπουλος Ιωάννης
Ιωαννίδης Φοίβος
Καλαμακίδης Ιωάννης

Κατσικόπουλος Δημήτριος
Κατσιμπάρδης Γεώργιος
Κρητικός Παναγιώτης
Λωτίδης Λάζαρος
Μαντέλης Αναστάσιος
Παπαηλίας Ηλίας
Παπανικόλας Βασίλειος
Πεπονής Αναστάσιος
Ροκόφυλλος Χρήστος
Σατσόγλου Ανέστης
Τζανής Λεωνίδας
Φλωρίδης Γεώργιος
Χατζημιχάλης Νικόλαος - Φώτιος

Από τη Νέα Δημοκρατία

Ανδρεουλάκος Απόστολος
Βαρβιτσιώτης Ιωάννης
Έβερτ Μιλτιάδης
Ζαφειρόπουλος Επαμεινώνδας
Καραμανλής Αχιλλέας
Κεφαλογιάννης Ιωάννης
Μάνος Στέφανος
Μαρκογιαννάκης Χρήστος
Μητσοτάκης Κωνσταντίνος
Μπακογιάννη Θεοδώρα
Μπενάκη - Ψαρούδα Άννα
Νεράντζης Αναστάσιος
Παναγιωτόπουλος Γεώργιος
Παπαγεωργόπουλος Ελευθέριος
Παυλόπουλος Προκόπιος
Πολύδωρας Βύρων
Σουφλιάς Γεώργιος
Φούσας Αντώνιος
Από το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος
Κανταρτζής Αχιλλέας
Κόρακας Ευστράτιος

Από τον Συνασπισμό της Αριστεράς και της Προόδου

Κουβέλης Φώτιος

Λουλέ Ανδριανή

Από το Δημοκρατικό Κοινωνικό Κίνημα

Ιντζές Αναστάσιος

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΧΡ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ"

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κύριοι συνάδελφοι, νομίζω ότι το Σώμα είναι ήδη καταπονημένο και η συζήτηση μπορεί να πει κανείς ότι ήταν πληρεστάτη και μπορεί να θεωρηθεί ότι ολοκληρώθηκε επειδή αύριο έχουμε πρωινή συνεδρίαση και θα ήθελα να πω τα εξής:

Οι δύο συνάδελφοι της Νέας Δημοκρατίας και οι δύο συνάδελφοι του ΠΑ.ΣΟ.Κ. παραιτήθηκαν του λόγου.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Έχω ζητήσει το λόγο, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Περιμένετε, θα μιλήσετε. Βεβαίως και θα πάρετε το λόγο.

Απομένουν, λοιπόν, να μιλήσουν όσοι από τους Κοινοβουλευτικούς Εκπροσώπους ζητήσουν το λόγο. Ο κ. Βαρβιτσιώτης, ο κ. Κολοζώφ -που έχει ήδη ζητήσει το λόγο- και ο κ. Ιωαννίδης.

Ο κ. Κολοζώφ δικαιούται να μιλήσει για είκοσι λεπτά και οι άλλοι δύο Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι από δέκα λεπτά. Αν μπορέσετε να συντομεύσετε το χρόνο θα είναι καλύτερα.

Ο κ. Κολοζώφ, Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος, έχει το λόγο.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, υπάρχουν συγκεκριμένοι συσχετισμοί πολιτικοί και κοινωνικοί μέσα στους οποίους λειτουργεί η Χώρα μας. Απόρροια των

συσχετισμών αυτών είναι οι μεγάλες πολιτικές αποφάσεις που παίρνονται και που λειτουργούν αυτήν τη στιγμή τουλάχιστον.

Είναι μεγάλες οι αποφάσεις για την Ευρωπαϊκή Ένωση, για τη σύνδεσή μας με τη Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση, για την εμβάθυνση των θεσμών με το ΝΑΤΟ, είναι η σημερινή κύρωση της Συμφωνίας Σένγκεν. Αυτοί οι συσχετισμοί λειτουργούν και σ' αυτό το Κοινοβούλιο. Και αυτό το Κοινοβούλιο με αυτούς τους συσχετισμούς ετοιμάζεται να κάνει τη νέα Αναθεώρηση του Συντάγματος του 1975. Και δεν μπορεί, παρά το προϊόν αυτής της Αναθεώρησης, να εκφράζει αυτούς τους συσχετισμούς.

Πιστεύουμε ότι το προϊόν αυτό θα είναι ένα Σύνταγμα ακόμα πιο συντηρητικό απ' αυτό που υπάρχει σήμερα, ένα Σύνταγμα που θα συρρικνώνει τις λαϊκές ελευθερίες, θα υποβαθμίζει παραπάνω απ' ό,τι είναι σήμερα τους αντιπροσωπευτικούς θεσμούς της Χώρας μας και θα συρρικνώνει τις λαϊκές κυριαρχίες.

Εξυπηρετεί -και αυτό θεωρείται εκσυγχρονισμός- την οριστική πρόσδεση της Χώρας μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στις απαιτήσεις που έχουν η Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση και το ΝΑΤΟ, έτσι ώστε να λειτουργήσει πιο αρμονικά στο σύστημα αυτό στο οποίο όλο και περισσότερο προσδεσνόμεστε.

Το ερώτημα επομένως που μπαίνει για την αναθεώρηση του Συντάγματος, δεν είναι αν χρειάζεται ή όχι αναθεώρηση. Το Κ.Κ.Ε. ήταν αντίθετο το 1975 όταν ψηφίστηκε αυτό το Σύνταγμα και είχε και τις επιφυλάξεις του το 1986. Επομένως και μόνο απ'αυτό, θα μπορούσε να συμπεράνει κανείς ότι ναι θα θέλαμε αναθεώρηση του Συντάγματος. Και είχαμε δίκιο το 1975 να μην είμαστε ευχαριστημένοι απ'αυτό το Σύνταγμα, γιατί υπήρχαν τότε άλλες προσδοκίες του Λαού μας και αυτό αποδείχθηκε τα χρόνια αυτά που λειτουργήσε το σύστημα. Και αυτοί που είναι ένθερμοι υποστηρικτές της αναθεώρησης του Συντάγματος στα πλαίσια αυτά, είπαν και οι ίδιοι ότι διορθώνεται γιατί δε λειτουργήσε σωστά. Και είναι γεγονός ότι είχαμε συγκρούσεις, ότι είχαμε μια μεγάλη πάλη του Λαού μας, για να διευρύνει τις κατακτήσεις του, γιατί δε χωρούσε μέσα σ'αυτό το Σύνταγμα, σε τέτοιο σημείο μάλιστα που από το πρωί μέχρι το βράδυ σήμερα -ενώ το Σύνταγμα αυτό περιορίζει αυτές τις δραστηριότητες- και η Αξωματική Αντιπολίτευση όταν είναι στην Αντιπολίτευση, αλλά και το ΠΑ.ΣΟ.Κ. όταν βρίσκεται στην Αντιπολίτευση, να μιλάνε για κομματικό κράτος με την έννοια της κομματικής δραστηριότητας των υπαλλήλων της διοίκησης. Αλλά υπάρχουν και άλλα φαινόμενα που δείχνουν ότι αυτό το Σύνταγμα δεν ανταποκρινόταν. Είναι σημερινή η υπόθεση, που ακόμα δεν έχει ολοκληρωθεί, όπου παλεύουν οι άνθρωποι για να εκφραστούν συνδικαλιστικά, δηλαδή ορισμένες κατηγορίες εργαζομένων, όπως τα Σώματα Ασφάλειας και σε άλλους χώρους που θεωρούνται ευαίσθητοι.

Επομένως, το ερώτημα που μπαίνει, δεν είναι αν χρειάζεται ή όχι, αναθεώρηση του Συντάγματος. Αναθεώρηση του Συντάγματος χρειάζεται. Το ερώτημα είναι σε ποια κατεύθυνση πρέπει αυτό το Σύνταγμα να αναθεωρηθεί.

Αυτό το Σύνταγμα μετά την αναθεώρησή του θα είναι καλύτερο ή χειρότερο από το σημερινό; Δε λέει τίποτα το καλύτερο ή χειρότερο, γιατί είναι σχετικές οι έννοιες.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΓΟΥΡΙΔΗΣ)

Να το πω αλλιώς. Θα είναι περισσότερο προοδευτικό ή θα είναι πιο συντηρητικό, απ'ό,τι είναι σήμερα το Σύνταγμα;

Αν πάμε στο 1975, υπήρξαν τότε προτάσεις για ενίσχυση της λαϊκής κυριαρχίας που απορρίφθηκαν. Εκείνες οι προτάσεις -δε μιλάω για τις δικές μας- που ήταν του ΠΑ.ΣΟ.Κ., ήταν πολύ πιο μπροστά από τις προτάσεις που γίνονται σήμερα για την αναθεώρηση του Συντάγματος.

Τι θα περίμενε κανένας από ένα σύγχρονο σημερινό Σύνταγμα, που να ανταποκρίνεται στις προσδοκίες του Λαού μας. Θα περίμενε να κατοχυρωθεί απ'αυτό το Σύνταγμα η εθνική ανεξαρτησία, θα περίμενε να ενισχυθεί και να διευρυνθεί η λαϊκή κυριαρχία, να αναβαθμιστεί ο ρόλος της Βουλής σε σχέση με την Εκτελεστική Εξουσία, να κατοχυρωθεί

εκλογικός νόμος απλής αναλογικής, θα περίμενε διευκόλυνση του δικαιώματος δημοψηφίσματος και η Βουλή να μπορεί να προωθήσει ένα τέτοιο αίτημα με πιο εύκολους τρόπους, αλλά ακόμα και ο ίδιος ο Λαός να μπορεί να έχει τη δυνατότητα να προτείνει δημοψηφίσματα για ζητήματα που τον αφορούν. Ακόμα θα περίμενε θεσμοθέτηση του δευτέρου και τρίτου βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης, άρση των απαγορεύσεων της απεργίας σε εκείνες τις κατηγορίες των εργαζομένων όπου περιορίζεται, άρση των απαγορεύσεων στον περιορισμό των ατομικών και συλλογικών δικαιωμάτων, που ακόμα υπάρχουν για ορισμένες κατηγορίες, ουσιαστικά θεσμοθέτηση της ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης και της Δημόσιας Διοίκησης από την εκάστοτε κυβέρνηση.

Πάνε προς αυτήν την κατεύθυνση οι προτάσεις που γίνονται σήμερα, τόσο από το ΠΑ.ΣΟ.Κ., όσο και από τη Νέα Δημοκρατία;

Ας τις δούμε μία προς μία. Θεωρώ, όπως είπα και στην αρχή, ότι το κεντρικό ζήτημα -και αυτό λύνει σήμερα η αναθεώρηση του Συντάγματος, τα άλλα είναι επιμέρους ζητήματα- είναι η συνταγματική θεσμοθέτηση της ένταξής μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, να διευκολυνθούν όλες οι λειτουργίες. Και όλες οι προτάσεις που γίνονται, έχουν αυτήν τη σφραγίδα, πάνε προς αυτήν την κατεύθυνση, όχι απλώς να καταχωρηθεί στο Σύνταγμα μας η ένταξή μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και αυτές ακόμα οι λειτουργίες που εμφανίζεται εδώ πέρα σαν αναβάθμιση της λειτουργίας της Βουλής με το πως θα λειτουργήσουν οι Επιτροπές, πάνε προς αυτήν την κατεύθυνση.

Και κοιτάξτε, κύριε Υπουργέ, δεν είναι αναβάθμιση της Βουλής, όταν πάμε να μοιράσουμε τη συζήτηση στις Επιτροπές και στην Ολομέλεια. Αναβάθμιση της Βουλής είναι όταν οι Επιτροπές και η Βουλή αφαιρεί αρμοδιότητες που σήμερα υπάρχουν στην Εκτελεστική Εξουσία και έχει δυνατότητες που σήμερα δεν έχει. Ο τρόπος που εσείς πάτε να διευθετήσετε αυτό το ζήτημα, είναι ακριβώς αυτό που θέλει σήμερα η Ευρωπαϊκή Ένωση και αυτό που δυσκολεύεται να το περάσει σήμερα με τη λειτουργία του δικού μας Κοινοβουλίου, αυτό που εμείς ονομάσαμε πρωτοκόλληση των αποφάσεων που θα παίρνονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Θα διευκολύνεται αυτή η διαδικασία, δεν θα περνούν καν από την Ολομέλεια. Θα μπορούσαν κατευθείαν να κυρώνονται. Αυτήν τη διαδικασία θέλετε να διευκολύνετε και όχι να αναβαθμίσετε τη Βουλή.

Θα έχουμε βροχή από διεθνείς συνθήκες, βροχή από ρυθμίσεις. Θα μεταβιβάζονται όλο και περισσότερο κυριαρχικά δικαιώματα στο κέντρο που δημιουργείται, σ' αυτό το μόρφωμα που ακόμα δεν έχει ολοκληρωθεί που λέγεται Ευρωπαϊκή Ένωση και μεθαύριο θα είναι κράτος συγκροτημένο.

Και φυσικά, αν το δε κανείς σε μια τέτοια προοπτική, εγώ σας καταλαβαίνω, κάνετε αυτήν την επιλογή θέλατε να τη διευκολύνετε. Αλλά, δεν είναι αυτή η επιλογή που χρειάζεται σήμερα η Χώρα μας.

Προχωρείτε και ανοίγετε ένα θέμα, που είναι πάρα πολύ λεπτό. Είναι το θέμα με τον, ας τον ονομάσουμε, έλεγχο των Κομμάτων. Η πρόταση είχε ορισμένες σκέψεις μέσα. Η ομιλία του Υπουργού Δικαιοσύνης σήμερα άνοιξε ευρύτερα το θέμα και χωράει μέσα και η άποψη της Νέας Δημοκρατίας, η οποία ούτε λίγο ούτε πολύ, μιλάει για έλεγχο της δημοκρατικότητας των Κομμάτων, της λειτουργίας τους. Δηλαδή θα πάμε σε ένα καθεστώς όπου η πλειοψηφία, η κυρίαρχη άποψη, όταν ενοχλείται από κάποια λειτουργία ενός μεγάλου ή μικρού Κόμματος, θα μπορεί να κρίνει τη δημοκρατικότητά του.

Εγώ θα ήθελα να το προσέξετε και στην Επιτροπή θα σας το επισημάνουμε πολλές φορές το ζήτημα αυτό.

Υπάρχει το θέμα με τα Πανεπιστήμια. Γιατί να ανοίξει αυτό το ζήτημα; Εδώ, πρέπει να σας θυμίσω ότι ορισμένα πράγματα δεν μπορεί να πεις θα είναι λίγο ή θα είναι πολύ. Για να μη χρησιμοποιήσω τη φράση που λέει ο Λαός μας. Είτε είναι δημόσια η εκπαίδευση ή όχι από κει και πέρα ανοίγει ένας δρόμος και μάλιστα μέσα στο Σύνταγμα, που κανένας δεν μπορεί να τον κλείσει με τίποτα. Και θα έλθει ύστερα, πιθανά, μια άλλη αναθεώρηση να επικυρώσει αυτό που θα έχει

διαμορφωθεί στη ζωή.

Το άρθρο 24, που αφορά τη χρήση γης, μας βάζει σε ανησυχία. Είναι ένα ζωπικό ζήτημα. Ξέρουμε πολύ καλά τις συγκρούσεις που υπάρχουν σήμερα. Και ευτυχώς, που υπάρχει αυτό το άρθρο, όπως είναι σήμερα, που πάει να περιώσει ορισμένα πράγματα. Αν το ανοίξουμε αυτό το ζήτημα, έχουμε επιφύλαξη ότι δε θα πάει προς την κατεύθυνση που εσείς, με καλή πρόθεση, ίσως θα θέλατε, αλλά που η αγορά θα σπρώξει. Και η αγορά είναι πανίσχυρη σήμερα και το ξέρετε.

Όσον αφορά το θέμα του εκλογικού νόμου, εμείς θα επιμένουμε σ' αυτό. Να το συζητήσουμε λέτε. Εμείς ήμασταν πάντοτε της συνταγματικής κατοχύρωσης της απλής αναλογικής -και δεν μπαίνουμε στις διαδικασίες- σταθερό εκλογικό σύστημα απλής αναλογικής, που θα εκφράζεται γνήσια η λαϊκή θέληση.

Επίσης, έχουμε επιφύλαξη -το είπε και ο Εισηγητής μας- στο θέμα της ψήφου δι' επιστολής.

Τέλος, θα ήθελα να κλείσω στις παρατηρήσεις αυτές των προτάσεων που γίνονται με δύο ζητήματα.

Το ένα έχει σχέση με τη δικαστική αρχή. Δεν ξέρω πώς θα διαμορφωθούν οι προτάσεις σας τελικά μέσα στην Επιτροπή. Εμείς είμαστε υπέρ της άποψης ότι πρέπει να κοπεί αυτό που υπήρχε μέχρι σήμερα, η Εκτελεστική Εξουσία να διορίζει. Ούτε έμμεσα ούτε άμεσα δεν πρέπει να διορίζει. Πρέπει να αυτονομηθεί. Πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα, με ένα ευρύτατο ανώτατο εκλεκτορικό σώμα να εκλέγει την ηγεσία τη δικαστική. Και πιστεύω ότι σ' αυτό πιθανόν να μπορέσουμε τελικά να συμπέσουμε, γιατί δεν υπάρχει άλλος τρόπος. Και εδώ πέρα δε χωράνε ζητήματα.

Τέλος, ίσως να σας έκανε εντύπωση -σ' αυτό συμπίπτουμε, κύριε Υπουργέ- δεν αναφερθήκαμε στις 151 ψήφους, γιατί δεν το θεωρούμε σημαντικό. Ξέρετε τι θεωρούμε σημαντικό εμείς; Θεωρούμε σημαντικό το πώς μοιράζονται οι αρμοδιότητες. Σωστά αφαιρέθηκαν από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Όμως δεν πήγαν σε σωστό μέρος. Συγκεντρώθηκαν στον Πρόεδρο της Κυβέρνησης. Εμείς λέμε ένα μέρος απ' αυτές πρέπει να πάει εδώ, στο Κοινοβούλιο. Και προς τα εκεί πρέπει να δουλέψουμε. Και αυτό είναι το σημαντικότερο για μας. Τώρα η διαδικασία έχει φυσικά τη σημασία της. Όμως δεν είναι ο αριθμός 151 που μας λέει ότι αυτό θα δημιουργήσει πρόβλημα επειδή θα είναι μονοκομματικό. Και με τη διάλυση της Βουλής, πάλι μονοκομματικό είχαμε σε μία περίπτωση. Και λειτούργησε, μέσα στα πλαίσια αυτού του αστικού κράτους. Έπαιξε το ρόλο του όπως το ήθελαν να παίξει το ρόλο του. Επομένως, δεν είναι αυτό το πρόβλημα. Γιατί οι συσχετισμοί, επαναλαμβάνω, είναι αυτοί που είναι. Το ζήτημα είναι, αν μπορέσει κανένας να βρει διαδικασίες τέτοιες που να μπορεί να υπάρξει στην εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας μια ευρύτερη συναίνεση. Μα, ευρύτερη συναίνεση δεν μπορεί να λειτουργεί με κέντρο το άτομο, το πρόσωπο, την προσωπικότητα. Γιατί τέτοιες προσωπικότητες υπάρχουν εκατοντάδες στη Χώρα μας. Το ζήτημα είναι συναίνεση, σύμπτωση στην πολιτική. Τι θα εκφράζει αυτό το σύμβολο; Ποια πολιτική θα εκφράζει; Και αυτό έχει τη σημασία του. Επομένως, αν υπάρχουν συγκλίσεις, όπου θα χωρούσε το Κομμουνιστικό Κόμμα, θα ήταν και το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας. Αν δεν υπάρχουν τέτοιες συγκλίσεις, ο καλύτερος να είναι, δε θα χωρέσει. Έτσι λειτουργεί το σύστημά μας. Και δεν μπορούμε να κρυβόμαστε πίσω από το δάκτυλό μας με ωραία και παχιά λόγια.

Στο λίγο χρόνο που μου έμεινε θα ήθελα να αναφερθώ σ' ένα ακόμα ζήτημα που δεν το βάζετε και θα έπρεπε να μπαί.

Καυχηθήκατε στην πρότασή σας ότι είναι καλό το Σύνταγμα του 1975 και ότι εν πάση περιπτώσει είναι καλύτερο από το μέσο όρο της Ευρώπης. Εγώ δεν ξέρω ποιο είναι το μέτρο σας να μετράτε τα Συντάγματα. Εσείς είστε και ειδικός στα ζητήματα αυτά, κύριε Βενιζέλο. Δεν ξέρω εάν υπάρχουν τέτοια μέτρα, ξέρω όμως ότι υπάρχει μία θεμελιακή αρχή που το αστικό κράτος πολύ καιρό: Ο διαχωρισμός της Εκκλησίας από το Κράτος.

Δεν μπορείτε να μας λέτε ότι εκσυγχρονίζουμε το Κράτος, ότι μπαίνουμε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ότι είμαστε, και να μας κρατάτε στον περασμένο αιώνα στο ζήτημα αυτό.

Δεν είναι, λοιπόν, θέματα εκσυγχρονισμού, αλλά είναι θέματα σκοπιμοτήτων, σκοπιμοτήτων πολιτικών, σκοπιμοτήτων που στόχο έχουν το πώς δε θα χάσουμε την πλειοψηφία. Γιατί αυτό είναι το κυρίαρχο ζήτημα στο πολιτικό μας σύστημα σήμερα.

Δεν μπορούμε να ωραιοποιούμε τα πράγματα. Γίνεται μία σκληρή διαπάλη και σε πολιτικό επίπεδο, αλλά και σε κοινωνικό επίπεδο. Και το Σύνταγμα αυτό έχει τέτοιους στόχους, να βάλει φραγμό σ' αυτό που περιμένετε όλοι ότι θα γίνει στην Ευρώπη. Στην αρχική διαμαρτυρία που σήμερα υπάρχει και στη μελλοντική διεκδίκηση από τους λαούς της Ευρώπης ενός καλύτερου μέλλοντος. Γιατί σήμερα, αυτό που εσείς ονομάζετε κοινωνία των 2/3 λειτουργεί και παραλείπεται σ' όλη την Ευρώπη, αλλά και στη Χώρα μας και ξέρετε πολύ καλά τα στατιστικά στοιχεία.

Ενώ ο μέσος όρος στο βιοτικό επίπεδο -και μιλάμε σε δολάρια κατά κεφαλήν- είναι τόσο ψηλός, την ίδια στιγμή βρισκόμαστε με δύο εκατομμύρια και παραπάνω Έλληνες πολίτες κάτω από το επίπεδο φτώχειας και με την ανεργία να ανεβαίνει.

Κύριοι συνάδελφοι, επειδή είναι περασμένη η ώρα δε θέλω να σας ταλαιπωρήσω άλλο. Ο Εισηγητής μας έδωσε τις βασικές σκέψεις του Κόμματός μας. Θα ήθελα όμως να δώσω μία απάντηση στην πρόταση που έγινε εδώ μέσα για τα χρονικά πλαίσια.

Παρ' όλο που είναι στενά τα χρονικά πλαίσια μέχρι τα Χριστούγεννα που προτείνετε, νομίζουμε ότι μπορούμε να προχωρήσουμε και στην πορεία η ίδια η Επιτροπή θα εκτιμήσει εάν θα μπορέσει να τα βγάλει πέρα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ο κ. Βαρβιτσιώτης έχει το λόγο για δέκα λεπτά.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Κύριοι συνάδελφοι, λυπούμαι που δεν μπορώ στην προσφώνησή μου να αναφερθώ και στις γυναίκες συναδέλφους γιατί δε βλέπω καμία στην Αίθουσα...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Παρακολουθούν από την τηλεόραση τη συζήτηση.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Ελπίζω.

Η ανάγκη, οι λόγοι αλλά και το ευρύτερο περιεχόμενο των προτάσεων των Κομμάτων ανεπτύχθησαν νομίζω επαρκώς και δε χρειάζεται να επανέλθω, άλλωστε και ο χρόνος δε μου το επιτρέπει.

Χαίρομαι πάντως για το υψηλό επίπεδο της σημερινής συζητήσεως και θα ευχόμουν από το βάθος της καρδιάς μου αυτό το υψηλό επίπεδο να συνεχισθεί και κατά τις εργασίες της Επιτροπής Αναθεωρήσεως του Συντάγματος. Γιατί εάν διατηρηθεί αυτό το επίπεδο θα είναι καλό για τον Τόπο.

Θα μου επιτρέψετε να επικεντρώσω τις παρατηρήσεις μου σε ορισμένα μόνο σημεία και θα αρχίσω με μία προεισαγωγική παρατήρηση.

Ένα σημείο τριβής που κυριάρχησε στις συζητήσεις της Επιτροπής της προηγούμενης Βουλής, ήταν η άποψη ότι η πρώτη Βουλή, η παρούσα Βουλή δηλαδή, δε θα περιοριζόταν μόνο στην καταγραφή των προς αναθεώρηση διατάξεων, αλλά θα απεφάσιζε και τον καθορισμό της κατεύθυνσεως, η οποία θα δέσμευε και την επομένη Βουλή. Χαίρομαι διότι αυτή η άποψη δεν ακούστηκε απόψε, διότι ήταν τελείως αντίθετη με τη σαφή διατύπωση των σχετικών διατάξεων του Συντάγματος.

Ο κύριος Εισηγητής της Πλειοψηφίας στη χειμαρώδη αγόρευσή του, μας είπε ότι αν δεν υπήρχε η διάταξη για την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας, δε θα υπήρχε ενδιαφέρον της κοινής γνώμης. Πρόκειται περί τραγικού λάθους. Διότι δεν είναι μόνο η διάταξη του Προέδρου της Δημοκρατίας που απασχολεί την κοινή γνώμη, είναι το σύνολο των διατάξεων που μπορεί να μεταβάλουν το πολιτικό μας σκηνικό.

Αλλά διερωνώμαι, γιατί σήμερα αιφνιδίως η κυβερνητική Πλειοψηφία "ξύπνησε" και ανακάλυψε ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μπορεί να εκλέγεται και με εκατόν πενήντα ένα ψήφους; Η προηγούμενη Βουλή συζήτησε το θέμα των

αρμοδιοτήτων του Προέδρου της Δημοκρατίας και δεν είχε τεθεί, από το τότε και σήμερα κυβερνών Κόμμα, η μείωση του αριθμού των ψήφων, οι οποίες απαιτούνται για την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας. Ξαφνικά τι συνέβη και αποφασίσατε να προτείνετε την αναθεώρηση αυτής της διατάξεως;

Κύριοι συνάδελφοι, πιστεύω ειλικρινά ότι η αναθεώρηση του 1985-86 ανέτρεψε μία ισορροπία που υπήρχε στο Σύνταγμα, μία ισορροπία μεταξύ των τριών οργάνων, των κορυφαίων πολιτειακών οργάνων, του Προέδρου της Δημοκρατίας, της Κυβερνήσεως και της Βουλής. Και την ανέτρεψε μεταβάλλοντας ουσία και αυτήν τη μορφή του πολιτεύματος. Διότι κατέστησε το πολίτευμά μας ουσιαστικά πρωθυπουργοκεντρικό.

Ανεξάρτητα όμως από αυτό, ανεξάρτητα όμως από την ανατροπή αυτής της αρμονίας, ο κ. Βενιζέλος επιχειρηματολογώντας είπε ότι απόδειξη ότι οι τροποποιήσεις του 1985 ήταν σωστές, είναι ότι η Νέα Δημοκρατία δεν επαναφέρει τις δύο από τις σημαντικές αρμοδιότητες του Προέδρου της Δημοκρατίας, οι οποίες τότε, με την αναθεώρηση του 1985-86, καταργήθηκαν.

Είπε ο κ. Βενιζέλος ότι όλες οι άλλες που προτείνει η Νέα Δημοκρατία σήμερα, είναι επουσιώδεις. Αν είναι επουσιώδεις, κύριε Υπουργέ του Πολιτισμού, γιατί δεν τις αποδέχεσθε; Γιατί εμμένετε στη μυωπική προσήλωσή σας ότι δε συζητάτε το θέμα αυτό; Εάν ήταν ουσιώδεις θα μπορούσατε να είχατε αντίρρηση. Οι ίδιοι ομολογείτε, όμως, ότι είναι επουσιώδεις.

Εμείς εμμένουμε στο ότι πρέπει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας να έχει πραγματικά τις αρμοδιότητες εκείνες που να τον καθιστούν ρυθμιστή του πολιτεύματος. Άλλωστε το άρθρο 30 του Συντάγματος αυτόν το χαρακτηρισμό δίνει στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Τον θέλει ρυθμιστή του πολιτεύματος. Πώς μπορεί, όμως, να είναι ένας ρυθμιστής του πολιτεύματος όταν δεν έχει καμία αρμοδιότητα, όταν είναι αποδυναμωμένος, όταν είναι ουσιαστικά ανύπαρκτος στο πολιτικό γίγνεσθαι; Θα έλεγα ότι θα πρέπει στο σημείο αυτό να επανεξετάσετε τη θέση σας και να αποδεχθούμε αυτές τις αρμοδιότητες που εμείς νομίζουμε ότι πρέπει να έχει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας και τις οποίες εσείς θεωρείτε επουσιώδεις. Να βρούμε έναν τρόπο συγκλίσεως και συναινέσεως.

Θα έλεγα όμως επίσης, ότι δεν μπορούμε να συναινέσουμε σε καμία περίπτωση σε καθαρά κομματικό Πρόεδρο Δημοκρατίας. Θέλουμε έναν Πρόεδρο Δημοκρατίας, ο οποίος τουλάχιστον να εκφράζει ένα ευρύτερο φάσμα των δυνάμεων που εκπροσωπούνται στη Βουλή, όπως έγινε με την εκλογή του καθ'όλα σεβαστού σημερινού Προέδρου της Δημοκρατίας.

Πριν τελειώσω το θέμα του Προέδρου της Δημοκρατίας, θα ήθελα να εκφράσω τη χαρά μου, διότι ο κύριος Υπουργός Δικαιοσύνης με την παρρησία που τον διακρίνει, επανέλαβε απόψε στην Αίθουσα αυτή, ύστερα από δική μου παρέμβαση, ότι δεν αισθάνεται υπερήφανος για τα όσα συνέβησαν στην Αίθουσα αυτή κατά την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας του 1985. Συγχαίρω τον κύριο Υπουργό Δικαιοσύνης, γιατί πράγματι όσοι ζήσαμε εκείνη την εποχή, δεν μπορούμε να αισθανόμαστε υπερήφανοι, ούτε για τα πολύχρωμα, δήθεν ομοιόμορφα ψηφοδέλτια ούτε για τη διαδικασία που έγινε τότε με την ψήφο του αείμνηστου Αλευρά.

Θα αναφερθώ και σε ένα άλλο θέμα: Το έθεσε ο Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας κατά την αγόρευσή του, είναι ένα θέμα που θεωρώ σημαντικό. Κατά τη συζήτηση που έγινε στην προηγούμενη Επιτροπή, υπήρξε απόλυτη ταύτιση απόψεων ότι πρέπει ο εκλογικός νόμος να ψηφίζεται σε χρόνο ανύποπτο, για να μην καθίσταται όργανο της εκάστοτε πλειοψηφίας, για να αλλοιώνει ουσιαστικά τη λαϊκή θέληση. Όπως αντιλαμβανέσθε, το θέμα έχει τεράστια πολιτική και ηθική σημασία.

Και έθεσε ο Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας προς τον κατά τη στιγμή εκείνη παριστάμενο Πρωθυπουργό, το θέμα. Τον προκάλεσε και θα έπρεπε ο Πρωθυπουργός ν'απαντήσει στο καίριο αυτό θέμα. Και ο κύριος Πρωθυπουργός όμως δεν απάντησε. Δεν απάντησε διότι νομίζω ότι επιφύλαξε στον εαυτό του τη μεταβολή του εκλογικού νόμου ανάλογα με την

πορεία του κυβερνώντος Κόμματος. Φοβάμαι, κύριοι συνάδελφοι, ότι ο κύριος Πρωθυπουργός διέπραξε ένα βαρύτατο ολισθημα. Έπρεπε να ξεκαθαρίσει το θέμα. Δεν το ξεκαθάρισε.

Δεν μπορεί, λοιπόν, ο κύριος Πρωθυπουργός να επαγγέλεται και να διακηρύσσει τον εκσυγχρονισμό και από την άλλη μεριά στην πράξη, να μας εμφανίζει ένα μοντέλο της πιο παλαιοκομματικής αθλιότητας. Το θέμα του εκλογικού νόμου υποχρεούται ο κύριος Πρωθυπουργός, ύστερα από την τοποθέτηση που έκανε ο Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας, να το ξεκαθαρίσει τώρα. Αλλιώς, θα αφήσει να πλανάται η ιδέα σε όλους μας ότι θα ξαναμεταχειριστεί τον εκλογικό νόμο παραμονές εκλογών προς ίδιον κομματικό συμφέρον.

Επίσης, υπάρχει και το θέμα των μη κρατικών Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, τα οποία δε θα έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Πιστεύουμε ότι αυτό θα συντελέσει στην αναβάθμιση της Παιδείας.

Σε ένα άρθρο του, το οποίο διάβασα με ιδιαίτερη προσοχή, ο κύριος Υπουργός Πολιτισμού διερωτήθηκε: Μα, είναι δυνατόν να υποστηρίζονται τέτοια πράγματα; Είναι δυνατόν να δημιουργηθούν μη κρατικά Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, που δε θα έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα;

Τέτοια ιδρύματα, συνεχίζει ο κύριος Υπουργός Πολιτισμού, δεν υπάρχουν στην Ελλάδα. Εγώ όμως γνωρίζω ότι υπάρχουν τέτοια Ιδρύματα. Υπάρχει το Αρσάκειο, υπάρχει το Κολλέγιο Ψυχικού, υπάρχουν όλα σχεδόν τα αμερικανικά πανεπιστήμια υψηλού κύρους που είναι μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Και γιατί, λοιπόν, αν αυτό είναι το στοιχείο που σας εμποδίζει να δεχθείτε αυτήν τη διάταξη, δεν την αποδέχεσθε;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Έχετε ευεργέτες;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Κάντε τη διάταξη και θα βρεθούν οι ευεργέτες, κύριε Υπουργέ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Βρέστε ευεργέτες να την κάνουνε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Κάντε τη διάταξη και θα βρεθούν οι ευεργέτες. Εάν δεν ανοίξουμε αυτήν τη δυνατότητα, δε θα βρεθούν οι ευεργέτες, όπως βρέθηκαν στο παρελθόν όταν υπήρχαν οι δυνατότητες.

Πολλά θέματα κύριοι συνάδελφοι που θα γίνουν αντικείμενο της αναθεωρητικής διαδικασίας θα ήταν δυνατόν να λυθούν νομοθετικά και δε θα ήταν ανάγκη να συμπεριληφθούν στο κείμενο του Συντάγματος. Π.χ. ο χρόνος ψηφίσεως του εκλογικού νόμου. Δε χρειάζεται συνταγματική διάταξη. Θα μπορούσε να λυθεί το πρόβλημα με νομοθετική ρύθμιση. Επίσης, θα μπορούσε να καθορισθεί ένας τρόπος περιορισμού στην κρίση για την επιλογή της ηγεσίας της Δικαιοσύνης με νομοθετικό τρόπο. Ακόμη θα μπορούσε να λειτουργήσει το Συμβούλιο Εξωτερικής και Αμυντικής Πολιτικής ή να απαιτείται επίσης αυξημένη πλειοψηφία για ανεξάρτητες διοικητικές αρχές.

Διερωτηθήκατε ποτέ, γιατί αναγκαζόμαστε να βάλουμε στο Σύνταγμα αυτές τις διατάξεις που θα μπορούσαν, όπως προείπα να προβλεφθούν με απλή νομοθετική ρύθμιση; Γιατί απλούςματα, ας είμαστε ειλικρινείς, δεν έχουμε εμπιστοσύνη μεταξύ μας. Δεν έχουμε εμπιστοσύνη ότι αυτό που θα ψηφίσει σήμερα το Π.Α.Σ.Ο.Κ. αύριο δε θα το ανατρέψει η Νέα Δημοκρατία ή το αντίθετο. Αυτό είναι ένα δείγμα που πρέπει πάση θυσία να ξεπερασθεί.

Χαίρομαι, κύριοι συνάδελφοι, διότι ο Πρωθυπουργός τελευταίνοντας την ομιλία του ζήτησε μια όσο το δυνατόν μεγαλύτερη συναίνεση. Αυτό όμως σημαίνει ότι θα πρέπει όλοι μας και κυρίως το κυβερνών Κόμμα να απεμπολήσει και να απεμπλακεί από τις μικροκομματικές σκοπιμότητες και από τους μυωπικούς εγκλωβισμούς του παρελθόντος.

Συμφωνώ επίσης ότι το Σύνταγμα δεν είναι πανάκεια. Δε θα μας λύσει όλα τα προβλήματα. Παρά ταύτα πιστεύω, όπως πολύ σωστά τοποθέτησε το θέμα ο Εισηγητής μας καθηγητής κ. Παυλόπουλος, ότι μπορεί ένα σωστό Σύνταγμα να αποτελέσει ένα σωστό βήμα για το αύριο. Η Νέα Δημοκρατία θα συμβάλει με όλες της τις δυνάμεις για να υπάρξει ένα Σύνταγμα όσο το δυνατόν πιο άρτιο που θα οδηγήσει τη Χώρα

μας στον επόμενο αιώνα. Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την Πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι η Διарκής Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων καταθέτει την έκθεσή της στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Οικονομικών "Κύρωση Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Ένωσης Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών για τη συνεργασία σε τελωνειακά θέματα".

Ο κ. Ιωαννίδης έχει το λόγο.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Αφού, κύριοι συνάδελφοι, έμεινα μέχρι τώρα για να ακούσω όλους τους συναδέλφους επιτρέψτε μου να εκφράσω και εγώ μερικές σκέψεις που μπορεί να είναι χρήσιμες.

Οι συνταγματικοί θεσμοί για να είναι βιώσιμοι πρέπει να συμπορεύονται με την κοινωνικοπολιτική πραγματικότητα, διότι όταν αυτό δε συμβαίνει τότε η πραγματικότητα είτε τους ανατρέπει βιαίως -αυτή είναι η πιο ακραία περίπτωση- είτε τους φαλκιδεύει δίδοντας ερμηνείες που τους υπερβαίνουν. Στη Χώρα μας η συνταγματική ιστορία επιβεβαιώνει του λόγου το αληθές αφού είναι γνωστό ότι η μόνη αναθεώρηση του Συντάγματος που έγινε με την προβλεπόμενη νόμιμη διαδικασία ήταν αυτή του 1985.

Όλα τα άλλα Συντάγματα στη Χώρα μας, είτε υποτίθεται ότι έγιναν με αναθεωρητική διαδικασία όπως το 11, δεν τήρησαν τις αναγκαίες προϋποθέσεις είτε έγιναν κατόπιν δυναμικών εξελίξεων. Όπως δε έγραφε ο περίφημος Γάλλος δημοσιολόγος Jeze πριν από πολλά χρόνια, τα Συντάγματα εγκαθιδρύονται όχι κατόπιν ανταλλαγής επιχειρημάτων, αλλά κατόπιν ανταλλαγής πυροβολισμών. Όμως, ευτυχώς στη Χώρα μας τα τελευταία είκοσι δύο χρόνια όλα εξελίσσονται ομαλά και επομένως έχουμε αυτήν την ευτυχία, αν θέλετε, της σημερινής διαδικασίας, να μπορούμε να συζητούμε για την αναθεώρηση, με ηρεμία, μέσα στα πλαίσια που χαράσσουν οι σχετικές διατάξεις του ισχύοντος Συντάγματος. Αναθεώρηση των μη θεμελιωδών διατάξεων γιατί όπως είναι γνωστό, κανένα πολίτευμα δεν προβλέπει νόμιμη διαδικασία ανατροπής των θεμελιωδών του διατάξεων και βεβαίως τα δημοκρατικά συντάγματα προνοούν για την αναθεώρηση των μη θεμελιωδών διατάξεών τους.

Κύριοι συνάδελφοι, η επιχειρούμενη αναθεώρηση είναι σαφές και από τη σημερινή συζήτηση ότι γίνεται μέσα σ'ένα κλίμα μεγάλης συναίνεσης. Η συναίνεση είναι πολύτιμη για τέτοιες διαδικασίες και είναι αναγκαία. Έτσι ώστε ο έλεγχος των εξουσιών, να οργανώνεται κατά τέτοιο τρόπο, που να συμβάλλει στην ομαλή εξέλιξη της πολιτικής ζωής. Αυτό όμως, δεν πρέπει να γίνεται με τρόπο, ώστε να δημιουργούνται με τον εκβιασμό λύσεων, εμπλοκές. Μια τέτοια εμπλοκή δημιουργεί η διάταξη που απαιτεί τη διάλυση της Βουλής, όταν δεν επιτευχθεί στην τρίτη ψηφοφορία το επιθυμητό αποτέλεσμα.

Εγώ θα τελειώσω με την ελπίδα, κύριε Βαρβιτσιώτη, ότι με ακούτε έστω μόνο εσείς, λέγοντας το εξής: Συναινετικές διαδικασίες προβλέπει και η προτεινόμενη διάταξη. Ποιες είναι αυτές; Απαιτεί με συναίνεση, στις δύο πρώτες ψηφοφορίες, με 180 ψήφους, να βρεθεί η λύση εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας, αλλά δεν αφήνει τη μειοψηφία να μπορεί να επιβάλει δια του εκβιασμού της πρόωρης διαλύσεως της Βουλής, την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Επιτρέψτε μια διακοπή;

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Βεβαίως.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Μην εκτίθεστε πολύ, υποστηρίζοντας αυτήν την άποψη, κύριε συνάδελφε, γιατί διαισθάνθηκα ότι απόψε η Κυβέρνηση δεν είναι τόσο σίγουρη αν θα επιμείνει στη διάταξη αυτή.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Θα σας έλεγα να ανησυχείτε γενικότερα για τις απόψεις που υποστηρίζετε σε ό,τι αφορά άλλα θέματα, όχι το συγκεκριμένο, γιατί είναι γνωστή η άποψή σας. Εν πάση περιπτώσει, σας ευχαριστώ για το ενδιαφέρον σας και επειδή το εκδηλώσατε τόσο εντόνως και σε τόσο κατάλληλη ώρα που

δεν μου επιτρέπει να συνεχίσω άλλο τους οποιουδήποτε προβληματισμούς μου, τελειώνω εδώ και απαλλάσσω και σας και τους υπαλλήλους και τους συναδέλφους από το να με ακούσουν περαιτέρω.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Πρόεδρος της Βουλής κ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Μπορείτε να τελειώσετε με ένα στίχο του Ελύτη;

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, ασφαλώς θα τελειώνα αποδεχόμενος τη σχετική πρόκληση με στίχο του Ελύτη. Μάλλον, όχι με στίχο του Ελύτη, αλλά θα σας πω κάτι άλλο. Είχα προτείνει παλαιότερα στον τότε Πρόεδρο της Βουλής κ.Τσαλδάρη στα 80 χρόνια του Ελύτη, να τον καλέσει η Βουλή και να τον τιμήσει και να του δώσει τη δυνατότητα να απευθυνθεί στο Σώμα με το λιτό, απéριπτο και σοφό λόγο του.

Δεν έγινε αυτό πραγματικότητα. Αλλά στην επιστολή μου προς τον τότε Πρόεδρο της Βουλής τον κ. Τσαλδάρη, επεκαλούμην ανάμεσα στα άλλα και τη φράση, τη ρήση του Σέλεϊ του μεγάλου Άγγλου ποιητή, ότι "Οι ποιητές είναι οι άγνωστοι νομοθέτες του κόσμου".

Η σημερινή επίκληση του Ελύτη και από τα δύο μεγάλα Κόμματα ή από τους Εισηγητές των δύο μεγάλων Κομμάτων, έρχεται να επιβεβαιώσει ότι η Βουλή και ευαισθησίες διαθέτει και κατ' αξίαν τιμά την ποίηση, διότι κατά την άποψή μου οι ποιητές ...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ(Απόστολος Κακλαμάνης): Γιατί να το κρύψωμεν άλλωστε, όπως θα έλεγε ο κ. Μητσοτάκης. Και ποιητές διαθέτει η Βουλή, όπως τον επί του Βήματος.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Προς Θεού, δεν είμαι ποιητής.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Οι ποιητές αποτύπωσαν νόμους, όχι δημιούργησαν τους νόμους. Τους νόμους τους δημιουργούν η κοινωνία, οι κοινωνικές εξελίξεις, οι κοινωνικές ομάδες.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Εγώ είπα τι λέει ο Σέλεϊ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ(Απόστολος Κακλαμάνης): Ενέπνευσαν!

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Ο Σέλεϊ λέει ότι είναι οι άγνωστοι νομοθέτες του κόσμου οι ποιητές. Και αυτό έγραφα εγώ τότε στην επιστολή μου στον Πρόεδρο της Βουλής τον κ. Τσαλδάρη.

Νομίζω ότι καταλήγοντας με τον Ελύτη και την αναφορά στην ευαισθησία των δυο Εισηγητών, μπορώ να τελειώσω και εγώ λέγοντας ότι κατά την άποψή μου η ποίηση και μάλιστα η μεγάλη ποίηση που διαθέτει η Χώρα μας, δεν είναι μόνο μια μεγάλη αισθητική απόλαυση και πνευματική απόλαυση, αλλά η ποίηση είναι γεμάτη και σοφία. Οι μεγάλοι ποιητές τα έχουν πει όλα. Αρκεί να τους διαβάζουμε.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις Πτέρυγες της Βουλής).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ(Απόστολος Κακλαμάνης): Κύριοι συνάδελφοι, κηρύσσεται περαιωμένη η συζήτηση για τον ορισμό προθεσμίας, σύμφωνα με το άρθρο 119 του Κανονισμού της Βουλής, υποβολής της έκθεσης της Επιτροπής για την Αναθεώρηση του Συντάγματος.

Η πρότασή μου είναι να διατεθεί ο χρόνος των δυόμισι μηνών, από της ενάρξεως της νέας Συνόδου, μέχρι της 15ης Δεκεμβρίου. Αν η Επιτροπή δεν ολοκληρώσει το έργο της, θα μπορεί να δοθεί παράταση στο χρόνο αυτό. Επειδή είναι όμως δεδομένο ότι τα θέματα συζητήθηκαν στην Επιτροπή που είχε συγκροτηθεί πρόπερσι, νομίζω ότι ο χρόνος ίσως επαρκέσει.

Είναι σύμφωνο το Σώμα επί της προτάσεως αυτής;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ(Απόστολος Κακλαμάνης): Συνεπώς, το Σώμα συμφώνησε ομοφώνως με την πρόταση του Προέδρου για τον ορισμό προθεσμίας υποβολής εκθέσεως της Επιτροπής για την αναθεώρηση του Συντάγματος μέχρι της 15ης Δεκεμβρίου 1997.

Η σύσταση και η σύνθεση της Επιτροπής ανακοινώθηκαν ήδη και με πρόσκληση που απηύθυνε στα μέλη της Επιτροπής - έχει καταχωρισθεί στα Πρακτικά- τους καλώ την προσεχή Παρασκευή στις 12.00' το μεσημέρι να εκλέξουν το Προεδρείο τους, να καταρτισθούν σε Σώμα. Θα παρακαλέσω τα δυο

Κόμματα, που ευρίσκονται εδώ, της μείζονος Αντιπολιτεύσεως και της Πλειοψηφίας, να καλέσουν τα μέλη τους να προσέλθουν στη συνεδρίαση αυτή στην Αίθουσα 150.

Κύριοι συνάδελφοι, στο σημείο αυτό δέχεστε να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

Με τη συναίνεση του Σώματος και ώρα 00.10' λύεται η
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

συνεδρίαση για σήμερα Πέμπτη 12 Ιουνίου και ώρα 10.00', με αντικείμενο εργασιών του Σώματος Κοινοβουλευτικό Έλεγχο, συζήτηση επικαίρων ερωτήσεων και στη συνέχεια Νομοθετική Εργασία, συνέχιση της συζήτησης επί των άρθρων και του συνόλου του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Οικονομικών "Ρύθμιση συνταξιοδοτικών θεμάτων στρατιωτικών και άλλες διατάξεις".

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ